

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2022

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΟΥ
ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΩΡΟΥ. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ
ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΩΡΟΥ ΣΤΙΣ
ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΜΕ
ΓΝΩΜΟΝΑ ΤΗΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ, ΤΜΧΠΠΑ

της **ΕΥΦΡΟΣΥΝΗΣ ΚΑΡΑΝΙΚΟΛΑ**

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΆΣΠΑ ΓΟΣΠΟΔΙΝΗ

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ &
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του
Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των
Νέων

Επιβλέπουσα Άσπα Γοσποδίνη

Ευφροσύνη Καρανικόλα

Σεπτέμβριος 2022

Ευχαριστίες

Τις ιδιαίτερες ευχαριστίες μου οφείλω στην επιβλέπουσα καθηγήτρια μου, Άσπα Γοσποδίνη, της οποίας οι συμβουλές στάθηκαν ιδιαίτερα χρήσιμες κυρίως στα αρχικά ερευνητικά στάδια της παρούσας εργασίας, και στις προτάσεις βιβλιογραφικών πηγών για το θέμα μου, αλλά και στην πορεία της εργασίας οι σημαντικές επισημάνσεις της στο στήσιμο.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους φίλους που με οποιοδήποτε τρόπο συνέβαλαν στην πραγματοποίηση της παρούσας ερευνητικής εργασίας, και με βοήθησαν να βρω στοιχεία ή φωτογραφίες για να εμπλουτίσω την εργασία μου.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου που με στηρίζει καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών, τη μητέρα και τον πατέρα μου που πάντα με συντρέχουν, και ιδιαίτερα τον σύζυγό μου που στάθηκε πάντα δίπλα μου με κατανόηση.

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

Εικόνα 1: Η πόλη του Βόλου με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας πρώην αποθήκες καπνού Παπαστράτου. (Πηγή: Ιστότοπος Βόλος πανέμορφη πόλις @volospanemorfiropolis).

Εικόνα 2 Πανοραμική άποψη του Βόλου Πηγή: [Google News του Newsbeast](#)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Περίληψη σελ.10

Abstracts σελ. 11

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ σελ. 14.

1.1 Στόχοι της ερευνητικής εργασίας σελ. 14

1.2 Επιστημονική συνεισφορά της εργασίας σελ. 14

Κεφάλαιο 1^ο Η Εννοιολογική προσέγγιση του δημόσιου χώρου σελ. 17

Κεφάλαιο 2^ο : ο Δημόσιος χώρος μια ιστορική αναδρομή σελ. 29

Κεφάλαιο 3^ο Η νέα κοινωνικότητα-Τα κοινωνικά Δίκτυα σελ.33

Κεφάλαιο 4^ο Ο Ρόλος της τοπικής Αυτοδιοίκησης σελ. 37

Κεφάλαιο 5^ο Μεθοδολογία της έρευνας σελ. 41

5.1 Επιλογή Δείγματος σελ. 43

5.2. Διαδικασία σελ. 45

5.3 Σύντομη Περιγραφή των περιοχών της έρευνας πεδίου σελ. 47

5.4 Ανάλυση της έρευνας ερωτηματολογίου και ερμηνεία των αποτελεσμάτων, σελ. 56

5.5 Συμπεράσματα της Στατιστικής Ανάλυσης σελ. 87

Γενικά συμπεράσματα και προτάσεις σελ. 94

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ σελ. 98.

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

Πίνακας εικόνων, σχημάτων και πινάκων

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: Παραλιακό μέτωπο της πόλης του Βόλου με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας πρώην αποθήκες καπνού Παπαστράτου. (Πηγή: Ιστότοπος Βόλος πανέμορφη πόλις @volospanemorfipolis) σελ. 3.

Εικόνα 2: Πανοραμική άποψη του Βόλου Πηγή: [Google News του Newsbeast](#) σελ. 3.

Εικόνα 3: Σχηματικός περιληπτικός πίνακας Benefits of urban green spaces, πηγή διαδίκτυο σελ. 24.

Εικόνα 4. Άποψη της πόλης του Βόλου, πηγή Διαδίκτυο σελ. 45

Εικόνα 5. Όψη του Πάρκου του Πεδίου του Άρεως παλαιότερη. Πηγή εφημερίδα Θεσσαλία, σελ. 49

Εικόνα 6. Όψη του Πάρκου του Πεδίου του Άρεως σε πλήρη εγκατάλειψη. Πηγή εφημ. Θεσσαλία, σελ. 52

Εικόνα 7. Ανοιχτό Θέατρο Ν. Ιωνίας μέσα στο πάρκο Ν. Ιωνίας Αντρέας Βαλαχής, σελ. 53

Εικόνα 8. Πολιτιστικό Κέντρο Ν. Ιωνίας, σελ. 53

ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 1. Τι συμβαίνει στην Ευρώπη σε σχέση με τις αλλαγές στο Δημόσιο χώρο από τη δεκαετία του 1950 έως τη δεκαετία του 1990 σελ.32

Πίνακας 2. Εύρεση δείγματος σελ.44.

Πίνακας 3. Με ορισμένους πράσινους χώρους του Βόλου, πλατείες και Πολυχώρους σελ.46.

Πίνακας 4. Χάρτης του Βόλου σημειωμένα με κόκκινο στυλό τα πάρκα οι πλατείες και οι Πολυχώροι που χρησιμοποιήσαμε στην εργασία μας για να εξαγάγουμε ορισμένα συμπεράσματα. Πηγή : [Χάρτες – GreekVoyager](#)

Πίνακες ερωτηματολογίου

Πίνακας Ι.1. Μεταβλητή Φύλο σελ. 56

Πίνακας ΙΙ.2 Ηλικιακές Μεταβλητές σελ. 57

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

Πίνακας III.3 Απασχόληση σελ. 57

Πίνακας IV.4 Δημόσιοι χώροι που χρησιμοποιούνται ως στέκια σελ. 58

Πίνακας V.5 Κατανομή δείγματος ανάλογα με τον βαθμό χρήσης των «κλειστών χώρων δημόσιας πρόσβασης» ως στέκι της παρέας σελ. 60

Πίνακας VI.6 Κατανομή δείγματος ανάλογα με το βαθμό χρήσης διαδικτυακών υπηρεσιών. Σελ.62

Πίνακας VII. 7 Κατανομή δείγματος ανάλογα με τον βαθμό χρήσης ιστότοπων για συμμετοχή σε πολιτικές συζητήσεις, σελ. 63

Πίνακας VIII. 8 Κατανομή δείγματος ανάλογα με το βαθμό χρήσης ιστότοπων για εκπαίδευση και δημιουργικότητα, σελ. 65

Πίνακας IX:9 Κατανομή δείγματος ανάλογα με το βαθμό χρήσης ιστότοπων για ψυχαγωγία αγορές και τραπεζικές συναλλαγές, σελ 66

Πίνακας X.10 Κατανομή δείγματος ανάλογα με τις ώρες που περνά στο διαδίκτυο και στους δημόσιους χώρους, σελ.67.

Πίνακας XI.11 Κατανομή δείγματος σύμφωνα με τις ανάγκες που καλύπτει το διαδίκτυο σελ. 68

Πίνακας XII 12 Κατανομή δείγματος σύμφωνα με τις ανάγκες που καλύπτει ο δημόσιος χώρος σελ. 70

Πίνακας XIII 13 Κατανομή δείγματος σύμφωνα με τα ελκυστικότερα χαρακτηριστικά του διαδικτύου σελ. 71-72

Πίνακας XIV 14 Κατανομή δείγματος σύμφωνα με τα ελκυστικότερα χαρακτηριστικά του δημόσιου χώρου, σελ. 74

Πίνακας XV 15 Κατανομή δείγματος σύμφωνα με την ικανοποίηση από τους δημόσιους χώρους της πόλης, σελ. 76

Πίνακας XVI 16 Κατανομή δείγματος ανάλογα με την είσοδο στο διαδίκτυο, σελ. 77

Πίνακας XVII. 17 Κατανομή δείγματος ανάλογα με τη συμφωνία για τη συμβολή του διαδικτύου στην κοινωνικότητα, σελ 78

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

Πίνακας XVIII 18 Κατανομή δείγματος ανάλογα με την άποψη για την ανάπτυξη των κοινωνικών σχέσεων μέσω του διαδικτύου ή του δημόσιου χώρου σελ. 80

Πίνακας XIX 19 Έλεγχος t-test των παρακάτω μεταβλητών σελ.81

Πίνακας XX 20 Έλεγχος συσχέτισης ανάμεσα στην ηλικία και τις υπόλοιπες μεταβλητές σελ. σελ. 84.

Πίνακας Γραφημάτων

Γράφημα 1 Ιδανική αναλογία πράσινου ανά κάτοικο σύμφωνα με τον ΠΟΥ. (Εικόνα από το διαδίκτυο Πηγή ΟΟΣΑ), σελ. 19.

Γράφημα 2: Σχηματικά ποσοστό αναλογίας πράσινου σύμφωνα με τις επίσημες προδιαγραφές αριστερά και δεξιά αναλογία πράσινου ανά κάτοικο στο Βόλο, σελ. 20

Γράφημα 3: Αναλογία πρασίνου ανά κάτοικο (m²/κάτοικο) παγκοσμίως Πηγή: ΟΟΣΑ σελ. 21.

Γραφήματα Ερωτηματολογίου

Σχήμα I.1. Κατανομή δείγματος ανά φύλο σελ. 56

Σχήμα II.2 Κατανομή δείγματος κατά ηλικιακές ομάδες σελ. 57

Σχήμα III.3 Κατανομή δείγματος σύμφωνα με την απασχόληση σελ. 58

Σχήμα IV.4 Δημόσιοι χώροι που χρησιμοποιούνται ως στέκια σελ. 59

Σχήμα V.5 Κατανομή δείγματος ανάλογα με τον βαθμό χρήσης των «κλειστών χώρων δημόσιας πρόσβασης» ως στέκι της παρέας, σελ. 61

Σχήμα VI.6 Κατανομή δείγματος ανάλογα με το βαθμό χρήσης διαδικτυακών υπηρεσιών, σελ. 63

Σχήμα VII. 7. Κατανομή δείγματος ανάλογα με το βαθμό χρήσης ιστότοπων για τη συμμετοχή σε πολιτικές συζητήσεις, σελ. 64

Σχήμα VIII 8. Κατανομή δείγματος ανάλογα με τον βαθμό χρήσης ιστότοπων για εκπαίδευση και δημιουργικότητα, σελ. 65

Σχήμα IX. 9. Κατανομή δείγματος ανάλογα με τον βαθμό χρήσης ιστότοπων για ψυχαγωγία, αγορές και τραπεζικές συναλλαγές, σελ. 67

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

Σχήμα X. 10 Κατανομή δείγματος ανάλογα με τις ώρες που περνά στο διαδίκτυο και στους δημόσιους χώρους σελ. 68

Σχήμα XI.11 Κατανομή δείγματος σύμφωνα με τις ανάγκες που καλύπτει το internet σελ. 69

Σχήμα XII 12. Γράφημα των αναγκών που καλύπτει ο δημόσιος χώρος σελ. 71.

Σχήμα XIII 13 Κατανομή δείγματος σύμφωνα με τα ελκυστικότερα χαρακτηριστικά του διαδικτύου σελ. 73

Σχήμα XIV 14 Κατανομή δείγματος σύμφωνα με τα ελκυστικότερα χαρακτηριστικά του δημόσιου χώρου σελ. 75

Σχήμα XV 15 Κατανομή δείγματος σύμφωνα με την ικανοποίηση από τους δημόσιους χώρους της πόλης, σελ. σελ.77

Σχήμα XVI 16 Κατανομή δείγματος ανάλογα με την είσοδο στο διαδίκτυο σελ. 78

Σχήμα XVII. 17 Κατανομή δείγματος ανάλογα με τη συμφωνία για τη συμβολή του διαδικτύου στην κοινωνικότητα, σελ. 79

Σχήμα XVIII 18 Κατανομή δείγματος ανάλογα με την άποψη για την ανάπτυξη των κοινωνικών σχέσεων μέσω του διαδικτύου ή του δημόσιου χώρου σελ. 80.

Περίληψη

Η παρούσα διπλωματική εργασία φιλοδοξεί να συμβάλλει στην ανάδειξη των τρόπων οικειοποίησης του δημόσιου χώρου από τους νέους μέσω των πρακτικών της καθημερινότητας καθώς και των πολιτιστικών πρακτικών μιας κοινωνικής πραγματικότητας που βιώνεται, επενδύεται και ερμηνεύεται από τους κοινωνικά δρώντες και δη τους νέους μέχρι 25 ετών. Με γνώμονα αυτό το σκεπτικό προσεγγίσαμε στο πρώτο μέρος θεωρητικά το δημόσιο χώρο και την παραγωγή του και τον αστικό σχεδιασμό και τα προβλήματα που προκύπτουν σύμφωνα με τους ορισμούς για την πόλη του Βόλου ειδικότερα, όπως η έλλειψη πολλών πράσινων χώρων, μια και το περιβαλλοντικό ζήτημα που αρχίσαμε να αντιμετωπίζουμε ήδη αλλά και θα κληθούμε να αντιμετωπίσουμε στο μέλλον εγείρει πολλαπλά ερωτηματικά για την έγκαιρη και σωστή αντιμετώπιση του. Ένα άλλο θέμα που μας απασχολεί είναι η επικυριαρχία των αγορών τόσο πάνω στο δημόσιο χώρο όσο και πάνω σε θέματα πολιτισμού. Για να πλησιάσουμε τους νέους θεωρήσαμε ότι θα έπρεπε να δούμε την πόλη σύμφωνα με τους νέους ορισμούς της πολυπλοκότητας να δούμε την πόλη ως μετάπολη δηλαδή σε σχέση και με τις τεχνολογίες που είναι πλέον μέρος της ζωής μας και πώς οι νέοι τις προσεγγίζουν και πόσο εξοικειωμένοι είναι με ορισμένες διαδικασίες αυτού του νέου τύπου δημόσιου χώρου, μια και οι έρευνες δείχνουν ότι οι νέοι περνούν περισσότερο χρόνο στο διαδίκτυο, και πλέον η σημασίες της δικτύωσης και της διασύνδεσης είναι μεγάλες. Όλα αυτά βέβαια θεωρούμε ότι είναι στο χέρι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης να τα μετουσιώσει και να αναπτύξει στρατηγικά σχέδια τόσο για την αναβάθμιση του Δημόσιου Χώρου όσο και για την ενσωμάτωση Νέων Έξυπνων Τεχνολογιών. Στο δεύτερο μέρος μέσα από ένα ερωτηματολόγιο έχουμε κάνει μια προέρευνα για να δούμε πώς πρέπει να διαμορφώσουμε τις ερωτήσεις μας ώστε να εξαγάγουμε περισσότερα συμπεράσματα για το πώς οι νέοι αντιμετωπίζουν τον δημόσιο χώρο πραγματικό και εικονικό. Πόσες ώρες περνούν στο Δημόσιο Χώρο και πόσες στα κοινωνικά Δίκτυα έτσι έχουμε μια εικόνα των απαιτήσεων των Χρηστών του Δημόσιου χώρου αλλά και του διαδικτυακού καθώς και τις καταναλωτικές προτιμήσεις τους.

Λέξεις κλειδιά

Δημόσιος χώρος, Νέοι, Διαδίκτυο, Δικτύωση, Πολυπλοκότητα, Τοπική Αυτοδιοίκηση, Μετάπολη, Πράσινοι Χώροι, Πολιτισμός.

Abstracts

This thesis aspires to contribute to highlighting the ways of appropriation of public space by young people through the practices of everyday life as well as the cultural practices of a social reality that is experienced, invested in and interpreted by social actors, especially young people up to 25 years of age. Based on this reasoning, in the first part we theoretically approached public space and its production and urban planning and the problems that arise according to the definitions for the city of Volos in particular, such as the lack of many green spaces, and the environmental issue that we have already started to deal with but will also be called upon to deal with in the future raises multiple question marks for its timely and correct treatment. Another issue that concerns us is the supremacy of the markets both over the public space and over cultural issues. In order to get closer to young people, we thought that we should see the city according to the new definitions of complexity, to see the city as a metropolis, that is, in relation to the technologies that are now part of our lives and how young people approach them and how familiar they are with certain processes of this new type of public space, as research shows that young people spend more time online, and now the meanings of networking and interconnection are great. Of course, we believe that all this is up to the Local Government to transform them and develop strategic plans both for the upgrading of the Public Space and for the integration of New Smart Technologies. In the second part through a questionnaire we have done a preliminary research to see how we should formulate our questions in order to draw more conclusions about how young people deal with public space real and virtual. How many hours are spent in the Public Space and how many in the Social Networks so we have an image of the requirements of the Users of the Public Space and of the Internet as well as their consumer preferences.

Keywords

Public Space, you, Internet, Networking, Complexity, Local Government, Metapolis, Green Spaces, Culture

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

«Με πλήρη επίγνωση των συνεπειών του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων, και των κανόνων περί λογοκλοπής του ΤΜΧΠΠΑ δηλώνω ενυπογράφως ότι είμαι αποκλειστικός συγγραφέας της παρούσας Πτυχιακής Εργασίας, για την ολοκλήρωση της οποίας κάθε βοήθεια είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται λεπτομερώς στην εργασία αυτή. Έχω αναφέρει πλήρως και με σαφείς αναφορές, όλες τις πηγές χρήσης δεδομένων, απόψεων, και προτάσεων, ιδεών και λεκτικών αναφορών, είτε κατά κυριολεξία είτε βάση επιστημονικής παράφρασης.

Αναλαμβάνω την προσωπική και ατομική ευθύνη ότι σε περίπτωση αποτυχίας στην υλοποίηση των ανωτέρω δηλωθέντων στοιχείων, είμαι υπόλογος έναντι λογοκλοπής. Δηλώνω, συνεπώς, ότι αυτή η Πτυχιακή Εργασία προετοιμάστηκε και ολοκληρώθηκε από εμένα προσωπικά και αποκλειστικά και ότι, αναλαμβάνω πλήρως όλες τις συνέπειες του νόμου στην περίπτωση κατά την οποία αποδειχθεί, διαχρονικά, ότι η εργασία αυτή ή τμήμα της δε μου ανήκει διότι είναι προϊόν λογοκλοπής άλλης πνευματικής ιδιοκτησίας."

Όνομα και Επώνυμο Συγγραφέα :

Υπογραφή (Ολογράφως, χωρίς μονογραφή):

Ημερομηνία (Ημέρα – Μήνας – Έτος):

1. Εισαγωγή

1.1 Στόχοι της ερευνητικής εργασίας

Στόχος της ερευνητικής εργασίας είναι να δείξει :

- α) πώς χρησιμοποιείται ο Δημόσιος Χώρος από τους Νέους,
- β) μια προσπάθεια ανάδειξης του πολιτισμικού ρόλου των πόλεων, αν μετέχουν σε εκδηλώσεις και κατά πόσο οι νέοι ηλικίας 15-24 ετών και σε ποια δίκτυα που έχουν σχέση με την πολιτική ή τον πολιτισμό μετέχουν
- γ) να αναδείξει επίσης το ρόλο που παίζει το Διαδίκτυο ως ο νέος δημόσιος χώρος όπου ασκείται μεταξύ των άλλων και πολιτική. Αναζητούμε τη δυναμική του νέου αυτού χώρου του κυβερνοχώρου καθώς και το πολλαπλάσιο της επικοινωνίας.
- δ) να τεκμηριώσει **τους λόγους προτίμησης των κοινωνικών δικτύων έναντι του δημόσιου υπαίθριου χώρου των πόλεων στην καθημερινή κοινωνικότητα του ατόμου, και ειδικότερα των νέων, και**
- ε) να προτείνει **νέες κατευθύνσεις στο σχεδιασμό των δημόσιων υπαίθριων χώρων** οι οποίες αφενός θα στηρίζονται στις προτιμήσεις των νέων στην εποχή της πληροφορικής, και αφετέρου, θα αξιοποιούν τις νέες τεχνολογίες για την ανάπτυξη ευφυών δημόσιων υπαίθριων χώρων στις σύγχρονες πόλεις. Οι έξυπνες πόλεις αποτελούν ένα νέο εννοιολογικό πλαίσιο.

Στο συγκεκριμένο στόχο ανάπτυξης ευφυών δημόσιων υπαίθριων χώρων, **ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι καθοριστικός**. Η μέχρι σήμερα εμπειρία από Ευρωπαϊκές πόλεις που ανέπτυξαν υψηλό βαθμό ευφυΐας δείχνει ότι η ανάπτυξη ευφυΐας στις πόλεις στηρίζεται κατά κύριο λόγο **στην ειδική οργάνωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης** ως προς το εξειδικευμένο στελεχιακό δυναμικό, τον τεχνολογικό εξοπλισμό, τη δημιουργία ειδικών Τμημάτων Διοίκησης, και τις νέες υπηρεσίες προς τους πολίτες.

1.2 Επιστημονική συνεισφορά της εργασίας

Η μελέτη αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως παράδειγμα έρευνας, ως ένα θεωρητικό εργαλείο από τους ειδικούς στον αστικό σχεδιασμό αλλά και από τους εκλεγμένους στην Τοπική Αυτοδιοίκηση προκειμένου να ληφθεί υπόψη η αντιμετώπιση του χώρου και δη του ελεύθερου χώρου από τον ανθρώπινο παράγοντα

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων μέσα από την ατομική ή συλλογική εμπειρία και το βίωμα του χώρου, και να χρησιμοποιηθεί έτσι ώστε να προσφέρει χρήσιμα συμπεράσματα για το χώρο της πόλης και τα προβληματικά ζητήματα, όπως είναι επί παραδείγματι αναφορικά με την πόλη του Βόλου οι ελλιπείς χώροι πράσινου, που θέτουν θέματα περιβαλλοντικά τα οποία οφείλουν έγκαιρα να αντιμετωπιστούν, καθότι στην ουσία είναι απόρροια της αναπτυξιακής κρίσης και θα απασχολήσουν ούτως ή άλλως το μέλλον των έξυπνων πόλεων και να προτείνει πιθανές βελτιώσεις με τις προτάσεις του για τον αειφόρο σχεδιασμό της πόλης ώστε να είναι ευέλικτη στις αλλαγές. Αυτό βέβαια είναι ένα πεδίο που θα ενισχυθεί και από περαιτέρω έρευνα και υπό καλύτερες συνθήκες. Η πανδημία δεν μας έδωσε την ευκαιρία να συζητήσουμε με τους δρώντες διά ζώσης. Ενώ σύμφωνα με την έως τώρα έρευνα είναι δυνατόν να εντοπίσουμε χώρους (πλατείες, πάρκα, αστικά κενά, κήπους) και να προτείνουμε εναλλακτικούς τρόπους αναδιαμόρφωσης των χώρων αλλά και των αλληλεπιδράσεων της καθημερινότητας μας (συνθήκες διαβίωσης, κοινωνικές σχέσεις).

Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζεται μια επιλεγμένη επισκόπηση της υφιστάμενης βιβλιογραφίας για το ορισμό του Δημόσιου Χώρου σε αντιδιαστολή με τον ιδιωτικό, ενώ επιλεκτικά παρουσιάζονται ορισμένοι ορισμοί μελετητών για το Δημόσιο χώρο ο οποίος έχει μια πολυπλοκότητα στο να οριστεί. Σε ένα κόσμο που φαντάζει χαώδης βασικό μέλημα της μελέτης είναι να δούμε πώς ο χώρος γίνεται αντιληπτός από τους κοινωνικούς δρώντες.

Στο δεύτερο κεφάλαιο έχουμε μια ιστορική αναδρομή του δημόσιου χώρου από την αρχαιότητα και το ρόλο που έπαιξε για τους αρχαίους Έλληνες ο Δημόσιος χώρος μέχρι στις μέρες διαμέσου της ιστορικής εξέλιξης της πόλης κυρίως στον Ευρωπαϊκό χώρο. Βασικές αναφορές η αρχαιότητα, ο μεσαίωνας και φυσικά ο 19^{ος} αιώνας με την εκβιομηχάνιση και την έντονη αστικοποίηση και τέλος τα μοντερνιστικά κινήματα που οδηγούν στη σύγχρονη πόλη, τη μετάπολη. Η ψηφιακή πόλη, η «έξυπνη πόλη» είναι μια υπόσχεση. Τα διακυβεύματα της είναι πολλαπλά οικολογικά οικονομικά, ο εκσυγχρονισμός των δημόσιων υπηρεσιών ή η συμμετοχή των πολιτών, πρέπει να προάγει την έλευση μιας κοινωνίας όπου η τεχνολογία θα επιτρέπει τη συνεχή βελτίωση του περιβάλλοντος διαβίωσης μέσα στην πόλη. Για να τηρηθεί αυτή η υπόσχεση, είναι ωστόσο απαραίτητο να διασφαλιστεί ότι εκτός από «έξυπνη», η πόλη θα είναι συνάμα ανοιχτή σε όλους, συνεργατική, συμμετοχική και θα εγγυάται την ελευθερία. Γιατί η έξυπνη πόλη δεν είναι μόνο μια τεχνολογική

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων πόλη, ούτε αποτελεί επέκταση της έννοιας της βιώσιμης ανάπτυξης είναι περισσότερο ένα εργαλείο για την υλοποίηση και την εφαρμογή μιας κοινότητας που προσανατολίζεται στη βιωσιμότητα και στον ανθρώπινο παράγοντα.

Στο τρίτο κεφάλαιο ορίζεται η νέα κοινωνικότητα αυτή των κοινωνικών δικτύων. Τα μεγάλα μέσα ενημέρωσης, ο τύπος, το ραδιόφωνο η τηλεόραση επέφεραν μεγάλες αλλαγές στις νεανικές πολιτισμικές πρακτικές. Οι υπολογιστές το διαδίκτυο τα πολυμέσα προστέθηκαν στο σύγχρονο τοπίο των μέσων. Οι νέοι πρώτοι απ' όλους αμέσως τα οικειοποιήθηκαν. Το διαδίκτυο και οι νέες τεχνολογίες αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των πολιτισμικών τους πρακτικών και της κοινωνικότητάς τους. Αυτοί είναι πλέον οι νέοι χώροι όπου οικοδομείται μια ταυτότητα γεννιούνται νέοι πολιτιστικοί δεσμοί και το αίσθημα του ανήκειν σε μια κοινότητα.

Στο τέταρτο κεφάλαιο μιλούμε για το ρόλο της τοπικής αυτοδιοίκησης και το ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει στο σχεδιασμό του δημόσιου χώρου σε συνάρτηση και αλληλεπίδραση με τους κοινωνικούς δρώντες λαμβάνοντας υπόψιν της τις ανάγκες τους και τις πραγματικές ανάγκες μιας πόλης όπως ο Βόλος.

Τέλος στο πέμπτο κεφάλαιο αναλύουμε τη μεθοδολογία της έρευνας και στο κεφάλαιο 5.1 αναλύουμε τον τρόπο που επιλέξαμε το δείγμα μας στο υποκεφάλαιο 5.2 τη διαδικασία που ακολουθήθηκε, στο 5.3 έχουμε μια σύντομη περιγραφή της πόλης του Βόλου το πεδίο δηλαδή της έρευνας από τα αρχαία χρόνια ως τις μέρες μας καθώς και τους χώρους πράσινου, πλατείες, παραλιακό μέτωπο. Στο υποκεφάλαιο 5.4 έχουμε την ανάλυση της έρευνας του ερωτηματολογίου καθώς και την ερμηνεία των αποτελεσμάτων. Στο 5.5 έχουμε τα συμπεράσματα μας και ποια σημεία δεν έχει καλύψει η έρευνα μας, απορίες που μας γεννήθηκαν στην πορεία της έρευνας μέσα από τις απαντήσεις των ερωτηθέντων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο : Η ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΩΡΟΥ

Η έννοια του δημόσιου χώρου είναι μία από τις πιο πολυσήμαντες και πολυδιάστατες στη σύγχρονη βιβλιογραφία και με ποικίλες προσεγγίσεις ανάλογα με το ερευνητικό πεδίο τόσο όσον αφορά τις κοινωνικές επιστήμες όσο και τις επιστήμες της χωροταξίας και της οικονομίας. Σχετικά πρόσφατος ο όρος εισήχθη στη θεωρία του σχεδιασμού μόλις τη δεκαετία του 90. Βασική θέση της συγκριμένης εργασίας είναι ότι ο δημόσιος χώρος συνδέεται άρρηκτα τόσο με την αστική ανάπτυξη, όσο και με την αστικοποίηση και τον πολιτισμό. Η προσέγγιση των βασικών εννοιών, πόλη και χώρος, εστιάζει στον τρόπο με τον οποίο ο αστικός χώρος νοηματοδοτείται παράγεται και φυσικά τροποποιείται. Πριν από μερικά χρόνια ο όρος δεν σήμαινε παρά έναν άδειο χώρο. Ωστόσο ο όρος κοινωνικός χώρος έχει μια μακρά φιλοσοφική ιστορία. Μη λησμονώντας ότι ο Αριστοτέλης ο πρώτος είναι εκείνος που θέτει σε κατηγορίες το χώρο και τον χρόνο.

Αν λάβουμε υπόψιν μας την αστική κοινωνιολογική θεώρηση του Παρκ ο χώρος, η κοινωνία και ο πολιτισμός αλληλοεπιδρούν. Ο ίδιος ισχυρίστηκε ότι οι μοντέρνες πόλεις, αποτελούνται από ένα «μωσαϊκό μικρόκοσμων που εφάπτονται χωρίς να αλληλεπικαλύπτονται» (Park, 1915, σελ. 608). Ο Παρκ ορίζει την πόλη ως θεσμό. «Η πόλη», γράφει, σε ένα μικρό αλλά κλασσικό άρθρο με τίτλο «Η πόλη: υποδείξεις για την Διερεύνηση της Ανθρώπινης Συμπεριφοράς στο Αστικό Περιβάλλον»¹ «πρέπει πάνω απ' όλα να κατανοηθεί ως “μια διανοητική στάση”, ένα σώμα εθίμων και παραδόσεων, καθώς και οργανωμένων στάσεων και αισθημάτων».

Η πόλη μπορεί να ιδωθεί μέσω της εννοιολόγησης του Lefebvre ως «χώρος αναπαραστάσεων» (σχεδιασμένος χώρος) αλλά και ως ζωντανό κύτταρο «χωρικών πρακτικών» (αντιληπτός χώρος) (Lefebvre, 1991). Κατά συνέπεια, η πλατεία μιας πόλης δεν αποτελεί απλώς ένα δομημένο χώρο, αλλά ένα (δημόσιο) χωρικό “κενό”

1 Park, R., 1915, «The City: Suggestions for the Investigation of Human Behavior in the Urban Environment» στο *American Journal of Sociology* 20 (1915): 577-612 αναδημοσιεύεται Park, R. και E. Burgess (επιμ.), 1925, *The City*, Chicago: The University of Chicago Press, σσ. 1-46.

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

στο οποίο μπορούν να έχουν πρόσβαση όλοι. Αποτελεί τόπο συνάντησης και συνάντησης των κατοίκων της πόλης. Είναι ένα σημείο σύνδεσης, ένας τόπος επικοινωνίας που δημιουργεί συνάμα μια αίσθηση αστικής ευημερίας και ευδαιμονίας. Εν αντιθέσει με μια πόλη όπου δεν υπάρχει πράσινο και ο αστικός ιστός της είναι πυκνός και άναρχος, χωρίς χώρους αναψυχής, αυτού του είδους η πόλη, σύμφωνα με τον Lefebvre, δεν μπορεί να παίξει τον απαιτούμενο ρόλο της που είναι αυτός της δημιουργικής επαφής ανάμεσα στους ανθρώπους γεγονός που στην ουσία πηγάζει από μια ψυχολογική καθώς και ουσιαστική κοινωνική ανάγκη του πολίτη για συναναστροφή, επικοινωνία, ανταλλαγή ιδεών.

Ο Lefebvre στο βιβλίο του, “Η Παραγωγή του Χώρου” προσεγγίζει τον χώρο μέσα από την ιδέα της κοινωνικής παραγωγής του και γράφει ότι ο χώρος έχει μια τριαλεκτική δομή είναι α) ο χώρος που αντιλαμβανόμαστε (l' espace perçu), β) ο «χώρος που συλλαμβάνουμε» (l'espace conçu) και γ) ο «βιωμένος χώρος» (l'espace vécu) (Lefebvre, 1976 /1991: 33-39). Με άλλα λόγια η θεώρηση του Lefebvre στηρίζεται στην υλική και φαντασιακή ή συμβολική παραγωγή του χώρου. Σύμφωνα λοιπόν με αυτή τη θεωρία κάθε κοινωνία παράγει το δικό της χώρο. Ο χώρος είναι προϊόν της ίδιας της κοινωνίας. Η τριαλεκτική δομή του χώρου είναι μια από τις σημαντικότερες μεθοδολογικές προσεγγίσεις. Η προσέγγιση του για το Δημόσιο χώρο εδράζεται στις σχέσεις κοινωνικής αναπαραγωγής δηλαδή τις σχέσεις ανάμεσα στα φύλα, την ηλικία την οικογενειακή οργάνωση και τις σχέσεις παραγωγής, τον καταμερισμό της εργασίας και την οργάνωση του που σημαίνει κοινωνικές λειτουργίες που διέπονται από ιεραρχία. Αν θέλουμε να δούμε συνοπτικά την εννοιολόγηση του δημόσιου χώρου από τον Lefebvre θα λέγαμε ότι ο βιωμένος δημόσιος χώρος {l'espace vécu} ανήκει στους φιλοσόφους και στην τέχνη, ο χώρος όπως τον συλλαμβάνουμε {espace conçu} ανήκει στους ειδικούς αρχιτέκτονες, τους πολεοδόμους, τους σχεδιαστές και ακόμη και στο κράτος ή την τοπική αυτοδιοίκηση που αποφασίζει για επενδυτικά σχέδια, και τέλος ο χώρος που αντιλαμβανόμαστε (l' espace perçu) αφορά τις καθημερινές πρακτικές των χρηστών. Η διαλεκτική των παραπάνω διαδικασιών είναι αυτή που τελικά παράγει τον κοινωνικό χώρο.

Είναι δε γνωστό ότι η πόλη παίζει σημαντικό ρόλο στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη καθώς και στην ποιότητα ζωής των κατοίκων της. Οι πόλεις ορίζονται, εξάλλου, ως «κέντρα οικονομικής προόδου, ως κόμβοι μετακινήσεων προσώπων, μεταφοράς αγαθών και διακίνησης κεφαλαίων, ως πόλοι καινοτομικής

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων ανάπτυξης, χωνευτήρια πολιτισμών και κιβωτοί πολιτιστικής κληρονομιάς, που συνεισφέρουν σημαντικά στην εξέλιξη των ανθρώπινων κοινωνιών». (Σπυρίδων, 2010:3)

Ο Δημόσιος Χώρος είναι λοιπόν ένα σημαίνον στοιχείο της καθημερινότητας των κατοίκων μιας περιοχής και παίζει σημαντικό ρόλο τόσο στην οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική ζωή των ανθρώπων, όσο και στο βιοτικό τους επίπεδο. Ως δημόσιος χώρος ορίζεται κάθε χώρος της πόλης, που είναι ελεύθερα προσβάσιμος στον πολίτη και όλοι μπορούν να τον χρησιμοποιήσουν. Πιο αναλυτικά ως τέτοιοι χώροι ορίζονται τα πάρκα, τα άλση, οι παραλίες, τα δάση, οι πρασιές, οι πλατείες, τα πεζοδρόμια, οι δρόμοι και οι αρχαιολογικοί χώροι. Ο δημόσιος χώρος είναι «ο χώρος ανάμεσα στα κτίρια», γράφει ο Δανός αρχιτέκτονας Jan Gehl (2011) και σύμβουλος αστικού σχεδιασμού, δημόσιος χώρος είναι «ο χώρος όπου όλοι έχουμε δικαίωμα πρόσβασης, χωρίς εισοδηματικούς ή κοινωνικούς περιορισμούς. Είναι οι δρόμοι, οι πλατείες, τα πάρκα, οι παραλίες αλλά και η πρόσβαση στην ποιοτική γνώση, την ψυχαγωγία, τον πολιτισμό». Σύμφωνα με αυτόν τον ορισμό ο δημόσιος χώρος είναι και οι βιβλιοθήκες, οι κινηματογράφοι, τα θέατρα, οι καφετέριες, τα μουσεία, χώροι πολιτισμού ελεύθερα προσβάσιμοι από φοιτητές και πολίτες, ακόμη και οι χώροι όπου οι άνθρωποι συναθροίζονται για πολιτικούς λόγους. Σύμφωνα, με τα παραπάνω δεν είναι περίεργο ο Αυστραλός καλλιτέχνης Jeffrey Shaw, υποστηρίζει ότι ο ψηφιακός χώρος αποτελεί ένα νέο τύπο δημοσίου χώρου. Θα ήταν ενδιαφέρον να εξετάσουμε τους πολιτικούς και πολιτισμικούς ρόλους των πόλεων και των δημόσιων χώρων και πώς συνδιαμορφώνονται οι κοινωνικές σχέσεις μέσα από τα κοινωνικά δίκτυα, να εξετάσουμε τις σχέσεις που συγκροτούνται μεταξύ των ατόμων.

Ο Αραβαντινός², διακρίνει τις εξής μορφές, Δημόσιου Χώρου :

- Δρόμους
- Πεζόδρομους (οι δρόμοι και οι πεζόδρομοι αποτελούν τις παλαιότερες μορφές δημόσιου χώρου).

2 Αραβαντινός Αθ., Κοσμάκη Π., «Υπαίθριοι χώροι στην πόλη – Θέματα ανάλυσης και πολεοδομικής οργάνωσης αστικών ελεύθερων χώρων και πρασίνου», Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Τμήμα Αρχιτεκτόνων –Τομέας Π, Αθήνα 1988, σελ. 5.

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

- Πλατείες: Η πλατεία είναι στην ουσία ένας τόπος στάσης, συνάντησης και δραστηριότητας συνάμα, σε αντίθεση με το δρόμο που αποτελεί πέρασμα.

- Δημόσια πάρκα : χώροι αστικού πρασίνου λογίζονται οι ελεύθεροι χώροι, οι οποίοι συγκεντρώνονται μέσα στον αστικό πολεοδομικό ιστό και στους οποίους δεσπόζει το φυσικό ή τεχνητό πράσινο που στην ουσία αποτελείται από αυτοφυή ή φυτεμένη βλάστηση. Η φυτοκάλυψη κυριαρχεί στο μεγαλύτερο μέρος της επιφάνειας τους, και είναι άμεσα ή έμμεσα διαθέσιμοι στους χρήστες. (Levent et al, 2009)³. Χώροι χαμηλού αστικού πρασίνου θεωρούνται εκείνοι που το έδαφος τους καλύπτεται από χλόη, θάμνους και χαμηλές διαμορφώσεις όπως είναι τα παρτέρια, και οι νησίδες. Ενώ, χώροι υψηλού αστικού πρασίνου θεωρούνται οι χώροι που είναι πυκνοφυτεμένοι με δένδρα, τα οποία έχουν αποκτήσει ικανό πλάτος, ύψος, φυλλωσιές. Αντιθέτως, οι στενές νησίδες ανάμεσα στις λωρίδες κυκλοφορίας ή η καλλωπιστική φύτευση στις άκρες των πεζοδρομίων των οδών καθώς και οι αδόμητοι χώροι με χρήση δεν θεωρούνται χώροι αστικού πρασίνου. Να τονίσουμε, εδώ, ότι η πράσινη εδαφοκάλυψη επηρεάζει θετικά το κλίμα της εκάστοτε περιοχής. Δημιουργεί μικροκλίμα, βελτιώνει την ποιότητα του νερού. Οι δεντροφυτεμένες εκτάσεις αποτελούν οάσεις δροσιάς και οξυγόνου μέσα στην πόλη καθότι τα φυτά απορροφούν το 80% της ηλιακής ακτινοβολίας, τη συγκρατούν, την αντανακλούν, την απορροφούν και την μεταβιβάζουν, αποσυμφορίζοντας τον αέρα σε μεγάλο ποσοστό από τις υψηλές θερμοκρασίες και εμπλουτίζοντάς τον με την απαραίτητη υγρασία για να είναι υποφερτή η ζέστη. Ενώ σε συνθήκες καύσωνα γνωρίζουμε από μελέτες ότι όταν υπάρχει το απαραίτητο πράσινο η ατμοσφαιρική θερμοκρασία μπορεί να μειωθεί έως και 5 βαθμούς (McPherson et al., 1999). Ακόμη και μικροί πράσινοι χώροι πλάτους 50 έως 100 μέτρων βελτιώνουν την ποιότητα του αέρα σε μια απόσταση μέχρι και 300 μέτρων στις γύρω δομημένες περιοχές και μειώνουν τη θερμοκρασία. Ένα πάρκο περίπου ενός χιλιομέτρου είναι ικανό να μειώσει τη θερμοκρασία ακόμη και σε απόσταση σε απόσταση έως 4 χιλ. από έναν οικοδομημένο χώρο. Έρευνα έχει δείξει, ότι ένα δέντρο μπορεί να προσφέρει εξοικονόμηση ενέργειας της τάξεως έως και 227KWH λόγω της δροσιάς που προσφέρει και μέχρι 60KWH, μέσω της άμεσης σκίασης ενός κτιρίου. Το σύνολο εξοικονόμησης ενέργειας λόγω της σκίασης που προσφέρουν τα δέντρα μπορεί να

³ Levent B. T., Vreeker R. και Nijkamp P. (2009), A Multi-Criteria Evaluation of Green Spaces in European Cities. European Urban and Regional Studies

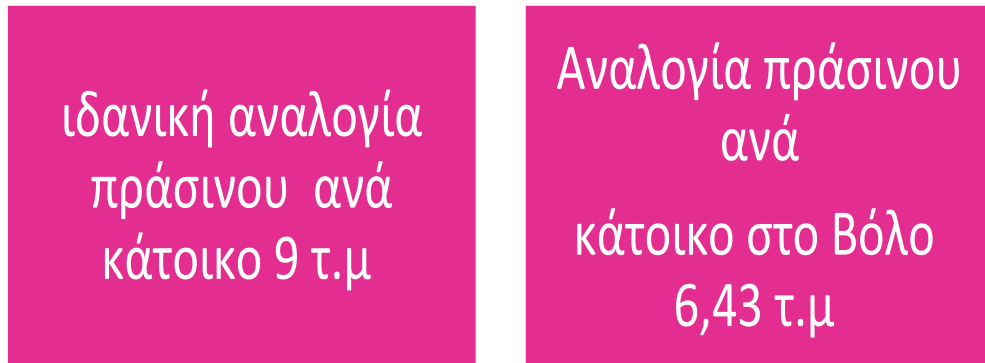
Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων φθάσει και μέχρι 40% της συνολικής δαπάνης. Συνεπώς το κλάδεμα μέσα στις πόλεις είναι προτιμότερο να περιορισθεί στο ελάχιστο και αυτό κυρίως για θέματα που άπτονται της αναγκαιότητας, όπως είναι η απαραίτητη κλάδευση γέρικων δέντρων για την ασφάλεια των πολιτών. Οι χώροι πράσινου επιδρούν στο μικροκλίμα και στην ευμάρεια των χρηστών, και αποτελούν τις τελευταίες εστίες βιοποικιλότητας στα αστικά κέντρα, καθώς αποτελούν καταφύγιο και πρωταρχικό μέσο για την αναγέννηση και προσέλκυση της τοπικής πανίδας στο αστικό περιβάλλον. Μειώνουν την ατμοσφαιρική ρύπανση στις πόλεις, και περιορίζουν το θόρυβο. Χρυσομαλλίδου Ν., Θεοδοσίου Θ., Τσικαλουδάκη (2002).

Γράφημα 1: Ιδανική αναλογία πρασίνου ανά κάτοικο σύμφωνα με τον ΠΟΥ. (Εικόνα από το διαδίκτυο Πηγή ΟΟΣΑ).

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός υγείας θεωρεί ότι η ελάχιστη αναλογία πρασίνου στις πόλεις ανά κάτοικο θα πρέπει να είναι 9 m²/κάτοικο. Μάλιστα αυτή η συνθήκη ισχύει ακόμη και για την ανθεκτικότητα στις πλημμύρες, αφού η πρόκληση θα συνεχίσει να αυξάνεται καθώς αυξάνεται η συχνότητα και η σοβαρότητα των πλημμυρών και στην Ελλάδα αλλά και στην υπόλοιπη Ευρώπη τις επόμενες δεκαετίες. Ακόμη και μικρά κομμάτια πρασίνου, είτε δημόσια είτε ιδιωτικά, μπορούν να συμβάλουν στην ελάττωση του κινδύνου πλημμύρας στις πόλεις. Η στρατηγική υλοποίηση πράσινων υποδομών θα είναι επομένως μια ουσιαστική λύση που

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων βασίζεται στη φύση για την αντιμετώπιση αυτής της πρόκλησης. Και ίσως και μια καλή πρόταση για την τοπική Αυτοδιοίκηση παρά την κρίση.

Γράφημα 2: Σχηματικά ποσοστό αναλογίας πράσινου σύμφωνα με τις επίσημες προδιαγραφές αριστερά και δεξιά αναλογία πράσινου ανά κάτοικο στο Βόλο.

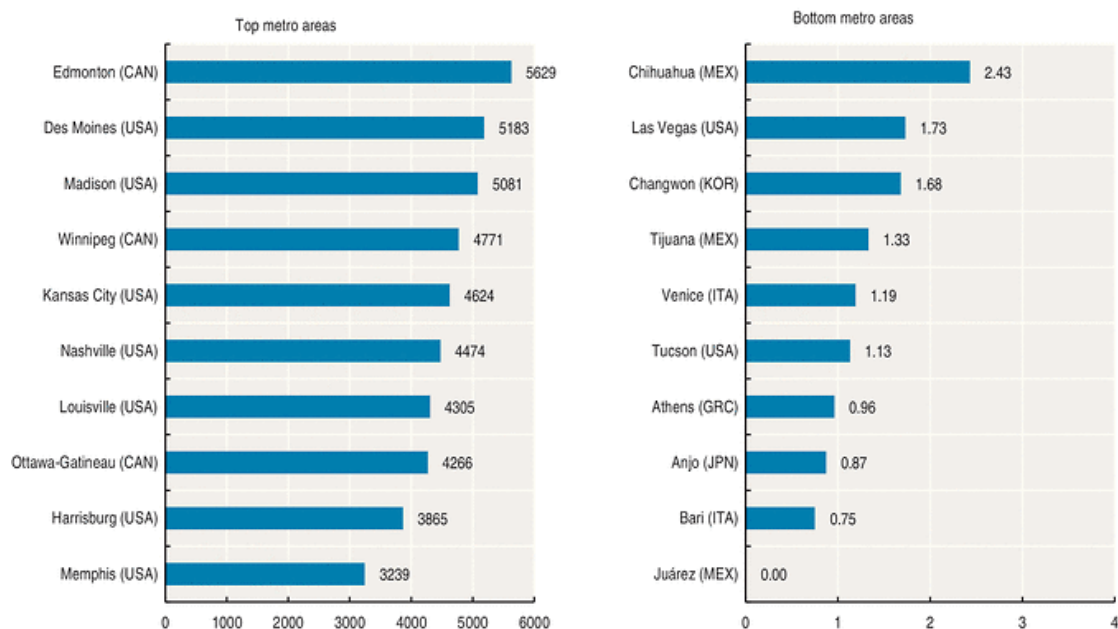
Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην πραγματικότητα ανά κάτοικο στο Πολεοδομικό Συγκρότημα του Βόλου είναι 6,43 τ.μ σύμφωνα με τα δημοτικά στοιχεία. Στην Ελλάδα η κατάσταση διαφέρει από πόλη σε πόλη, και παρουσιάζει τη χαμηλότερη ανά κάτοικο αναλογία αστικού πράσινου σε όλη την Ευρώπη. Το αστικό πράσινο στο Βόλο καλύπτει μόλις το 5% της συνολικής έκτασής της πόλης, δηλαδή 146,64 στρέμματα.

Ενδεικτικά, αν θελήσουμε να συγκρίνουμε τα αντίστοιχα μεγέθη για άλλες Ευρωπαϊκές πόλεις σημειώνουμε ότι: στη Ζυρίχη το αστικό πράσινο αντιστοιχεί σε 35 τ.μ/κάτοικο, στο Άμστερνταμ σε 27 τ.μ/ κάτοικο, στη Δρέσδη 144 τ.μ. και σε Λονδίνο, Ρώμη και Παρίσι 9 τ.μ./κάτοικο Στην δε Ουάσιγκτον αντιστοιχούν 50 τ.μ/ κάτοικο.. Βλέπουμε λοιπόν ότι αναλογία είναι πολύ μικρότερη από το αποδεκτό πρότυπο του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος (9 τ.μ./κάτοικο), και το οποίο ισχύει προκειμένου οι πόλεις να θεωρούνται βιώσιμες για τους κατοίκους τους.

Ενώ στο παρακάτω γράφημα (Σχήμα 3) μπορούμε να δούμε την αναλογία Πράσινου σε τετραγωνικά ανά κάτοικο σε διάφορες μεγάλες πόλεις σε όλη την υφήλιο καθώς και στην Αθήνα, η οποία βρίσκεται στην 17^η θέση από πλευράς αναλογίας πράσινου ανά κάτοικο με ποσοστό πολύ χαμηλό της τάξεως του 0,96% ανά κάτοικο ενώ το Έντμοντον στον Καναδά έχει τη μεγαλύτερη αναλογία πράσινου με 5.629 m² ανά κάτοικο. Δυο Αμερικανικές πόλεις, Ντε Μουάν και Μάντισον, είναι

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

στις επόμενες δυο πρώτες θέσεις με αναλογία πράσινου ανά κάτοικο άνω των 5000 m². Αρκετές πόλεις της Αμερικής και του Καναδά ξεπερνούν το ποσοστό που ορίζει ο ΠΟΥ κατά πολύ. Ενώ ακόμη και το Λας Βέγκας, το οποίο είχε χτιστεί στην έρημο αναλογεί περισσότερο ποσοστό πράσινου ανά κάτοικο απ' ό,τι στην Αθήνα.

Σχήμα 3: Αναλογία πρασίνου ανά κάτοικο (m²/κάτοικο) παγκοσμίως Πηγή: ΟΟΣΑ

- Και τέλος ο Αραβαντινός αναφέρει ως δημόσιους χώρους τους αστικούς κήπους. Έτσι ακριβώς όπως τα δημόσια πάρκα και οι αστικοί κήποι ωφελούν ακόμη και στην ψυχική υγεία γιατί είναι πλέον γνωστό από τις μελέτες ότι οι άνθρωποι νιώθουν ηρεμία και ψυχική γαλήνη όταν έρχονται σε επαφή με τη φύση. Ανάμεσα στους επιβαρυντικούς παράγοντες για την ψυχική υγεία των ανθρώπων στην εποχή μας περιλαμβάνεται η αύξηση του ποσοστού των καθιστικών επαγγελματιών. Εν γένει, ο αστικός τρόπος διαβίωσης γεννά ένα ψυχικό άλγος που ολοένα αυξάνεται και είναι απότοκο των σύγχρονων εργασιακών πρακτικών. Ένας τελευταίος, αλλά όχι λιγότερος σοβαρός παράγοντας, που επηρεάζει την ψυχική υγεία αλλά και την υγεία μας γενικότερα είναι οι κακές περιβαλλοντικές συνθήκες μέσα στις οποίες ζούμε. Ζούμε σε συνθήκες αυξημένου θορύβου, θερμικού στρες και ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Καταστάσεις που συμβάλλουν περαιτέρω στην επιβάρυνση της ψυχικής υγείας του σύγχρονου ανθρώπου. Το αποτέλεσμα είναι να αντιμετωπίζουμε μείζονα προβλήματα δημόσιας υγείας, που έχουν ως απόρροια αυξημένες δαπάνες για τα

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων συστήματα υγειονομικής περίθαλψης, αλλά και μείωση της παραγωγικότητας στην εργασία, αυξημένη απουσία στο εργασιακό περιβάλλον και φυσικά κακές κοινωνικές σχέσεις.

Εικόνα 4: Σχηματικός περιληπτικός πίνακας Benefits of urban green spaces, πηγή διαδίκτυο.

Σύμφωνα, με την Hannah Arendt, ιδωμένος από φιλοσοφική και πολιτική σκοπιά, ο δημόσιος χώρος είναι ο «κατεξοχήν πολιτικός χώρος, ο οποίος συνδέεται αμφίδρομα με την έννοια της δημόσιας ελευθερίας. Παρά το γεγονός ότι διέπεται από νόμους και κανόνες συμπεριφοράς, είναι χώρος ανοιχτός προς όλους, δυνάμει οικειοποιήσιμος και, μέσα από την λειτουργία του, δικαιώνει το ρόλο της πόλης ως πυρήνα συνύπαρξης, επικοινωνίας και συναναστροφής» (Αρεντ, 1986: 52).

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

Για να αποσαφηνίσουμε την έννοια του Δημόσιου χώρου παραθέτουμε τον ορισμό των: Carmona M., Heath T., Oc T., Tiesdell S: «Η αντιληπτική διάσταση των δημόσιων χώρων, αφορά, όπως προκύπτει και από το όνομά της, τον τρόπο με τον οποίο γίνεται αντιληπτός ο χώρος από τους χρήστες του. Οι χρήστες επηρεάζουν και επηρεάζονται από το δημόσιο χώρο δημιουργώντας με τον τρόπο αυτό σχέσεις αλληλεπίδρασης. Ο τρόπος με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε το χώρο πραγματοποιείται μέσω των αισθήσεών μας, και κυρίως μέσω της όρασης, της ακοής, της όσφρησης και της αφής. Η αντίληψη του χώρου αφορά τη συλλογή, οργάνωση και επεξεργασία των ερεθισμάτων και των πληροφοριών του περιβάλλοντος από τον χρήστη του. Στο σημείο αυτό γίνεται μία διάκριση μεταξύ της αίσθησης και της αντίληψης του χώρου, ωστόσο, στην πράξη τα όρια μεταξύ των δύο είναι δυσδιάκριτα, καθώς είναι δύσκολο να προσδιοριστεί το σημείο όπου τελειώνει η αίσθηση και αρχίζει η αντίληψη».

Σημειώνουν οι Carmona M., Heath T., Oc T., Tiesdell S ότι : «Η αντίληψη του δημόσιου χώρου αφορά τέσσερις συνιστώσες της αντίληψης του χώρου, οι οποίες αναφέρονται ακολούθως:

”Γνωστική: αναφέρεται στην σκέψη, επεξεργασία, οργάνωση και αφομοίωση των πληροφοριών που αφορούν το χώρο. Στην ουσία αφορά την δυνατότητα του χρήστη να αντιληφθεί το περιβάλλον.

”Συναισθηματική: αφορά τα συναισθήματα τα οποία επηρεάζουν την αντίληψή μας για τον χώρο, αλλά και τα συναισθήματα τα οποία γεννούνται από την επαφή με αυτόν.

”Ερμηνευτική: περικλείει τα νοήματα και τις συσχετίσεις που αντλούνται από τον χώρο. Η ερμηνεία των πληροφοριών εξαρτάται από τις μνήμες, τα βιώματα και τις εμπειρίες του ατόμου. Πολλές φορές πραγματοποιείται και η αυθόρμητη σύγκριση με άλλους χώρους.

”Αξιολογική: ενσωματώνει τις αξίες και τις προτιμήσεις του ατόμου και την υποκειμενική αντίληψη του καλού και του κακού»⁴.

4 Carmona M., Heath T., Oc T., Tiesdell S, 2003, Public places – Urban spaces. The dimensions of Urban Design, Great Britain: Architectural Press, σελ.87.

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

Ο Siebel ορίζει το δημόσιο χώρο σε αντίθεση με τον ιδιωτικό. Δημόσιο και ιδιωτικό είναι δύο έννοιες που αν και παρουσιάζονται αντίθετες εν τούτοις είναι συμπληρωματικές και επισημαίνει ότι οι διαφορές μεταξύ τους μπορούν να συνοψιστούν από ένα τρίπτυχο: «λειτουργικό, νομικό και κοινωνικό». 1) Από έποψη λειτουργική στο δημόσιο χώρο κατατάσσονται οι λειτουργίες της αγοράς, της διασκέδασης, πολιτικές και πολιτιστικές δραστηριότητες, ενώ στον ιδιωτικό χώρο εκτελείται η παραγωγική και η αναπαραγωγική διαδικασία. Από νομική άποψη ο δημόσιος χώρος διέπεται κανόνες του δημόσιου δίκαιου, ενώ ο ιδιωτικός διέπεται από νόμους που προστατεύουν την ατομική ιδιοκτησία και την εστία. Όσον αφορά το τρίτο επίπεδο δηλαδή το κοινωνικό, ο Siebel, γράφει ότι δημόσιος χώρος είναι ο χώρος της «τελετουργικής ανωνυμίας και μιας επίπλαστης συμπεριφοράς αποστάσεων ενώ αντίθετα ο ιδιωτικός χώρος είναι ο χώρος του οικείου, της σωματικότητας και του συναισθηματισμού»⁵. Είναι γεγονός ότι ο κάθε χώρος ικανοποιεί διαφορετικές ανάγκες.

Για πολλούς μελετητές των οικονομικών ο δημόσιος χώρος είναι ένα δημόσιο αγαθό. Επιμένουν δηλαδή στην έννοια της κοινοκτημοσύνης.

Εν αντιθέσει, λοιπόν, με τον ιδιωτικό χώρο ο δημόσιος αστικός χώρος είναι εκφραστής του συλλογικού, και είναι προσβάσιμος για χρήση από όλες τις ομάδες που ζουν στην πόλη. Η συνύπαρξη διαφορετικών ομάδων στο δημόσιο χώρο είναι κορυφαίας σημασίας γιατί μέσα από αυτή τη συνύπαρξη και την ώσμωση των ομάδων γεννιούνται οι προϋποθέσεις για την παραγωγή του αστικού πολιτισμού. Ο Mitchell (1995), γράφει ότι «ο δημόσιος χώρος αποτελεί προϊόν ανταγωνιστικών ιδεών σχετικά με το τι συνιστά αυτό το χώρο». Οπότε εδώ αναφαίνεται ένα ακόμη χαρακτηριστικό του δημόσιου χώρου, ο συγκρουσιακός χαρακτήρας του. Στο δημόσιο χώρο αλληλοεπιδρούν κοινωνικές ομάδες με διαφορετικά συμφέροντα, με διαφορετικές καταβολές και επιδιώξεις. Η ώσμωση διαφορετικών ομάδων στο δημόσιο χώρο μπορεί να παράξει είτε βία είτε ειρηνικές αλληλεπιδράσεις. Έτσι λοιπόν ο δημόσιος χώρος εκτός από χώρος «ενσωμάτωσης και συλλογικότητας» μπορεί να συνθέτει ένα χώρο «αποκλεισμών και διαχωρισμών» Σταυρίδης (2009)

⁵ Siebel W., 2003: Η επέκταση του ιδιωτικού χώρου και η ιδιωτικοποίηση των λειτουργιών του δημόσιου χώρου», στο Αύριο οι Πόλεις, επιμελητής της έκδοσης: Λέφας Π., Αθήνα: Πλέθρον, σελ. 87-93

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

Ο Jacobs A., δηλώνει πως μέσω των δημόσιων αστικών χώρων οι άνθρωποι έχουν την ευκαιρία να αλληλεπιδρούν, καθώς και να αλληλεπιδρούν με το παρελθόν τους, έτσι όπως και οι Carmona M., Heath T., Oc T., Tiesdell S μιλούν για την ερμηνευτική αντίληψη του χώρου ότι έχει σχέση με τις μνήμες και τα βιώματα ενός χώρου. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει: ένας συγκεκριμένος δρόμος μπορεί να ανοίξει την πόρτα των αναμνήσεων για μια συνάντηση με κάποιο παλιό γνώριμο πρόσωπο, να γεννήσει προσδοκίες μιας νέας συνάντησης κλπ. Ή μια πόλη να αποτελεί ένα ορόσημο στο χρόνο όπως είναι αυτή τη στιγμή η Σμύρνη που κουβαλά για πολλούς μνήμες και νοήματα. Η μνήμη που κουβαλά ένας χώρος, είτε προβάλλεται στο περιβάλλον, είτε υπάρχει στο φαντασιακό των ανθρώπων, φορτίζει με νοήματα την αστική εμπειρία⁶.

Ο ορισμός του Γεωγραφικού Λεξικού ο οποίος συνάδει με την αντίληψη περί ελεύθερης επικοινωνίας, ελεύθερης διακίνησης ιδεών, ελεύθερης πρόσβασης κ.λπ στο δημόσιο αστικό χώρο είναι ο ακόλουθος: «Δημόσιος Χώρος είναι αυτός που πρωτίστως ενθαρρύνει την ελεύθερη ανταλλαγή, την κοινωνική, όχι όμως την οικονομική ανταλλαγή, την ελεύθερη κοινωνία – επικοινωνία, μεταξύ αγνώστων. Ο δημόσιος χώρος είναι ο τύπος της ευσταθούς ή ασταθούς ισορροπίας μεταξύ τάξης και αταξίας της μεταβαλλόμενης οργάνωσης των αντιθέσεων⁷

Συνακόλουθο της ψηφιοποίησης των πληροφοριών είναι η αμφισβήτηση της υλικής μορφής της πόλης καθώς οι λειτουργίες και οι παρεχόμενες υπηρεσίες μετακινούνται στον άυλο χώρο του κυβερνοχώρου. Σίγουρα όμως παρά τις νέες τεχνολογίες η φυσική επαφή μεταξύ των ανθρώπων και η αλληλεπίδραση τους παραμένει η κυρίαρχη μορφή επικοινωνίας. Μάλιστα οι Boden και Molotch αναφέρουν: «Δεν παρατηρείται παρακμή στις πιο απλές και βασικές ανθρώπινες τάσεις: οι άνθρωποι έχουν ανάγκη από το να συναθροιστούν.» (Boden και Molotch, 2004: 102). Η αδήριτη ανάγκη αλληλεπίδρασης των ατόμων απουσιάζει από την ηλεκτρονική επικοινωνία γιατί απουσιάζει στην ουσία η οπτική επαφή. Με τα

6 Η αναφορά στον Jacobs A. και στο βιβλίο του *Great Streets* γίνεται από τον : Larco, N., 2003, στο: *What is Urban? Research and Debate, Places*, v. 15(2). Retrieved from: <http://escholarship.org/uc/item/1fv8r9sd>.

7 Derek Gregory, Ron Johnston, Geraldine Pratt, Michael J. Watts, and Sarah Whatmore, 2009, *The dictionary of human geography -5th edition*, Wiley-Blackwell publication Ltd, UK.

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων ηλεκτρονικά μέσα απουσιάζει η έκφραση του προσώπου, οι σχέσεις είναι απρόσωπες, δεν μπορούμε να καταλάβουμε τη γλώσσα του σώματος. Η ουσιαστική επαφή μεταξύ των ανθρώπων δεν υπάρχει. Δημιουργείται μια νέα σχεσιακή επιστημολογία, αποστασιοποιημένη. Ωστόσο οι εκφάνσεις της ανθρώπινης ζωής και της ζωντανής επαφής είναι ουσιαστικές για τη δημιουργία κοινωνικών δεσμών.

Σίγουρα, οι δημόσιοι χώροι του 21^{ου} αιώνα έχασαν κάποιες από τις πολιτικές ή οικονομικές λειτουργίες τους ωστόσο παραμένουν τόποι επικοινωνίας και συνάντησης των ανθρώπων. Ίσως, αν εκμεταλλευτούμε τις νέες τεχνολογίες να μπορέσουμε να δώσουμε νέα πνοή στον δημόσιο χώρο δημιουργώντας περιβάλλοντα ελκυστικά και διαδραστικά, όπως συνέβη με τον πεζόδρομο Bird Street στο Λονδίνο, ο οποίος θεωρείται ο πρώτος «έξυπνος» δρόμος σε όλο τον κόσμο. Βρίσκεται στο κέντρο του Λονδίνου και χρησιμοποιεί μια τεχνολογία επόμενης γενιάς που παράγει ενέργεια από τα βήματα των περπατητών της και επεξεργάζεται το μολυσμένο αέρα από συσκευές που βρίσκονται ενσωματωμένες στα παγκάκια της. Είναι μια τεχνολογία φιλική τόσο ως προς το περιβάλλον όσο και ως προς τους χρήστες της.

Η συμβολή του Δημόσιου Υπαίθριου Χώρου διαρκώς αλλάζει, εξελίσσεται και εναρμονίζεται με τις υποχρεώσεις της καθημερινότητας των κατοίκων. Υπάρχει όμως μια άλλη διάσταση του Δημόσιου Χώρου κι αυτή είναι τα Κοινωνικά Δίκτυα που έχουν κατακλύσει την καθημερινότητα μας και προσφέρουν μια νέα διάσταση στη Δημόσια Σφαίρα. Έτσι ο κάτοικος πλέον της πόλης και δη ο νέος έχει μια υβριδική χωρική εμπειρία εφόσον κινείται ταυτόχρονα στον πραγματικό αλλά και στον ψηφιακό κόσμο. Η ερευνήτρια Andiana de Souza e Silva είναι από τους πρώτους μελετητές που παρατήρησε ότι το διαδίκτυο αποτελεί δημόσιο χώρο συνάντησης. Από τα τέλη της δεκαετίας του 1990 γράφει «γίνεται όλο και πιο ξεκάθαρο το γεγονός ότι ψηφιακοί και φυσικοί χώροι συνδέονται μεταξύ τους. Ο κυβερνοχώρος δεν θεωρείται πλέον απομονωμένος νοητός χώρος αλλά ένας χώρος που αναμειγνύεται με το φυσικό περιβάλλον». (2004, 181) Η υβριδική πραγματικότητα είναι εδώ. Κι αυτό θα θέλαμε να ερευνήσουμε κατά πόσο η πόλη του Βόλου είναι έτοιμη να προχωρήσει στο επόμενο βήμα αυτό των έξυπνων πόλεων ;

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: Ο Δημόσιος χώρος, μια ιστορική αναδρομή.

Ο Δημόσιος χώρος προσεγγίζεται ποικιλοτρόπως. Εδώ θα δούμε μερικές μόνο όψεις του τρόπου με τον οποίο προσεγγίζεται από τους μελετητές ο δημόσιος χώρος και ο ρόλος του.

Ο Δημόσιος χώρος υφίσταται ανέκαθεν. Για τους αρχαίους Έλληνες, αρχετυπικό παράδειγμα δημόσιου χώρου είναι η Αγορά, το σύμβολο της Δημοκρατίας όπου ο πολίτης συμμετέχει με ομιλίες του στη δημόσια ζωή, και βέβαια ο δημόσιος χώρος στην αρχαία Αθήνα παίζει καθοριστικό ρόλο. Αγορά, Πνύκα, Πρυτανείο Άλση, Θέατρα, και τα Γυμνάσια, έχουν σημαίνοντα ρόλο: εκτελεστική εξουσία, θρησκευτική, νομική, διασκέδαση, εκγύμναση, όλες οι δραστηριότητες των πολιτών της Αθηναϊκής Πολιτείας λάμβαναν χώρα στους δημόσιους χώρους της. Στην Πνύκα γινόταν όλες οι συναντήσεις για τις πολιτικές αποφάσεις, ο χώρος ήταν έτσι διαμορφωμένος ώστε στα βραχάκια που υπήρχαν να μπορούν να ξεκουράζονται οι πολίτες. Όλοι γνωρίζουμε το σημαντικό ρόλο που έπαιζε το θέατρο στη ζωή των αρχαίων Ελλήνων. Τα γυμνάσια δεν ήταν μόνο χώροι εκγύμνασης αλλά και χώροι διδασκαλίας με αίθουσες και βιβλιοθήκες. Τα δε ιερά άλση στην Αθήνα βρισκόταν κυρίως στους πρόποδες του Λυκαβηττού και εκτεινόταν ως τον Αρδηττό. Το ιερό άλσος ήταν έννοια με ιδιαίτερη σημασία στην αρχαιότητα. Ήταν άλση Μουσών ή γενικότερα ιερά άλση με πλήθος λουλουδιών και δέντρων αφιερωμένων σε διάφορες θεότητες. Ενώ γύρω από το Λύκειο, την Ακαδημία τον Κολωνό υπήρχαν τεχνητά άλση. Αυτά τα τεχνητά άλση αποτελούν τους προδρόμους των πάρκων υπήρχε ειδική νομοθεσία για να προστατεύονται από την κοπή ή τη βοσκή. Και υπήρχε ειδική μέριμνα για την περιοδική περιποίηση τους και έπρεπε. Έτσι η Ακαδημία είναι το πρώτο ιερό άλσος που μετεξελίχθηκε σε διακοσμητικό κήπο και είχε ξεκινήσει από 12 ελιές προερχόμενες από την ιερή ελιά της Αθηνάς της Ακροπόλεως. Το ίδιο έγινε και στο Λύκειο, γύρω από το ιερό του Απόλλωνος τον 6^ο π.Χ αιώνα έγιναν οι πρώτες φυτεύσεις αλλά και στην Περιπατηκή Σχολή που δημιούργησε ο Αριστοτέλης. Η αρχαία ελληνική πόλις είναι για τον Lefebvre ο απόλυτος δημόσιος χώρος και μαζί με την πόλη – κράτος έχουμε την ιδεοτυπική συμβίωση ανάμεσα στο συμβολικό και το συγκεκριμένο γράφει στην «Παραγωγή του Χώρου».

Ενδιαφέρον είναι να τονίσουμε ότι στην Αθήνα του Περικλή έχουμε τη δημιουργία των πρώτων δημόσιων κήπων οι οποίοι αποτελούν την απαρχή των

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων σημερινών πάρκων. Οι δημόσιοι κήποι ήταν σημεία συνάντησης των φιλοσόφων και των μαθητών τους οι οποίοι μαθήτευαν με συζητήσεις περπατώντας υπό την σκιά των πλατάνων και των ακακιών.

Κατόπιν οι Ρωμαίοι, δημιούργησαν τα λεγόμενα fora (αγορές) σε συνδυασμό με τις πλατείες και ο χαρακτήρας αυτού του τύπου του δημόσιου χώρου ήταν κυρίως θρησκευτικός. (Stanley κ.ά., 2012). Κι αρχίζει ο χώρος να χάνει τη δημοκρατικότητα του με τη δημιουργία της μεγάλης έπαυλης που ανήκει σε έναν άρχοντα.

Η μεσαιωνική Ευρώπη συνδυάζει τις πλατείες με τις χριστιανικές εκκλησίες. Οι χώροι αυτοί υποδέχονται μια μεγάλη γκάμα κοινωνικοοικονομικών και ψυχαγωγικών λειτουργιών. Ενώ οι ιδέες της Αναγέννησης και του διάδοχου διαφωτισμού αρχίζουν να δίνουν προβάδισμα σε κοσμικές και ιδιωτικές αξίες οπότε οι ανοιχτοί αστικοί χώροι ακολουθούν το πνεύμα της εποχής. Πλέον οι αστικές πλατείες περιβάλλουν ακόμη και οικιστικά συγκροτήματα όπως παραδείγματος χάρι οι πλατείες Blomsbury στο Λονδίνο ή η Place des Vosges στο Παρίσι. (Stanley κ.ά., 2012).

Η εποχή του μπαρόκ σημαδεύτηκε από μια «αίσθηση μεγαλοπρέπειας», - αφού σκοπός του μπαρόκ είναι κυρίως να εντυπωσιάσει, και ως επίθετο ο ίδιος ο όρος δηλώνει το παράδοξο, το ασυνήθιστο,- που οδήγησε σε αυξητικές καταστάσεις σε ό,τι αφορά στις αρχές της αναλογίας, της κλίμακας και του μεγέθους (Stanley κ.ά., 2012). Είναι η εποχή που το εξουσιαστικό φαινόμενο εντατικοποιείται, μεριμνώντας κυρίως για την μεγιστοποίηση της ισχύος του και αυτό σε συμβολικό επίπεδο μεταφράζεται στον προσανατολισμό της πόλης γύρω από τα παλάτια και τους τεράστιους κήπους αυτών. Έχουμε δηλαδή τη μετατόπιση του ανοιχτού χώρου από την πλατεία σε μεγάλους αρχιτεκτονικούς ανοικτούς χώρους που τείνουν προς την ύπαιθρο. (Stuber, 1979).

Έτσι ο 17^{ος} αιώνας χαρακτηρίστηκε ως η εποχή της «δημόσιας ζωής του δρόμου και της πλατείας», ενώ ο 18ος αιώνας αποτελεί την εναρκτήρια χρονική στιγμή της νεότερης δημόσιας ζωής εποχή κατά την οποία έχουμε τους μετασχηματισμούς του Δημόσιου χώρου οι οποίοι έχουν τις απαρχές τους εδώ και θα φτάσουν στις μεγάλες ανατροπές του 19^{ου} αιώνα, σημείο ορόσημο στην ιστορία του Δημόσιου χώρου γιατί εκείνη την εποχή εμφανίζονται νέοι δημόσιοι χώροι, τα μεγάλα εμπορικά κέντρα και τα πολυκαταστήματα. Ο νέος άνθρωπος εμφανίζεται σ’

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων αυτό τον αιώνα, είναι ο άνθρωπος «θεατής». Κι ενώ μέχρι τον 19^ο αιώνα η δημόσια ζωή περιλάμβανε τη ενεργή συμμετοχή των κοινωνικών δρώντων, την αντιπαράθεση και τη σύγκρουση πολλές φορές, τώρα αρχίζουμε να έχουμε μια περισσότερο παθητική στάση απέναντι στο κοινά.

Κυρίαρχα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας των κοινωνικών δρώντων στον 20^ο αιώνα είναι η ιδιωτικότητα και ο ατομικισμός. Στον 20 αιώνα, αν θέλουμε να μιλήσουμε για τις πόλεις όπως έχουν διαμορφωθεί σήμερα, πρέπει να πούμε ότι τα σκήπτρα της πρωτοπορίας στην εφαρμογή της αστικής αναγέννησης κρατά η Αγγλία με ένα νομοσχέδιο που ονομαζόταν Inner Urban Areas Act που πέρασε το 1978 και αποτελεί την πρώτη μεγάλη αλλαγή στρατηγικής ως προς το Δημόσιο Χώρο μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Η έννοια του δημόσιου χώρου αποκτά μια πολυπλοκότητα. Η πλατεία και ο δρόμος χάνουν τον θεμελιώδη ρόλο τους και απομακρύνονται σταδιακά από το να βρίσκονται στο επίκεντρο του αστικού γίνεσθαι, αλλά και η αρχιτεκτονική αποκτά μια πολυπλοκότητα. Το μοντέρνο κίνημα κυριάρχησε. Στόχος του ήταν να απεμπλακεί από τα πολλά διακοσμητικά στοιχεία του μπαρόκ, ενώ έδωσε προτεραιότητα στις βιομηχανοποιημένες μεθόδους δόμησης. Κάποια ρεύματα του Μοντερνισμού προσιδιάζουν στην αφαιρετικότητα και την αγνότητα της έκφρασης ενισχύοντας απλές αφηρημένες γραμμές. Εν τέλει, όμως, όλοι οι εκφραστές του μοντερνισμού συμφωνούσαν για λύσεις που θα λαμβάνουν υπόψιν τις σύγχρονες απαιτήσεις. Έτσι το κίνημα αυτό δίνει προτεραιότητα στην κατοικία εις βάρος του περιβάλλοντος χώρου με αποτέλεσμα οι θεωρητικοί του χώρου να αναφέρονται στην «πτώχευση του μοντέρνου αστικού χώρου» που με τη σειρά του οδήγησε στη ζωνοποίηση των χρήσεων γης πράγμα που επέφερε ένα χωρικό διαχωρισμό ο οποίος κατέληξε σε ταξικό, όπως θα αναφέρει και ο Lefebvre.

Οι κύριες αρχές της αστικής αναγέννησης (regeneration), διαμορφώθηκαν στην Ευρώπη σε χώρες όπως η Γερμανία η Γαλλία και φυσικά η Αγγλία. Η Ευρωπαϊκή Ένωση μόλις το 2007 ενστερνίζεται τις αρχές αυτές που διέπονται από μια πολυκεντρική αστική δομή που εμπεριέχει ένα πλέγμα στρατηγικών για την βελτίωση του φυσικού περιβάλλοντος, την τοπική οικονομική ανάπτυξη, την παροχή βιώσιμων μεταφορών, καθώς και την εκπαίδευση σε υποβαθμισμένες περιοχές. Αυτή η νέα χάρτα έφερε το όνομα: Leipzig Charter on Sustainable European Cities.

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

Στον παρακάτω πίνακα μπορούμε να αντιληφθούμε την πορεία των αλλαγών ανά δεκαετία από το 1950 και τις αλλαγές που σημάδεψαν την κάθε δεκαετία, όπως αναφέρουν οι Tsenkova κ.ά. 2002: 10

Δεκαετία 1950	Δεκαετία 1960	Δεκαετία 1970	Δεκαετία 1980	Δεκαετία 1990
Reconstruction	Revitalization	Renewal	Redevelopment	Regeneration
Ανοικοδόμηση	Αναζωογόνηση	Ανανέωση	Αναδιαμόρφωση	Αναγέννηση

Πίνακας 1. Τι συμβαίνει στην Ευρώπη σε σχέση με τις αλλαγές στο Δημόσιο χώρο από τη δεκαετία του 1950 έως τη δεκαετία του 1990

Οι Tsenkova κ.ά. (2002) δηλώνουν ότι η πολιτική της αναγέννησης, που είναι και η νεότερη προσέγγιση σχεδιασμού του αστικού περιβάλλοντος όπως αναφέρθηκε έχει δώσει περισσότερο ολιστικές και ανάλογα με τον τόπο ευαίσθητες στρατηγικές για το αστικό τοπίο. Δεν ακολούθησαν όλες οι χώρες το αγγλοσαξονικό μοντέλο. Υπάρχουν επιμέρους διαφοροποιήσεις που δεν αφορούν αυτή τη μελέτη ωστόσο το αγγλικό παράδειγμα είναι εκείνο που κυριάρχησε

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο Η ΝΕΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΤΗΤΑ – ΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ

Ο Castells (1996, 1997a, 1997b) στο τρίτομο έργο του όπου αναλύει τη νέα παγκόσμια κοινωνία προσπαθεί να προβάλει τα στοιχεία που διαμόρφωσαν τη κοινωνία στη σημερινή της μορφή. Επισημαίνει λοιπόν ότι μεταξύ του 1960 έως τα μέσα της δεκαετίας του 1970 οι κοινωνίες διαμόρφωσαν τη μορφή τους από τρία ανεξάρτητα γεγονότα που συγκλίνουν τελικά στη διαμόρφωση της μετα-νεοτερικού μοντέλου: «η επανάσταση της πληροφορικής τεχνολογίας, η οικονομική κρίση του καπιταλισμού αλλά και του κρατισμού με συνακόλουθη αναδιάρθρωσή τους, και η έκρηξη των κοινωνικών κινήματων όπως, τα απελευθερωτικά κινήματα των εγχρώμων, της οικολογίας, το κίνημα του φεμινισμού, ή το κίνημα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων». Η αλληλεπίδραση αυτών των τριών στιγμών του κοινωνικού γίνεσθαι «ενεργοποίησε μια νέα ισχυρή κοινωνική δομή, τη διαδικτυωμένη κοινωνία, μία νέα οικονομία, την πληροφορική/παγκόσμια οικονομία, μία νέα κουλτούρα, την κουλτούρα της πραγματικής εικονικότητας» (real virtuality)» (Castells 1996: 336).

Η νέα αυτή διαδικτυωμένη κοινωνία (network society) στην ουσία ταυτίζεται με τον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής καθώς και την αστικοποιημένη κοινότητα (urbanized community). Και σύμφωνα πάντα με τον Castells (1996:350) «όσο οι πρακτικές και οι αξίες που οργανώνουν το Διαδίκτυο γίνονται ρυθμιστικός παράγοντας και για τη ζωή εκτός δικτύου, τόσο οι συμβατικές κοινότητες καλούνται να προσαρμοστούν στη νέα πραγματικότητα». Οι επικριτές των νέων τεχνολογιών θεωρούν ότι αυτή η διαδικασία παράγει περισσότερες ανισότητες απ' όσες λύνει και φυσικά έχει ως συνακόλουθο τη φτωχοποίηση μιας μεγάλης μερίδας πολιτών. Μάλιστα, οι Kevin Robins & Frank Webster (1995)⁸ θεωρούν τις νέες τεχνολογίες ένα διαφορετικό τρόπο φανακισμού της εργατικής τάξης, ούτως ώστε να παρεκτραπεί σε εικονικά όνειρα και τεχνο-φетиχισμούς. Και φυσικά πρέπει συχνά να τα αντιμετωπίσουμε με επιφυλακτικότητα.

⁸Robins K. & F. Webster (1995). Times of the Technoculture: From the Information Society to the Virtual Life. London: Routledge.

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

Ωστόσο, εδώ, θα εστιάσουμε στα θετικά στοιχεία των Δικτύων. Μια θετική όψη της δημιουργίας των Δικτύων είναι ότι αφενός οι κοινωνικές σχέσεις των ανθρώπων επεκτείνονται εκτός συνόρων και δημιουργείται μια «δυναμική και θετική κινητικότητα» όπως αναφέρει ο Giddens (1990: 14) και, αφ' ετέρου, «η εντεινόμενη συμπύκνωση του χώρου και του χρόνου δημιουργεί προκλήσεις», όπως επισημαίνει ο Harvey (1989: 284).

Ο Castells (1996, 1997a, 1997b) συμβάλλει σημαντικά στην αφομοίωση των νέων πρακτικών ερμηνεύοντας τη σύγχρονη κοινωνία ως κοινωνία των δικτύων.

Ένα Σύστημα Κοινωνικών Δικτύων (ΣΚΔ) προσφέρει υπηρεσίες που βοηθούν τους χρήστες να δημιουργήσουν εικονικά προφίλ, ν' αναπτύσσουν διασυνδέσεις και αλληλεπιδράσεις εντοπίζοντας και ορίζοντας σχέσεις επαφής με άλλους χρήστες. Το σύστημα προσφέρει ένα μηχανισμό όπου ο ίδιος ο χρήστης καθιερώνει επιλεκτικά σχέσεις με άλλους χρηστές και παραχωρεί τη συναίνεση του σε εκείνους που τον ενδιαφέρει να έχουν πρόσβαση στις προσωπικές πληροφορίες του.

Έρευνες σε διάφορες ακαδημαϊκές ειδικότητες έχουν αποδείξει ότι τα ΚΔ υπηρετούν διάφορα επίπεδα, εκκινώντας από το επίπεδο της οικογένειας έως το επίπεδο των εθνών. Από παλαιότερες εποχές γνωρίζουμε ότι τα κοινωνικά δίκτυα παίζουν καθοριστικό ρόλο στον τρόπο που λύνονται τα προβλήματα, στον τρόπο που λειτουργούν οι διάφοροι οργανισμοί και στο πώς τα άτομα πετυχαίνουν τους στόχους τους. Ένα ΚΔ είναι ένας αναλυτικός χάρτης δεσμών και κόμβων. Οι κόμβοι με τους οποίους το άτομο είναι ενωμένο είναι οι κοινωνικές επαφές του ατόμου.

Ο Georg Simmel, κοινωνιολόγος και φιλόσοφος, των αρχών του 20^{ου} αιώνα, ήταν ο πρώτος πανεπιστημιακός που μίλησε άμεσα με όρους Κοινωνικών Δικτύων. Ο Barnes (1954) ξεκίνησε να χρησιμοποιεί τον όρο Κοινωνικά Δίκτυα συστηματικά για να υποδηλώσει τις σχέσεις που αναπτύσσει «η οικογένεια, η φυλή ή ακόμη και οι διάφορες κοινωνικές ομάδες περιλαμβάνοντας στις μελέτες του έννοιες που παραδοσιακά χρησιμοποιούνται από το ευρύ κοινό, και προσθέτοντας εκείνες που ορίζονται από τους κοινωνικούς επιστήμονες για να οριοθετήσουν ομάδες και κοινωνικές κατηγορίες».

Η έρευνα στον τομέα των Κοινωνικών Δικτύων, συνδέεται άμεσα με την θεωρία των δικτύων και έχει εμφανιστεί ήδη σαν κύρια τεχνική στην μοντέρνα τεχνολογία. Έχει επιπλέον αποκτήσει μεγάλη σπουδαιότητα στην ανθρωπολογία,

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων βιολογία, οικονομία, χωροταξία, γεωγραφία, πληροφορική, ψυχολογία και έχει γίνει ένα δημοφιλές θέμα ερευνών , υποθέσεων και συζητήσεων.

Παραθέτουμε εδώ παραδείγματα Κοινωνικών Δικτύων: SixDegrees.com, Makeoutclub.com, Friendster, MySpace, LinkendIn, Bebo, και Facebook που εμφανίστηκε το 2004 και έχει από τότε εξελίχθη στο μεγαλύτερο κοινωνικό δίκτυο του κόσμου. Τα Κοινωνικά Δίκτυα απαρτίζουν διαδικτυακές υπηρεσίες, που παρέχουν ελευθερία στους χρήστες να :

- Συνθέτουν δημόσιο ή ιδιωτικό προφίλ το οποίο καθορίζεται από το κάθε σύστημα
- Να συνθέτουν λίστες από διάφορους χρήστες, οι οποίοι να μοιράζονται τη σύνδεση
- Να έχουν τη ικανότητα να περιηγούνται και να μεταφέρονται στις σελίδες των ιδίων αλλά και άλλων χρηστών του ίδιου συστήματος
- Να διανέμουν περιεχόμενο με τους άλλους χρήστες.

Σύμφωνα με τον Safran (2010) η βασική ιδέα της κοινωνικής δικτύωσης συγκροτείται από 3 συνιστώσες : **την επικοινωνία, την συνεργασία και το διαμοιρασμό**. Στο σύγχρονο οικονομικό περιβάλλον τα κοινωνικά δίκτυα χρησιμοποιούνται για να διερευνηθούν τόσο οι σχέσεις και οι συνδέσεις ανάμεσα σε μεμονωμένα άτομα, όσο και ο τρόπος με τον οποίο διάφορες εταιρείες ή οργανισμοί αλληλοεπιδρούν μεταξύ τους. Στόχο της έρευνας αυτής θα αποτελέσει η καταγραφή και η διερεύνηση των 3 συνιστωσών μέσα από τα κοινωνικά δίκτυα των εφήβων.

Η έρευνα στα Κοινωνικά Δίκτυα διευκολύνει τους ακαδημαϊκούς να καταγράψουν τον τρόπο που συνεργάζονται και επικοινωνούν οι έφηβοι και συγχρόνως να καταγράψουν τη ροή των γνώσεων μεταξύ οργανισμών. Τα Κοινωνικά Δίκτυα σύμφωνα με τον Mislove (2009) εξυπηρετούν τους παρακάτω στόχους:

- Τη διατήρηση και την ενίσχυση των υπαρχόντων κοινωνικών δεσμών ή το σχηματισμό καινούργιων κοινωνικών δεσμών
- Την ικανότητα γνωστοποίησης προσωπικών στοιχείων του εκάστοτε χρήστη
- Την ανεύρεση πρωτοπόρων περιεχομένων μέσω της ανακάλυψης, της σύστασης και της οργάνωσης αυτών των πληροφοριών που έχουν ήδη γνωστοποιηθεί από τους ίδιους τους χρήστες.

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο : Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Οι ψηφιακές τεχνολογίες απλώνουν σιγά σιγά τον ιστό τους και την κυριαρχία τους στο σχεδιασμό των έξυπνων πόλεων και δίνεται η εντύπωση μιας αλλαγής στα παραδοσιακά παραδείγματα. Η εργασία αυτή στοχεύει να ανοίξει το διάλογο μεταξύ του αστικού σχεδιασμού του περιβάλλοντος και των δρώντων προσώπων που το βιώνουν με τη βοήθεια και τη χρήση ψηφιακών εργαλείων. Άλλωστε αυτό δεν αποτελεί πλέον καμιά πρωτοτυπία, ούτε πρόκειται για καμιά επανάσταση στο χώρο μια και πολλές πόλεις της Ευρώπης ήδη λειτουργούν με βάση ορισμένα μοντέλα που βασίζονται σε προηγμένες τεχνολογίες. Το θέμα είναι να είναι βιώσιμες και να λειτουργούν με τέτοιο αειφόρο τρόπο, ούτως ώστε να κάνουν τη ζωή των υποκειμένων πιο ευχάριστη, και τις πόλεις βιώσιμες και να δημιουργούν νέες συνθήκες συλλογικότητας καθώς και ετερότητας στο σχεδιασμό του αστικού χώρου.

Αναγνωρίζεται πλέον ότι ο σχεδιασμός του χώρου αφορά σε πολύπλοκα συστήματα και αποτελεί μια αδιάληπτη διαδικασία ανάγνωσης, ερμηνείας κατανόησης του πολύπλοκου παρόντος μας για να διασαφηνίσουμε και να σχεδιάσουμε, επιλύοντας πιθανές αποκλίσεις, ένα βιώσιμο μέλλον. Ας πούμε, επί παραδείγματι, ότι γνωρίζουμε πολύ καλά ότι η κλιματική αλλαγή θα επιφέρει προβλήματα στις πόλεις. Τι μέλλει γενέσθαι ; Είναι προτιμότερο να πλημμυρίζουν οι πόλεις ή να αποκλείονται από τα χιόνια; Ή μήπως οφείλουμε να εφαρμόσουμε πρακτικές προσαρμογής στο θέμα της κλιματικής αλλαγής; Κύριο μέλημα μας λοιπόν είναι η αποδοχή από την Τοπική Αυτοδιοίκηση της έννοιας της πολυπλοκότητας στο σχεδιασμό του χώρου. Το προσωπικό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι σημαντικό να καταλάβει πόσο σοβαρή και απαραίτητη είναι η δημιουργία όλο και περισσότερων χώρων πράσινου γεγονός που μπορεί να βοηθήσει στη διάσωση του περιβάλλοντος και των προβλημάτων που μπορεί δυνητικά να προκαλέσει η κλιματική αλλαγή. Ζητούμενο, λοιπόν, είναι η αναδιαμόρφωση της Στρατηγικής Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων που είναι ένας τομέας που αφορά στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και που η Ευρωπαϊκή Ένωση από την εποχή της έκδοσης της Λευκής Βίβλου τον Απρίλιο του 2009 (Adapting to Climate Change: Towards a European Framework for Action), τόνισε «την ανάγκη σχεδιασμού για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και την μείωση των επιπτώσεων από το φαινόμενο» και προσκάλεσε τα Κράτη Μέλη να εκπονήσουν Εθνικά Σχέδια Προσαρμογής

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων (Ε.Κε.Π.Ε.Κ. et al. 2011)⁹. Ενώ σε πολλές χώρες της Ευρώπης έχουν πάρει χαρακτήρα Εθνικής Στρατηγικής και δίνεται μεγάλη σημασία στη εισχώρηση μοντέλων που αφορούν στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή στις πολιτικές σχεδιασμού του δημόσιου χώρου.

Καθώς έχουμε πλέον εκτενή χρήση ψηφιακών εργαλείων, και σε επίπεδο Δήμων τα δίπολα του αστικού σχεδιασμού που αφορούν την πόλη όπως πόλη – πολυπλοκότητα, πόλη – σμήνος, πόλη – δίκτυο, πόλη- σύστημα, πόλη-ευφυΐα επαναπροσδιορίζονται, αλληλοεπιδρούν και διέπονται πλέον από μια συστημική λογική. Η τεχνολογία αναδιαρθρώνει το δομικό σχηματισμό του δημόσιου χώρου σε όλα τα επίπεδα. Βρισκόμαστε μπροστά στο τέλος της «πόλης», «ως μια γεωγραφικά ορισμένης οντότητας στην οποία συνυπάρχουν αδιάλειπτα η δημόσια και η ιδιωτική σφαίρα» (Σημαιοφορίδης, Αίσωπος 2018)¹⁰ εξαιτίας των δικτύων και της τεχνολογίας αιχμής η πόλις έχει μεταμορφωθεί σε «μετάπολη» που σημαίνει ότι έχει μια «ασυνεχή και διάχυτη φυσική ανάπτυξη» («dispersed city»). (Gospodini 2008) «Η μετάπολις χαρακτηρίζεται από έντονη κινητικότητα, τον ελλειπτικό δημόσιο χώρο, την έντονη παρουσία ιδιωτικών συγκροτημάτων κατοικίας, την κυριαρχία της διαφήμισης και της κατανάλωσης και την απουσία της ιστορίας». Απότοκος αυτού οι αρνητικές συνέπειες της βιώσιμης ανάπτυξης των πόλεων (Gospodini, 2008):

Βέβαια, η εξέλιξη και η ανάπτυξη μιας πόλης μέσα στο ίδιο Ευρωπαϊκό αστικό μοντέλο θεωρείται ότι διαφοροποιείται σε συνάρτηση με πέντε βασικούς άξονες (βλ. CEC, 1992, p.22 και Σημαιοφορίδης, Γ., 1998, σ.145), τους οποίους έρευνες από διάφορες επιστήμες αναγνωρίζουν από κοινού ως αξιοσημειώτους:

- Ο βαθμός διαφοροποίησης της οικονομικής βάσης και η ύπαρξη εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού (Γοσποδίνη, 2016) .
- Η ύπαρξη υπηρεσιών με υψηλή τεχνολογία και τοπική διασύνδεση με ερευνητικά ιδρύματα (Γοσποδίνη, 2016).
- Ο βαθμός ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού των υποδομών στους τομείς των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών (Γοσποδίνη, 2016).

9 Ε.Κε.Π.Ε.Κ. Παντείου Πανεπιστημίου, ΓΣΕΕ, ΤΕΕ, WWF Ελλάς, 2011. «Οδικός Χάρτης για την Προσαρμογή της Ελλάδας στην Κλιματική Αλλαγή». Επιστημονική έκθεση. Αθήνα: Οκτώβριος 2011.

10 Αίσωπος, Γ, Σημαιοφορίδης Γ., (ΕΠΙΜ.) - Η σύγχρονη ελληνική Πόλη. 2η έκδοση, με νέα εισαγωγή, Εκδόσεις Δομές, 2018

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

- Η ποιότητα του αστικού περιβάλλοντος και η ποιότητα της αστικής ζωής (Γοσποδίνη, 2016).
- Η θεσμική ικανότητα για την χάραξη και την εφαρμογή αναπτυξιακών στρατηγικών. (Γοσποδίνη, 2016).

Την τελευταία δεκαετία, **η ανάπτυξη ευφυΐας στη λειτουργία της πόλης** είναι ο νέος καθοριστικός άξονας που διαφοροποιεί τις πόλεις, και αναδεικνύει τις νέες ικανότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Στο πλαίσιο των παραπάνω παραγόντων, ο αστικός σχεδιασμός φαίνεται να αναλαμβάνει ένα νέο ευρύτερο ρόλο, ενώ ενσωματώνεται στην αναπτυξιακή προοπτική των πόλεων. Ωστόσο, ο νέος αυτός ρόλος του αστικού σχεδιασμού δεν είναι ο ίδιος για όλες τις πόλεις που υπάρχουν μέσα στο Ευρωπαϊκό αστικό σύστημα: μητροπόλεις, μεγάλες πόλεις, μικρές πόλεις, πόλεις στον πυρήνα, πόλεις στην περιφέρεια. Ακριβώς λόγω διαφοράς μεγέθους αλλά και γιατί οι διάφορες πόλεις χαρακτηρίζονται από διαφορετικά οικονομικά, κοινωνικά και χωρικά γνωρίσματα (βλ. CEC5, 1992) οπότε εντάσσονται στο ενιαίο Ευρωπαϊκό αστικό σύστημα από διαφορετικά σημεία εκκίνησης. Ως εκ τούτου, ο ρόλος και η βαρύτητα του αστικού σχεδιασμού ως μοχλού ανάπτυξης διαφοροποιείται σε σχέση με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των πόλεων. Και εδώ είναι που αρχίζει και εμφανίζεται η δύναμη, η αξία και η συμβολή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Κατά τις τελευταίες τρεις δεκαετίες στις ελληνικές πόλεις, και ειδικότερα στις πόλεις εκτός Αθήνας και Θεσσαλονίκης, ο αστικός σχεδιασμός έχει οριοθετηθεί σε ένα πλαίσιο αποσπασματικών και ήπιων παρεμβάσεων δυστυχώς μικρής κλίμακας (Γοσποδίνη, 2016). Συγκεκριμένα, οι πρακτικές αστικού σχεδιασμού εμπεριέχουν αναφορικά με την χρήση της δημόσιας αστικής γης μικρές παρεμβάσεις που συνήθως γίνονται από την τοπική αυτοδιοίκηση και αφορούν είτε σε ανοικοδομήσεις είτε σε αναπλάσεις μικρής κλίμακας ή τέλος σε αποσπασματικές παρεμβάσεις που στοχεύουν στην βελτίωση του δημόσιου υπαίθριου χώρου. Κι αυτό δεν είναι δυνατό να έχει σοβαρά αποτελέσματα. Η ιδιαιτερότητα που υπάρχει δε στις ελληνικές πόλεις που αφορά στην έλλειψη μεγάλων δημόσιων εκτάσεων στα κέντρα των πόλεων δεν βοηθά και πολύ στο σωστά προσανατολισμένο αστικό σχεδιασμό για δημιουργία μεγάλων ελεύθερων δημόσιων χώρων. Αντιθέτως, παρατηρείται ένας κατακερματισμός του δημόσιου υπαίθριου χώρου που καταλήγει σε πλατείες, πάρκα

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων και κοινοχρήστους χώρους μικρούς σε εμβαδόν. Ένα σημαντικό πρόβλημα για την Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι η αλληλοεπικάλυψη των αρμοδιοτήτων των διαφόρων φορέων που αποτελεί την τροχοπέδη της γιατί δημιουργεί συχνά γραφειοκρατικά προβλήματα όσον αφορά το ποιος πρέπει να κάνει τι στο σχεδιασμό, αλλά και όσον αφορά στην χρήση και την αξιοποίηση του δημόσιου υπαίθριου χώρου. Οι πολλαπλές δυσκολίες χρηματοδότησης και η σημερινή οικονομική κρίση που βιώνει η χώρα μας είναι επίσης μεγάλοι ανασταλτικοί παράγοντες για την αξιοποίηση των δημόσιων υπαίθριων χώρων.

Ωστόσο οι νέες τεχνολογίες είναι σε θέση να προσφέρουν βοήθεια στο Δήμο τόσο όσον αφορά στις πολιτικές δημιουργίας περισσότερων πράσινων χώρων όσο και με συστήματα μέτρησης των πράσινων χώρων. Μάλιστα, η Ε.Ε πρότεινε ένα πρόγραμμα το οποίο δημιούργησε μια βάση δεδομένων για τις αστικές πράσινες υποδομές. Αυτό είναι πολύ σημαντικό καθώς μπορεί να υποστηρίξει χώρες, περιφέρειες και πόλεις με τη συλλογή σχετικών δεδομένων, μεθοδολογιών και εργαλείων για την υποστήριξη τοπικών πρωτοβουλιών και σχεδιασμού που θα περιλαμβάνει αστικές πράσινες υποδομές. Αυτό είναι ένα σημαντικό εργαλείο που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί και στην Ελλάδα και στο Βόλο πιο συγκεκριμένα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Λόγω των έκτακτων υγειονομικών συνθηκών του Covid-19 το μεθοδολογικό πρωτόκολλο της έρευνας τροποποιήθηκε και προσαρμόστηκε στη βάση των απαιτήσεων της έρευνας οι οποίες επέβαλλαν άμεσα έναν διαφορετικό χειρισμό στην ποιοτική ακολουθία της μεθοδολογίας, ειδικά ως προς την προσέγγιση των συμμετεχόντων ακυρώνοντας τα κατ' ιδίαν (face to face) προβλεπόμενα (σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό) ερωτηματολόγια.

Ως περιοχή μελέτης ορίζεται καταρχήν η πόλη του Βόλου, μια πόλη με εκτεταμένο Δημόσιο Υπαίθριο χώρο :

- Πλατείες
- πεζόδρομους
- Παραλιακό μέτωπο
- Μεγάλα πάρκα μέσα στον αστικό ιστό
- Παιδικές χαρές & πάρκα γειτονιάς

Ο Δημόσιος υπαίθριος χώρος, της πόλης του Βόλου όμως, δεν κρίνεται επαρκής από τις σύγχρονες μελέτες του αστικού χώρου και υπάρχει τεράστιο έλλειμμα ανοιχτών χώρων ιδιαίτερα σε επίπεδο γειτονιάς όπως θα δούμε και στη συνέχεια.

Τα κύρια ερωτήματα του ερωτηματολογίου θα αφορούν στα εξής :

- ημερήσια χρήση του ιντερνέτ σε ώρες
- ημερήσια χρήση των δημόσιων υπαίθριων χώρων σε ώρες
- ο βαθμός ευχαρίστησης που λαμβάνει ο έφηβος από την χρήση του internet και του δημόσιου υπαίθριου χώρου
- η αξιολόγηση επιλεγμένων τμημάτων και τύπων του δημόσιου υπαίθριου χώρου

Η ερευνά μας θα προσπαθήσει να καταγράψει, να εξετάσει, και να απαντήσει στα παρακάτω :

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

- Γιατί οι νέοι τείνουν να απορρίπτουν την χρήση των δημόσιων υπαίθριων χώρων στις σύγχρονες πόλεις;
- Πώς οι πολεοδόμοι αντιλαμβάνονται αυτή την απόρριψη και τι σκοπεύουν να κάνουν μέσα από την τοπική αυτοδιοίκηση;
- Φταίει το Internet για αυτή την απόρριψη;
- Πώς μπορούν τα κοινωνικά δίκτυα του διαδικτύου και οι αναπτυσσόμενες εφαρμογές να συμπληρώσουν και να αναβαθμίσουν το ρόλο των δημοσίων υπαίθριων χώρων στην καθημερινή κοινωνικότητα των νέων;
- Πώς μπορεί η τοπική αυτοδιοίκηση με την ανάπτυξη ευφυών εφαρμογών και τον ευφυή σχεδιασμό και ανάπλαση των δημοσίων υπαίθριων χώρων να συμβάλλει στην αναζωογόνηση τους;
- Να εντοπίσουμε στρατηγικές που η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να υιοθετήσει ώστε να επαναφέρει τους νέους πίσω στον Δημόσιο Υπαίθριο Χώρο μέσα στις πόλεις
- Πώς μπορεί η τοπική αυτοδιοίκηση με την ανάπτυξη ευφυών εφαρμογών και τον ευφυή σχεδιασμό και ανάπλαση των δημοσίων υπαίθριων χώρων να συμβάλλει στην αναζωογόνηση τους;

5.1 ΕΠΙΛΟΓΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

Η διεξαγωγή της έρευνας βασίστηκε στον διαμοιρασμό ερωτηματολογίου (Appendix 1) με την μορφή 11 ερωτήσεων κλειστού τύπου και 3 ερωτήσεις με δημογραφικά στοιχεία. Η έρευνα ακολούθησε την διαδικασία της σωματοποιημένης δειγματοληψίας μιας και το βασικότερο πλεονέκτημα αυτής της μεθόδου είναι τα μειωμένα τυπικά σφάλματα.

Το ερωτηματολόγιο μοιράστηκε μέσω email σε φοιτητές του πανεπιστημίου Θεσσαλίας στην πόλη του Βόλου. Ο πληθυσμός αναφοράς αποτελείται από νέους 15 έως 24 ετών. Στόχος μας ήταν να μπορέσουμε να λάβουμε απαντήσεις νέους μαθητές λυκείων όμως κάτι τέτοιο δεν κατέστη δυνατό αφού λόγω της πανδημίας Covid 19 και τα συγκεκριμένα πρωτόκολλα που ακολουθούνται στην εκπαίδευση δεν ήταν δυνατόν να επισκεφθούμε σχολεία της περιοχής. Έτσι για την διανομή και τη συλλογή των ερωτηματολογίων χρησιμοποιήθηκαν οι δυο παρακάτω μέθοδοι :

(A) Διαμοιρασμός ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου που φτιάχτηκε μέσω της Google Forms Δωρεάν Λογισμικό (<http://www.google.com/forms/about>)

(B) Έντυπα ερωτηματολόγια σε πολυσύχναστους δημόσιους χώρους της περιοχής μελέτης (Άγιος Νικόλαος, Παραλία, Πάρκο Αγίου Κωνσταντίνου) που συμπληρώθηκαν από μαθητές ηλικίας 15 έως 18 ετών.

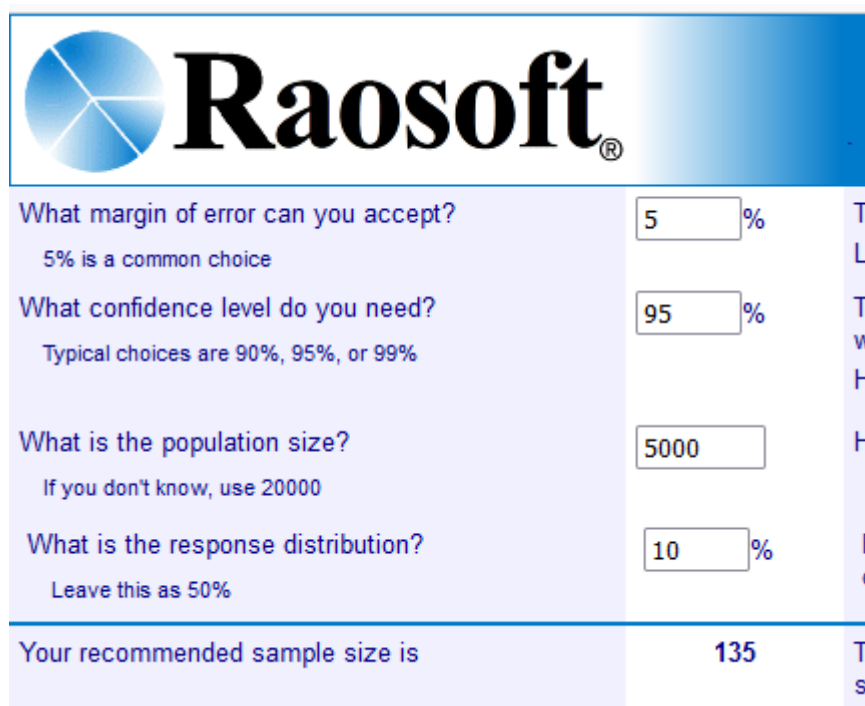
Στην προσπάθειά μας να υπολογίσουμε το μέγεθος του αναγκαίου δείγματος για την έρευνα μας χρησιμοποιήσαμε το δωρεάν λογισμικό www.raosoft.com/samplesize.html.

Υπολογίζοντας ότι το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας στην πόλη του Βόλου έχει περίπου 5000 φοιτητές και με τον παρακάτω πίνακα καταλήξαμε ότι τα 328 ερωτηματολόγια είναι ένας αριθμός ικανός για την έρευνα μας. (Appendix 2).

In terms of the numbers you selected above, the sample size n and margin of error E are given by

$$\begin{aligned}x &= Z(c/100)^2 r(100-r) \\n &= N x / ((N-1)E^2 + x) \\E &= \text{Sqrt}[(N - n) x / n(N-1)]\end{aligned}$$

where N is the population size, r is the fraction of responses that you are interested in, and $Z(c/100)$ is the critical value for the confidence level c .

The image shows a screenshot of the Raosoft sample size calculator. The interface is blue and white. At the top, there is a logo for Raosoft. Below the logo, there are four input fields with their respective values and a final result field.

Question	Value
What margin of error can you accept? 5% is a common choice	5 %
What confidence level do you need? Typical choices are 90%, 95%, or 99%	95 %
What is the population size? If you don't know, use 20000	5000
What is the response distribution? Leave this as 50%	10 %
Your recommended sample size is	135

Πίνακας 2. Εύρεση δείγματος

Λόγω της πολυπλοκότητας των συνθηκών η ψηφιακή πλατφόρμα κατέστη το κύριο μέσο επικοινωνίας. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι καταφέραμε και συγκεντρώσαμε και τρεις μαθητές Β Λυκείου στην παραλία του Βόλου οι οποίοι μας απάντησαν στο ερωτηματολόγιο σε έντυπη μορφή. Εδώ να επισημάνουμε ότι θα θέλαμε να συμπεριλάβουμε περισσότερους μαθητές στην έρευνά μας, δηλαδή άτομα που ηλικιακά ανήκουν στην κατηγορία 14-18 ετών αλλά αυτό δεν κατέστη εφικτό λόγω της πανδημίας. Ελπίζουμε σε ένα δεύτερο στάδιο αυτό να πραγματοποιηθεί.

Η έρευνα ξεκίνησε στις 11 Μαΐου 2022 και η συλλογή των απαραίτητων ερωτηματολογίων ολοκληρώθηκε σε τρεις εβδομάδες περίπου.

Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν υπέστησαν την απαραίτητη στατιστική ανάλυση έτσι ώστε να φτάσουμε σε ασφαλή συμπεράσματα.

ΣΥΣΚΕΥΗ / ΥΛΙΚΑ

Στην έρευνα μας χρησιμοποιήθηκε ένα ερωτηματολόγιο κλειστού τύπου Likert Scale. Το ερωτηματολόγιο κατασκευάστηκε από την Ερευνήτρια σε

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων συνεργασία με την Επιβλέπουσα. Το ερωτηματολόγιο αποτυπώθηκε σε μορφή Google Form και μοιράστηκε στους φοιτητές μέσω email. Κάποια εκ των ερωτηματολογίων μοιράστηκαν σε έντυπη μορφή. Το ερωτηματολόγιο παρουσιάζετε στο Appendix 1.

5.2 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Αρχικά δημιουργήθηκε το ερωτηματολόγιο. Ένα ευγενικό e-mail στάλθηκε στους φοιτητές του πανεπιστημίου Θεσσαλίας στην πόλη του Βόλου και ζητούσε από τους αναγνώστες να απαντήσουν με ειλικρίνεια στο ερωτηματολόγιο ώστε να βοηθήσουν τον αποστολέα του e-mail να διεξάγει την έρευνα του. Η ερευνήτρια στόχευσε φοιτητές που όπως αυτή παρακολουθούσαν περίπου τα ίδια μαθήματα εκείνη την εποχή, οπότε ζήτησε από τους φοιτητές της Πολυτεχνική Σχολής να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο δίνοντας τους το αντίστοιχο link της έρευνας. Η ερευνήτρια παρουσιάστηκε σε πολυσύχναστα μέρη του Βόλου και κατάφερε να εντοπίσει 3 παιδιά της Β΄ Λυκείου που συμπλήρωσαν το έντυπο ερωτηματολόγιο. Μετά τη συλλογή δεδομένων από την Google Form ακολούθησε στατιστική ανάλυση με SPSS 27

Τα κύρια ερωτήματα του ερωτηματολογίου αφορούν στα εξής :

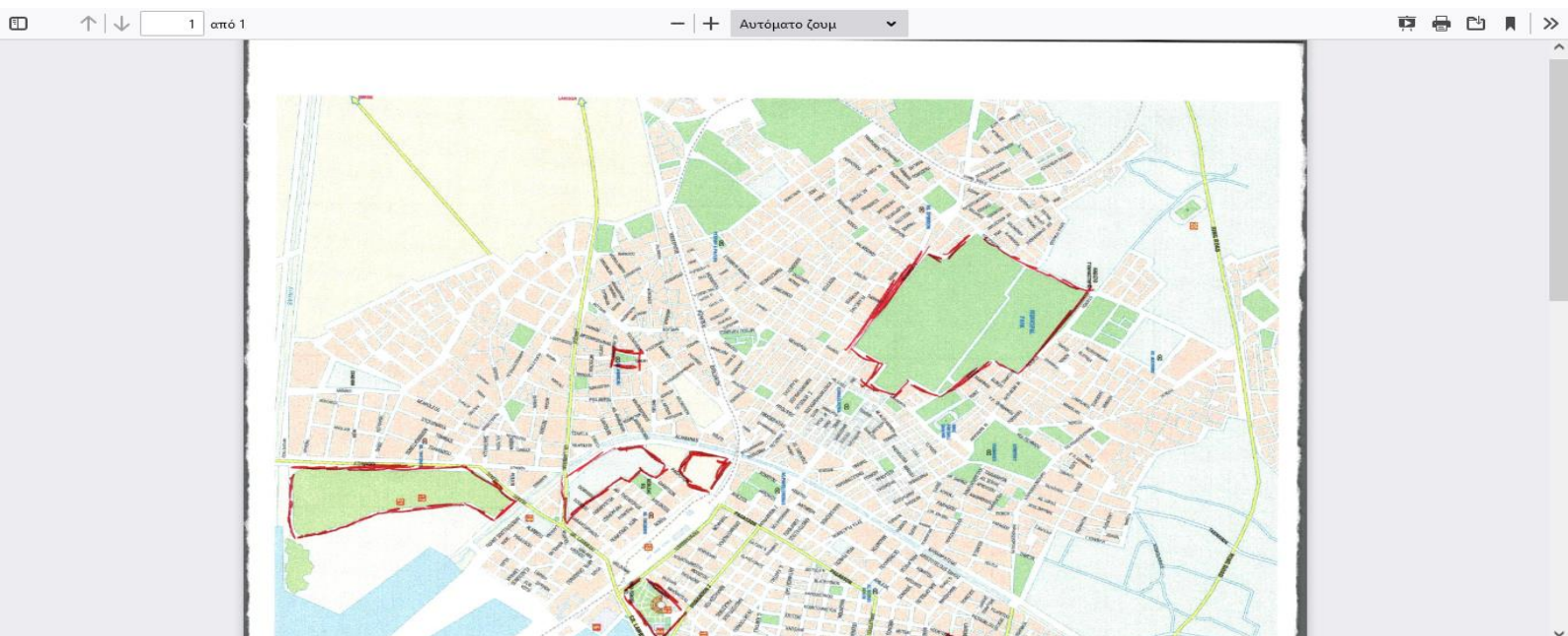
- ημερήσια χρήση του ιντερνέτ σε ώρες
- ημερήσια χρήση των δημόσιων υπαίθριων χώρων σε ώρες
- το βαθμό ευχαρίστησης που λαμβάνει ο έφηβος από την χρήση του internet και του δημόσιου υπαίθριου χώρου
- την αξιολόγηση επιλεγμένων τμημάτων και τύπων του δημόσιου υπαίθριου χώρου

Από τα πάρκα του Βόλου που βλέπουμε στον επόμενο πίνακα έχουμε επιλέξει ορισμένα για να τα αξιολογήσουμε εδώ παραθέτουμε τον πίνακα των μεγαλύτερων Πάρκων και Πλατειών του Πολεοδομικού συγκροτήματος. Έχουμε επιλέξει για να θέσουμε σε αξιολόγηση το Πάρκο Αγίου Κωνσταντίνου που καλύπτει το παραλιακό μέτωπο, το Πάρκο Αναύρου, την Πλατεία Ελευθερίας, το Πάρκο Ρήγα Φεραίου, Πλατεία Πανεπιστημίου, το Πεδίον του Άρεως, χώρος που υποβαθμίστηκε συν τω χρόνω ωστόσο ήταν ένας χώρος βιώσιμος και σημαντικός πνεύμονας για το Βόλο

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων αλλά και για την προστασία της βιοποικιλότητας στους φυσικούς χώρους των πόλεων καθώς και την αειφορική αστική διαχείριση και τον αειφορικό πολεοδομικό σχεδιασμό.

Πάρκο Αγίου Κωνσταντίνου	Πλατεία Ελευθερίας
Πάρκο Αναύρου	Πολυχώρος Old city
Πάρκο Ασύλου	Πλατεία Πανεπιστημίου
Πάρκο Καραγάτς	
Δημοτικό Πολιτιστικό Πάρκο ή Άλσος Ν. Ιωνίας	
Πάρκο Χιλιαδούς	
Πάρκο Πεδίου του Άρεως	
Πάρκο Κύπρου	
Πάρκο Αγ. Αναργύρων	
Πάρκο Ρήγα Φεραίου	
Πολυχώρος Τσαλαπάτα	

Πίνακας 3: με τα ορισμένους πράσινους χώρους του Βόλου, πλατείες και Πολυχώρους

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

Πίνακας 4. Χάρτης του Βόλου σημειωμένα με κόκκινο στυλό τα πάρκα οι πλατείες και οι Πολυχώροι που χρησιμοποιήσαμε στην εργασία μας για να εξαγάγουμε ορισμένα συμπεράσματα. Πηγή : [Χάρτες – GreekVoyager](#)

5.3 Σύντομη περιγραφή των περιοχών της έρευνας πεδίου.

Ο Βόλος είναι μια πόλη χτισμένη στον μυχό του Παγασητικού κόλπου, με μακράιωνη ιστορία που χάνεται στα βάθη των αιώνων, συνδεδεμένη με έναν από τους κορυφαίους μύθους της αρχαιότητας την Αργοναυτική εκστρατεία. Κατέχει μια προνομιακή γεωγραφική θέση στο μέσο σχεδόν δύο μεγάλων αστικών κέντρων της χώρας, σε μια περιοχή με εξάισιο φυσικό περιβάλλον που την καθιστά μια πόλη με συγκριτικά πλεονεκτήματα.

Εικόνα 4. Άποψη της πόλης του Βόλου πηγή Διαδίκτυο.

Ο πληθυσμός εκτιμάται ότι ανέρχεται στους 160.000 κατοίκους. Η θάλασσα, ο ορεινός όγκος του Πηλίου και η Θεσσαλική πεδιάδα οριοθετούν το γεωγραφικό πλαίσιο της πόλης. Πόλη με αυθεντική αστικότητα και περιβάλλον ήπια δομημένο στην αρχή, με το υποδάμειο σύστημα. Η σύγχρονη πόλη έχει τις απαρχές της στο 1840, διανύοντας τους μεσαιωνικούς αιώνες σχεδόν ούσα στην αφάνεια. Υπήρξε μια μικρή οχυρωμένη πολιτεία, σήμερα γνωστή ως συνοικία των Παλαιών, στην οποία βρίσκονται και τα αρχαιότερα σωζόμενα απομεινάρια-μνημεία της πόλης, και συγκέντρωνε το διαμετακομιστικό εμπόριο ολόκληρης της Θεσσαλίας και του Πηλίου. Έτσι συγκροτήθηκε η πόλη του Βόλου, πόλη λιμάνι με κομβική σημασία ανά τους αιώνες.

Η μοντέρνα πόλη, μετά την ενσωμάτωση της Θεσσαλίας στην Ελλάδα το 1881, η δημιουργία του Σιδηροδρομικού δικτύου και το αξιόλογο λιμάνι τη μετατρέπουν στο δεύτερο μεγαλύτερο βιομηχανικό κέντρο της χώρας και ο αστικός χώρος οργανώθηκε σύμφωνα με τα πρότυπα της νεοκλασικής πολεοδομίας. Το

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

ιποδάμειο πολεοδομικό σύστημα το βρίσκουμε στο πρώτο Σχέδιο Πόλεως το οποίο ανάγεται στο 1882. Ωστόσο, η χρήση του καννάβου, (δηλαδή ο χωρισμός μιας επιφάνειας για σχεδίαση, σε κανονικά τετράγωνα), δεν υπηρετεί το χώρο όπως θα όφειλε, αλλά λειτουργεί απλώς ως ένα μέσο οργάνωσης του χώρου. Έτσι, το προκύπτον σχέδιο συγκροτήθηκε από ομοιόμορφα οικοδομικά τετράγωνα όπου είναι εμφανής η ένδεια δημόσιων χώρων. «Η έλλειψη δημόσιων χώρων θα αντισταθμιστεί στην πορεία των χρόνων με την διαπλάτυνση και τον εξωραϊσμό της παραθαλάσσιας ζώνης, η οποία έκτοτε αποτελεί ένα σημαντικό τόπο ψυχαγωγίας και κοινωνικής συνάντησης» γράφει η Χρύσα Χαστάογλου, (2007: 12-15, 92-97).

Η πόλη λοιπόν πήρε ταχύτατα διαστάσεις και απέκτησε εργοστάσια και δημόσια κτίρια που αντανakλούσαν το δυναμικό στοιχείο της πόλης, τη βιομηχανική ανάπτυξη, και την πολιτισμική άνθιση. Στο Βόλο δημιουργείται το πρώτο Εργατικό Κέντρο της χώρας 1908 - 1911 καθώς και το πρότυπο Παρθεναγωγείο υπό την καθοδήγηση και τις καινοτόμες εκπαιδευτικές ιδέες του Αλ. Δελμούζου (1910).

Το 1923 πραγματοποιείται μια βίαιη αστικοποίηση καθώς εγκαθίσταται στον προσφυγικό συνοικισμό της Νέας Ιωνίας ένα μεγάλο μέρος προσφύγων. Ο συνοικισμός, όπως τον αποκαλούσαν για χρόνια, θα αποτελέσει από το 1947 ξεχωριστό Δήμο ο οποίος θα παίζει καθοριστικό ρόλο στην βιομηχανική ανάπτυξη της πόλης.

Οι σεισμοί του 1950 οδήγησαν στην οικοδόμηση πολυώροφων πολυκατοικιών και κυριάρχησε η κερδοσκοπία καθώς έγινε προσπάθεια απόσπασης υπεραξίας από το χώρο και μεγιστοποίησης του κέρδους. Η κερδοσκοπική τάση αντικατοπτρίζεται στο παραλιακό μέτωπο όπου η κάλυψη του χώρου αγγίζει το 100%. Η πόλη αναπτύσσεται χωρίς μέριμνα και σοβαρό σχεδιασμό για τους πολίτες ενώ στο σχεδιασμό λαμβάνονται υπόψιν περισσότερο η κίνηση των αυτοκινήτων παρά οι πεζοί. Η πολιτεία αλλάζει τον χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό το 1970 μετά από μια δραματική επιδείνωση του επιπέδου διαβίωσης οπότε δίνεται σημασία στη δημιουργία ευνοϊκότερων συνθηκών της ποιότητας ζωής των κατοίκων. Οι αλλαγές στις συνθήκες ποιότητας ζωής έχουν άμεση σχέση με τον αστικό σχεδιασμό ο οποίος εξάλλου καθορίζει και τις μετέπειτα προοπτικές ανάπτυξης του αστικού χώρου. Φυσικά η εικόνα της πόλης δεν έχει αλλάξει και πολύ από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Η πόλη έχει μια αρκετά πυκνή δόμηση αλλά παρουσιάζει έλλειψη δημόσιων χώρων ιδιαίτερα στο κέντρο της. Το γεγονός αυτό καταδεικνύεται ακόμη κι

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων από πρώτο πολεοδομικό σχέδιο του 1882, εμφανίζεται επίσης στο ρυμοτομικό σχέδιο του 1930 αλλά και στο επεκτατικό σχέδιο του 1956 καθώς και στο Γ.Π.Σ του 1985 καθώς και στο αναθεωρημένο σχέδιο του 1992 όπου το κυριότερο ζητούμενο παραμένει η ποιότητα του αστικού χώρου καθώς και η δημιουργία νέων ελεύθερων κοινόχρηστων χώρων.

Μείζων ζήτημα του αστικού σχεδιασμού της πόλης του Βόλου είναι η ανεπάρκεια χώρων πράσινου και αυτό έχει τεθεί ήδη από το πρώτο πολεοδομικό σχέδιο της πόλης (1882-1883). Μάλιστα το συγκεκριμένο σχέδιο ήταν ανεπαρκές ως προς τον εξοπλισμό της πόλης με κεντρικούς δημόσιους χώρους καθώς και λειτουργίες. Εξαιτίας της πυκνής δόμησης στο κέντρο εκείνο που μπορούμε να κάνουμε είναι να επαναπροσδιορίσουμε το σχεδιασμό των αδόμητων ή έστω παραμελημένων χώρων του υπάρχοντος αστικού περιβάλλοντος ούτως ώστε να προσφέρουμε κοινόχρηστους χώρους σε επίπεδο συνοικιακό. Όπως υπογραμμίζει ο Δενδρινός, «Οι υπαίθριοι δημόσιοι χώροι της γειτονιάς συνθέτουν ένα συνεκτικό μικρόκοσμο από στατικούς θύλακες δραστηριοποίησης». (Δενδρινός, 2011: 149-152).

Ο Lefebvre, θεωρεί ότι όταν σε μια πόλη ο αστικός σχεδιασμός δε χρησιμοποιείται δημιουργικά η πόλη βρίσκεται στο «σημείο μηδέν», και απλώς είναι συρρικνωμένη σε ένα λειτουργικό σύστημα όπου ο κάτοικος δεν απολαμβάνει όλα τα ιδεώδη του ευ ζην που προωθούνται από την καταναλωτική αγορά και που θα μπορούσε να του προσφέρει ο πραγματικά δημόσιος χώρος.

Και τώρα, πλέον, ο πρωτοποριακός φυσικός σχεδιασμός του χώρου μπορεί ιδιαίτερα στις μικρές πόλεις, όπως ο Βόλος, «να καταστήσει έκθεμα τον ίδιο τον χώρο και να τον μετατρέψει σε τουριστικό προϊόν», γράφει ο Σημαιοφορίδης (1988) όπως επί παραδείγματι συνέβη στο Μπιλμπάο με την ανάπλαση μεγάλης κλίμακας του Μουσείου Guggenheim από τον Frank O. Gehry.

Αν εστιάσουμε στους Χώρους Πράσινου του πολεοδομικού συγκροτήματος του Βόλου θα δούμε ότι η εικόνα της πόλης δεν έχει αλλάξει εδώ και δεκαετίες και κουβαλά τη μετατόπιση των παλαιών προβλημάτων της στο σύγχρονο μέλλον της πόλης το οποίο βρίσκεται σε ένα μεταίχμιακό σημείο αυτό της μετάβασης στη μεταβιομηχανική κοινωνία ή τη δικτυακή. Μετά το 1961 έχουμε δυο σημαντικές επεμβάσεις αστικής ανάπλασης μία στην Πλατεία Ρήγα Φεραίου όπου η χωροθέτηση δημόσιων κτιρίων άλλαξε το χώρο και μία στην παραλιακή ζώνη του Αναύρου η

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων
οποία και εξισορρόπησε το έλλειμμα κοινόχρηστων χώρων στον αστικό ιστό και έχει μήκος περίπου 17 χλμ.

Σημαντική συνεισφορά σε κοινόχρηστους χώρους πρόσφεραν οι αναπλάσεις των βιομηχανικών κτιρίων με βασικότερη εκείνη του πλινθοκεραμοποιείου Τσαλαπάτα, οπότε ο Βόλος αύξησε την επιφάνεια των δημόσιων χώρων του κατά περίπου 40 στρέμματα χάρη στην επανάχρηση των βιομηχανικών κτιρίων.

Όμως η έλλειψη πράσινου είναι εμφανής και το επιβεβαιώνει και η μελέτη του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου του 2009, καθώς το αποδεκτό ποσοστό πράσινου ανά κάτοικο ανέρχεται στα 9 τ.μ σύμφωνα πάντα με τα στοιχεία του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος. Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην πραγματικότητα ανά κάτοικο στο Πολεοδομικό Συγκρότημα του Βόλου είναι 6,4 τ.μ σύμφωνα με τα δημοτικά στοιχεία. Αντιθέτως, η Ν. Ιωνία χάρη στο ελικοδρόμιο μοιάζει καλύπτει το ποσοστό και μάλιστα να το υπερβαίνει μια και το ποσοστό αυτό ανέρχεται στα 15,35 τ.μ ανά κάτοικο. Ίσως μια λύση στο πρόβλημα να είναι τα μικρά πάρκα στις γειτονιές, που ονομάζονται, στη διεθνή πολεοδομική ορολογία, «rocketparks» και θεωρείται ότι έχουν τεράστια σπουδαιότητα για την βιώσιμη ανάπτυξη της πόλης καθώς και την ποιότητα του αστικού χώρου λόγω των πλεονεκτημάτων που παρουσιάζουν για την περιβαλλοντική βελτίωση καθώς και την πολιτιστική αλλά και κοινωνική συνοχή, ωστόσο η απουσία τους είναι κραυγαλέα στον Βόλο.

Για να είναι βιώσιμοι οι χώροι πράσινου και να προσφέρουν απρόσκοπτα τη χρήση τους στον πολίτη χρειάζεται σωστός σχεδιασμός, και πρέπει σίγουρα να λαμβάνονται υπόψιν στοιχεία όπως α) το κόστος συντήρησης του χώρου, β) ο φωτισμός του χώρου πολύ σημαντικός όπως φάνηκε και από τα ερωτηματολόγια και γ) η επιλογή της βλάστησης σύμφωνα με την δυνατότητα συντήρησης και ανταπόκρισης ανάπτυξης, είναι στοιχεία κρίσιμα για την ποιότητα τους χώρου αλλά και για τα αποτελέσματα στη γύρω περιοχή. Το μεγαλύτερο πρόβλημα στα υπάρχοντα πάρκα του Βόλου εντοπίζεται στο πάρκο του Πεδίου του Άρεως από πλευράς επάρκειας πράσινου, φωτισμού και καθαριότητας, εντελώς ανεκμετάλλευτο στις μέρες μας ενώ οι προηγούμενες δημοτικές αρχές είχαν δώσει έμφαση στη δημιουργία του και μάλιστα ήταν και πόλος έλξης πανίδας μέσα στην πόλη καθότι πολλά υδρόβια πουλιά είχαν βρει καταφύγιο εκεί ωστόσο σήμερα η μόλυνση των υδάτων θυμίζει βούρκο. Και σήμερα στέκει παραμελημένο και έχει χάσει και την αισθητική-συμβολική δυνατότητα του. Το Πάρκο του Πεδίου του Άρεως βρίσκεται

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

δίπλα στο θαλάσσιο μέτωπο της πόλης ενώ συνορεύει με τη συνοικία της Νεάπολης και το Πανεπιστημιακό Συγκρότημα του Πεδίου του Άρεως το οποίο είναι και αρκετά πολυσύχναστο όπως μας έδειξε και η έρευνα, δυστυχώς όμως δεν λειτουργεί ως χώρος αναψυχής για τους κατοίκους των γύρω συνοικιών, ούτε για τους φοιτητές (μπορούμε και χρειάζεται περαιτέρω διερεύνηση του θέματος όσον αφορά τους φοιτητές) ούτε ως χώρος πολιτιστικών εκδηλώσεων. Έχει δύσκολη πρόσβαση μια και γειτνιάζει με κεντρικό οδικό άξονα (Λεωφόρος Αθηνών). Η βλάστηση είναι άναρχη και έχει σχεδόν εγκαταλειφθεί από τον Δήμο που δεν περιποιείται ούτε στοιχειωδώς τη χλωρίδα και την πανίδα της περιοχής. «Το πάρκο είχε κατασκευαστεί από το Δήμο Βόλου το 1980 με στόχο τη δημιουργία χώρου αναψυχής των κατοίκων της πόλης. Εντός του πάρκου υπάρχουν εγκαταστάσεις συνολικού εμβαδού 624 τ.μ.: στον χερσαίο χώρο, υπάρχει ένα διώροφο αναψυκτήριο και οι εγκαταστάσεις του Ιππικού Ομίλου Βόλου. Είχε κατασκευαστεί τεχνητή λίμνη με επιφάνεια περίπου 7.500 τ.μ. που επικοινωνούσε στην ανατολική πλευρά μέσα από ένα στενό κανάλι μήκους 450 μ. με τη θάλασσα. Στη μέση είναι διαμορφωμένο το νησάκι, το οποίο συνδέεται με δυο γέφυρες με το πάρκο. Στο παρελθόν στο νησάκι, λειτουργούσε ζωολογικός κήπος. Επίσης στο πάρκο υπάρχουν διαμορφωμένοι διάδρομοι περιπάτου, γέφυρες, αποθήκες, κήποι και κυκλική σιδηροδρομική γραμμή με ατμοκίνητο τρενάκι. Πρόκειται για την εγκατάσταση μίας μοναδικής σιδηροδρομικής γραμμής. Μία μικρή ατμοκίνητη μηχανή, γνωστή ως «Ντεκωβίλ» (Decauville), από τη γαλλικού τύπου κατασκευή της γραμμής του. Το πάρκο σχεδιάστηκε με ποικίλο ανάγλυφο διαμορφώσεων, λόφους πλατείες διαδρομές στάσεις θέας, τρεχούμενα νερά, περίφραξη και διέθετε κατάλληλο αστικό εξοπλισμό όπως καθιστικά, φωτιστικά... Μάλιστα στη δυτική πλευρά, κατά μήκος της οδού Αθηνών, υπάρχει διαμορφωμένος πεζόδρομος – ποδηλατόδρομος που αποτελεί μέρος του ποδηλατοδρόμου που συνδέει το κέντρο της πόλης με την περιοχή των Αλυκών.¹¹.

Σίγουρα το πάρκο χρειάζεται να επαναχρησιμοποιηθεί μια και παλιότερα υπήρξε πόλος έλξης για πολλούς κατοίκους της πόλης. Στην έρευνα μας τα προσαρμοσμένα ερωτηματολόγια μπορούν να μας φανούν σε ένα δεύτερο επίπεδο πολύ σημαντικά καθώς μπορούν να μας προειδοποιήσουν για νέες αστικές λύσεις. Οι προτάσεις των πολιτών μπορεί να αλλάξουν και την οπτική του σχεδιασμού, οπότε θεωρούμε ότι πρέπει να συμπεριλάβουμε μια τέτοια διάσταση στη συνέχεια της

11 Εφημερίδα Ταχυδρόμος 08/05/2022.

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων έρευνάς μας. Η ικανότητα να φανταστούμε την πόλη ως ενιαίο σύνολο μπορεί να μας προσανατολίσει σε μια νέα καθημερινή πρακτική. Και πράγματι ένας παραμελημένος ή σκοτεινός χώρος από πλευράς αισθητικής το μόνο που κάνει είναι υποβαθμίζει μια περιοχή. Όταν η απόσταση των 15' λεπτών περπατήματος προς τα πάρκα, τους χώρους πράσινου και τις πλατείες θεωρείται ιδανική από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος (Ψαθά & Δέφνερ, 2011)¹² για το ευ ζην των κατοίκων και δυστυχώς δεν είναι σε χρήση ένας βιότοπος όπως το Πάρκο του Πεδίου του Άρεως καταλαβαίνουμε ότι η πόλη υπολείπεται κατά πολύ.

Όψεις του Πάρκου παλαιότερα και σήμερα

12 Ψαθά Ε., Δέφνερ Α. (2011) *Ο προσδιορισμός της ποιότητας της αστικής ζωής. Ποιοι παράγοντες πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στην Ελλάδα;* Πρακτικά 9ου Τακτικού Επιστημονικού Συνεδρίου της Ελληνικής Έταιρείας Περιφερειακής Επιστήμης, Αθήνα: 5-6 Μαΐου 2011.

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

Εικόνα 5. Όψη του πάρκου του Πεδίου του Άρεως παλαιότερη. Πηγή εφημ Θεσσαλία

Εικόνα 6. Πάρκο Πεδίων Άρεως σε πλήρη εγκατάλειψη Πηγή εφημ. Θεσσαλία

Δυο περιπτώσεις καλά οργανωμένων πάρκων είναι το πάρκο του Ασύλου το οποίο συνδυάζει αθλητικές εγκαταστάσεις (μπάσκετ, βόλει, τένις κλπ, πράσινο χώρο τζόκινγκ). Είναι εύκολα προσβάσιμο, καθαρό με επαρκή φωτισμό. Και ο δεύτερος πολύ καλά οργανωμένος χώρος πράσινου βρίσκεται στην Νέα Ιωνία του Βόλου και πρόκειται για το Δημοτικό Πολιτιστικό Πάρκο ή Άλσος Ν. Ιωνίας. Το πάρκο αυτό συνδυάζει εκτός από τις αθλητικές εγκαταστάσεις, διαδρομές για περίπατο αλλά και πολιτιστικά δρώμενα μια και διαθέτει Ανοιχτό Θέατρο. Αυτό το πάρκο υπερκαλύπτει τις προδιαγραφές πράσινου για την Ν. Ιωνία καθώς αντιστοιχεί σε 15 τ.μ /κάτοικο.

Εικόνα 7. Ανοιχτό Θέατρο Ν. Ιωνίας μέσα στο πάρκο

Έτσι κατά τους θερινούς, αλλά και τους χειμερινούς μήνες υπάρχουν ποικίλλες πολιτιστικές εκδηλώσεις που συνδυάζονται με τον περίπατο στο πάρκο καθώς μέσα στο πάρκο είναι το ανοιχτό θέατρο ενώ δίπλα ακριβώς βρίσκεται το Πολιτιστικό Κέντρο Ν. Ιωνίας.

Εικόνα 8 Πολιτιστικό Κέντρο Ν. Ιωνίας.

Όπως είπαμε, λοιπόν, στο σύνολο της πόλης του Βόλου διακρίνουμε αρνητικό ισοζύγιο σε πάρκα σε επίπεδο συνοικιακό κυρίως, αντιθέτως πλατείες και παιδικές χαρές τείνουν να είναι αρκετές. Αν δούμε αναλυτικά το πολεοδομικό συγκρότημα στην περιοχή Μεταμόρφωση Ανάληψη Άγιος Νικόλαος δεν υπάρχουν αρκετοί χώροι πράσινου, ούτε παιδικές χαρές ενώ έχουμε αρκετές πλατείες.

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

Στην περιοχή Οξυγόνο - Επτά Πλατάνια - Παλιό Λιμεναρχείο, ελλείψεις σημαντικές στην κατηγορία πάρκα πόλης. Το ίδιο συμβαίνει και στη Ν. Δημητριάδα όπου όμως παρατηρούνται αρκετές παιδικές χαρές και πλατείες. Ενώ η περιοχή του Αγ. Κωνσταντίου υπερτερεί σε πάρκα πόλης καθώς το θαλάσσιο μέτωπο της πόλης είναι πιο προσεγμένο από αυτή την άποψη.¹³

13 Μελέτη για την Αναθεώρηση και Επέκταση του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου - Β1 Στάδιο, 05/12/2009

5.4 Ανάλυση της έρευνας ερωτηματολογίου

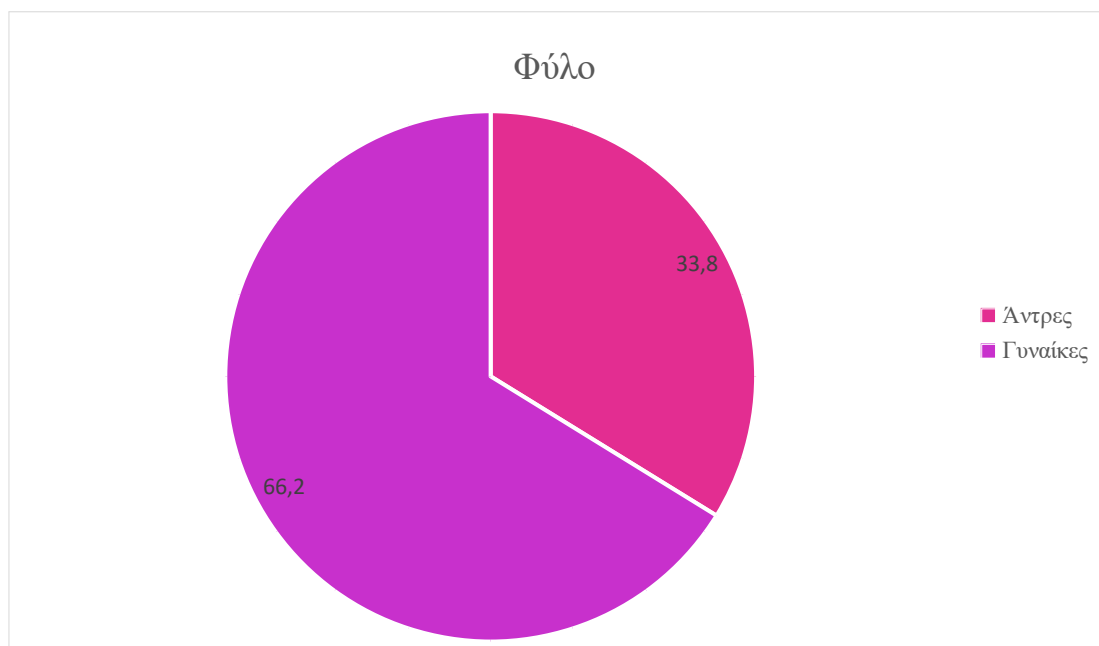
Μεταβλητές

Φύλο: Στην έρευνα συμμετείχαν ανάλογα με το φύλο 217 γυναίκες και 111 άντρες.

Πίνακας I.1 Φύλο

<u>Φύλο</u>		
<u>Άντρες</u>	<u>111</u>	<u>33,8%</u>
<u>Γυναίκες</u>	<u>217</u>	<u>66,2%</u>

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, παρατηρούμε ότι το δείγμα που συλλέχτηκε για την παρούσα έρευνα αποτελείται από 217 (66,2%) γυναίκες και 111 (33,8%) άνδρες.

Σχήμα I.1. Κατανομή δείγματος ανά φύλο

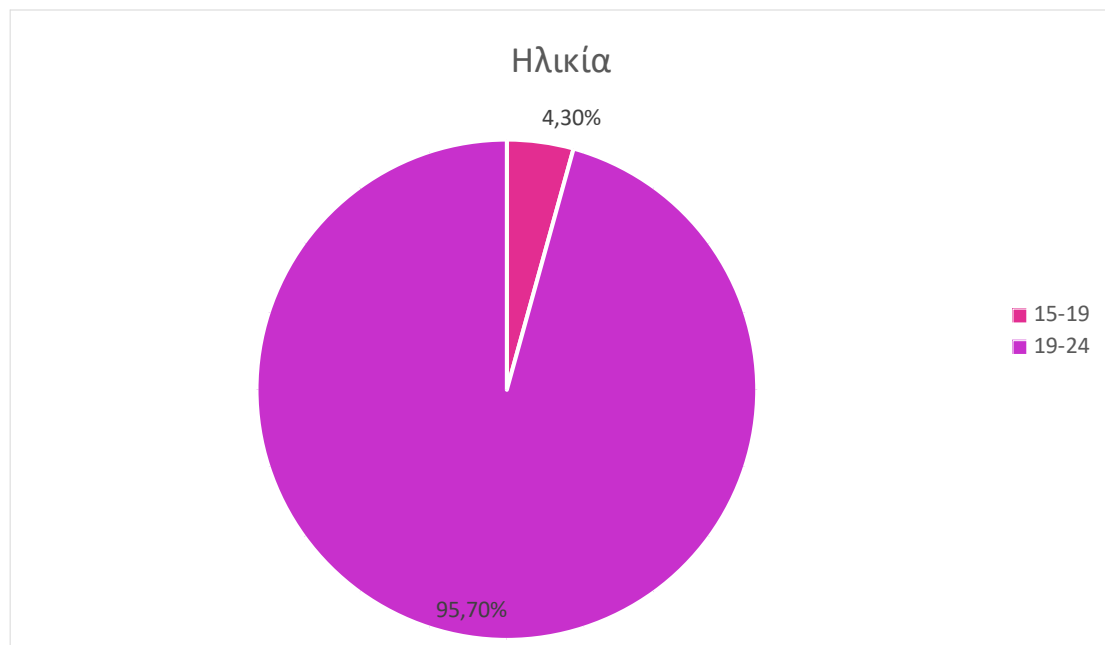
Μεταβλητή Ηλικία.

Απευθυνθήκαμε σε δυο ηλικιακές ομάδες ουσιαστικά 15-18 ετών και 19-24 ετών. Οπότε αναφορικά με την ηλικία των ερωτηθέντων διαπιστώνουμε ότι στο δείγμα

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων υπάρχουν 14 (4,3%) άτομα με ηλικία από 15 έως 18 χρονών και το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων ανήκει στην ηλικιακή ομάδα από 19 έως 24 ήτοι 314 (95,7%) του δείγματος.

Πίνακας II.2: Μεταβλητές ηλικιακές.

Ηλικία		
15-18	14	4,3%
19-24	314	95,7%

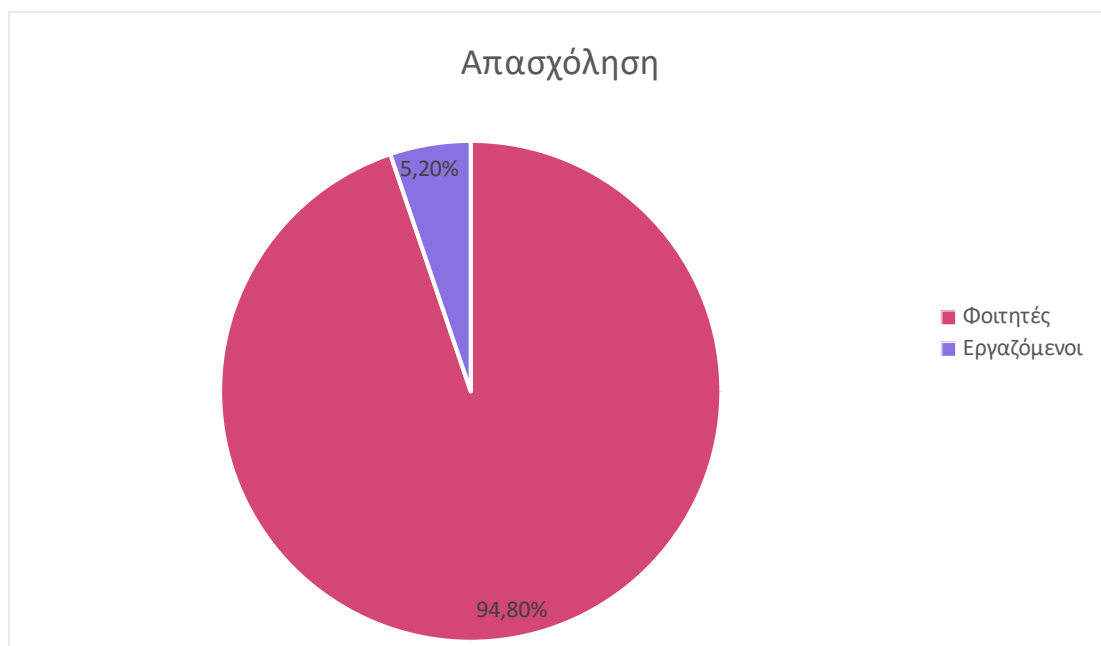
Σχήμα II.2. Κατανομή δείγματος κατά ηλικιακές ομάδες

Πίνακας III.3 Απασχόληση

Όσο για την ασχολία τους, οι 311 (94.8%) είναι φοιτητές- μαθητές και οι υπόλοιποι 17 (5.2%) είναι εργαζόμενοι.

Ασχολία		
Φοιτητές -Μαθητές	311	94,8%
Εργαζόμενοι	17	5,2%

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

Σχήμα III.3. Κατανομή δείγματος σύμφωνα με την απασχόληση

Πίνακας IV.4 Δημόσιοι χώροι που χρησιμοποιούνται ως στέκια

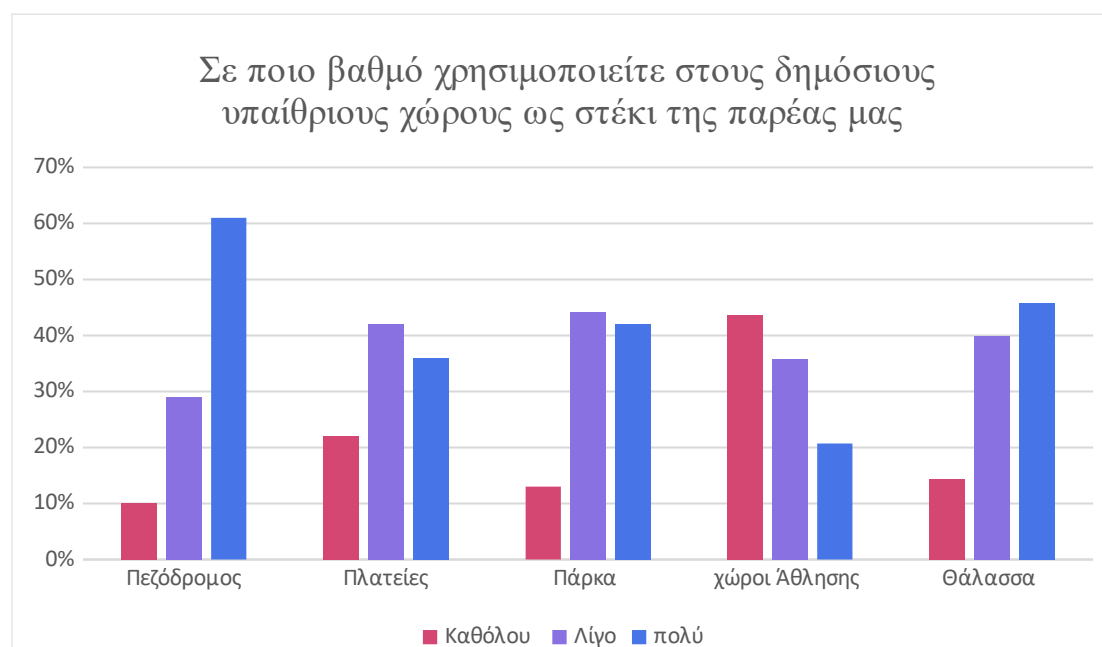
Σε ποιο βαθμό χρησιμοποιείτε τους παρακάτω δημόσιους υπαίθριους χώρους στέκι της παρέας σας

	Καθόλου		Λίγο		Πολύ	
	N	%	N	%	N	%
α. Πεζόδρομος (π.χ Τάκη Οικονομάκη, Κουμουνδούρου, Αντωνοπούλου, στα Παλιά κ.α.)	33	10.1%	95	29.0%	200	61.0%
α. Πλατείες (π.χ Αγίου Νικολάου, Ελευθερίας, κ.α).	72	22.0%	138	42.1%	118	36.0%
α. Πάρκα / Χώροι πρασίνου (π.χ. Ρήγα Φεραίου, Αγίου Κωνσταντίνου, κ.α.)	45	13.7%	145	44.2%	138	42.1%
α. Ανοιχτοί ή κλειστοί χώροι άθλησης	143	43.6%	117	35.7%	68	20.7%

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

α. Θάλασσα (π.χ Αργοναυτών, Αγίου Κωνσταντίνου)	47	14.3%	131	39.9%	150	45.7%
---	----	-------	-----	-------	-----	-------

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, στην πρόταση «Σε ποιο βαθμό χρησιμοποιείτε στους δημόσιους υπαίθριους χώρους ως στέκι της παρέας μας» ως αναφορά τις απαντήσεις που έδωσαν για τον Πεζόδρομο 33 (10.1%) άτομα απάντησαν καθόλου ενώ 20 (61.0%) απάντησαν πολύ. Όσο αναφορά για τις απαντήσεις που έδωσαν για τις πλατείες 72 (22%) απάντησαν καθόλου ενώ 11 (36%) απάντησαν πολύ. Τα Πάρκα/Χώροι πράσινου ως στέκι της παρέας απάντησαν 45 (13,7%) καθόλου ενώ 11 (35,7%) απάντησαν λίγο. Η Θάλασσα από την άλλη είχε απαντήσεις 47 (14,3%) καθόλου ενώ 150 (45,7%) πολύ.

Σχήμα IV. 4: Δημόσιοι χώροι που χρησιμοποιούνται ως στέκια

Στο ανωτέρω διάγραμμα παρουσιάζονται τα ποσοστά των απαντήσεων για τις μεταβλητές Καθόλου, Λίγο, Πολύ οι οποίες απαντούν στο ερώτημα «Σε ποιο βαθμό χρησιμοποιείται τους παρακάτω δημόσιους χώρους ως στέκι της παρέας;» Παρατηρούμε ότι στην κατηγορία Πεζόδρομος το 61% απάντησε Πολύ, στην κατηγορία Πλατείες οι περισσότερες απαντήσεις συγκεντρώνονται στη μεταβλητή Λίγο 42,1% στα Πάρκα/Χώροι Πράσινου συγκεντρώνονται επίσης στη μεταβλητή «Λίγο» 42,2%. Η κατηγορία Ανοιχτοί ή κλειστοί χώροι Άθλησης συγκεντρώνει τις περισσότερες απαντήσεις στη μεταβλητή καθόλου και τέλος, η κατηγορία Θάλασσα

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων συγκέντρωσε τα μεγαλύτερα ποσοστά στη μεταβλητή «Πολύ» 45,7%. Κι αν προσθέσουμε τα ποσοστά του «Λίγο» και του «Πολύ» θα δούμε ότι η πλειονότητα του δείγματος χρησιμοποιεί το θαλάσσιο χώρο ως στέκι της παρέας 39,9% +45,7% =85,6%. Το ίδιο λίγο πολύ ισχύει για τους πεζόδρομους, τις πλατείες και τα πάρκα τα οποία χρησιμοποιούνται ως στέκια συνάντησης. Δεν ισχύει το ίδιο για τους χώρους άθλησης καθώς η πλειονότητα απαντά καθόλου ή λίγο.

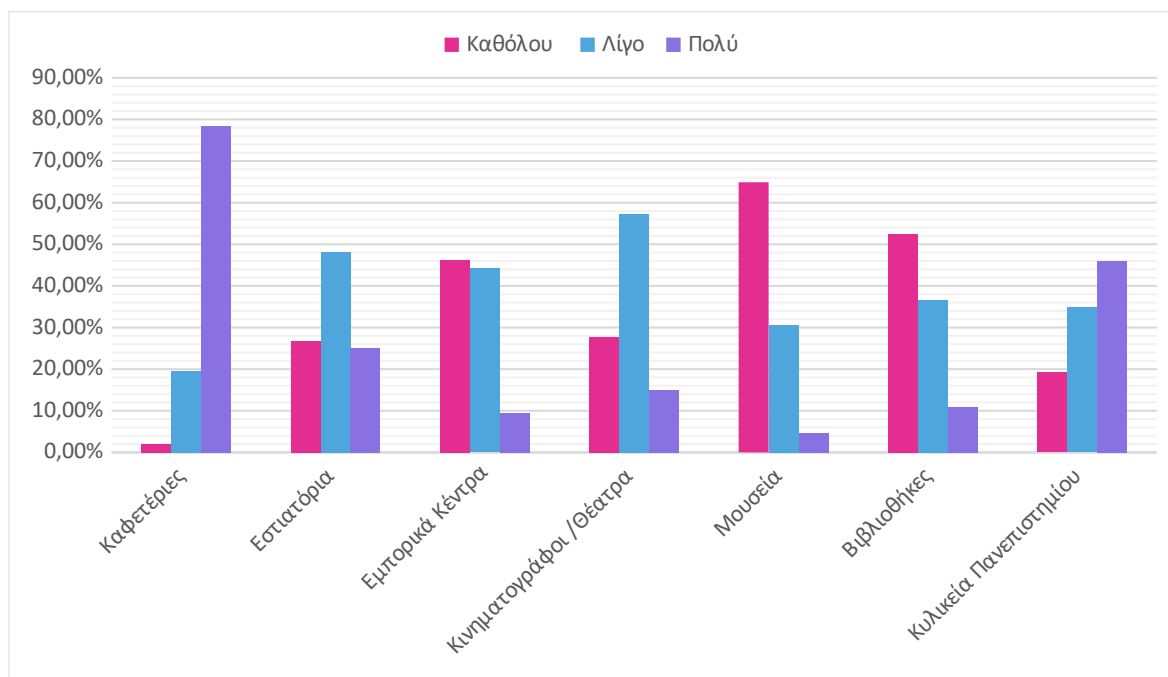
Πίνακας V.5. Κατανομή δείγματος ανάλογα με τον βαθμό χρήσης των «κλειστών χώρων δημόσιας πρόσβασης» ως στέκι της παρέας

	Καθόλου		Λίγο		Πολύ	
	N	%	N	%	N	%
β.Καφετέριες	7	2,1%	64	19,5%	257	78,4%
β.Εστιατόρια	88	26,8%	158	48,2%	82	25,0%
β.Εμπορικά κέντρα	152	46,3%	145	44,2%	31	9,5%
β.Κινηματογράφοι / Θέατρα	91	27,7%	188	57,3%	49	14,9%
β.Μουσεία	213	64,9%	100	30,5%	15	4,6%
β.Βιβλιοθήκες	172	52,4%	120	36,6%	36	11,0%
β.Κυλικεία πανεπιστημίου	63	19,2%	114	34,8%	151	46,0%

Όσο αναφορά την ερώτηση «Σε ποιο βαθμό χρησιμοποιείτε τους παρακάτω "κλειστούς χώρους δημόσιας πρόσβασης" ως στέκι της παρέας σας», στην επιλογή καφετέρια πολύ δήλωσαν 257 (78,4%) ερωτηθέντες. Επίσης, 158 (48,2%) άτομα δήλωσαν λίγο για τα εστιατόρια και 152 (46,3%) άτομα καθόλου για τα εμπορικά κέντρα. Επιπρόσθετα, σχετικά με τους κινηματογράφους/θέατρα και τα μουσεία, η

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

πλειονότητα των ατόμων δήλωσαν λίγο και καθόλου με 188 (57,3%) άτομα και 213 (64,9%) αντίστοιχα. Τέλος, για τις βιβλιοθήκες και τα κυλικεία πανεπιστημίου, η πλειονότητα των ατόμων επέλεξε καθόλου και πολύ, με 172 (52,4%) και 151 (46%) άτομα αντίστοιχα.

Σχήμα V.5 Κατανομή δείγματος ανάλογα με τον βαθμό χρήσης των «κλειστών χώρων δημόσιας πρόσβασης» ως στέκι της παρέας

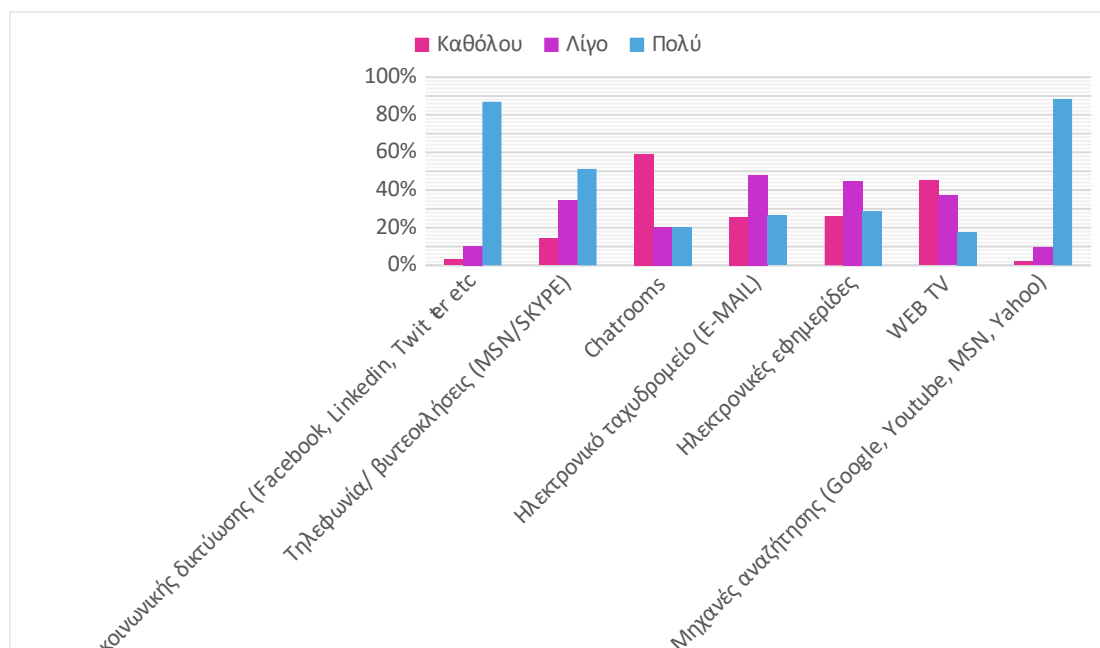
Παρατηρούμε ότι οι νέοι χρησιμοποιούν περισσότερο για στέκια δημόσιων κλειστών χώρων κυρίως Καφετέριες, Κινηματογράφους και Κυλικεία Πανεπιστημίου και πολύ λιγότερο έως καθόλου τα Μουσεία ή τις Βιβλιοθήκες.

Πίνακας VI.6. Κατανομή δείγματος ανάλογα με τον βαθμό χρήσης διαδικτυακών υπηρεσιών

	Καθόλου		Λίγο		Πολύ	
	N	%	N	%	N	%
γ. Ιστότοποι κοινωνικής δικτύωσης (Facebook, LinkedIn, Twitter etc)	10	3,0%	33	10,1%	285	86,9%
γ. Τηλεφωνία/ βιντεοκλήσεις (MSN/SKYPE)	47	14,3%	113	34,5%	168	51,2%
γ. Chatrooms	194	59,1%	67	20,4%	67	20,4%
γ. Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (EMAIL)	84	25,6%	157	47,9%	87	26,5%
δ. Ηλεκτρονικές εφημερίδες	86	26,2%	147	44,8%	95	29,0%
δ. WEB TV	148	45,1%	122	37,2%	58	17,7%
δ. Μηχανές αναζήτησης (Google, Youtube, MSN, Yahoo)	7	2,1%	31	9,5%	290	88,4%

Σχετικά με τις διαδικτυακές υπηρεσίες που τα άτομα επισκέπτονται, την επιλογή πολύ δήλωσαν στις κατηγορίες ιστότοπους κοινωνικής δικτύωσης και τηλεφωνίας/βιντεοκλήσεις με 285 (86,9%) και 168 (51,2%) άτομα αντίστοιχα. Επίσης, η πλειονότητα των ατόμων, 194 (59,1%), δήλωσαν καθόλου στην κατηγορία Chatrooms. Επιπρόσθετα, όσο αναφορά το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, εκεί δήλωσαν λίγο 157 (47,9%) άτομα. Ακόμα, στις ηλεκτρονικές εφημερίδες λίγο επέλεξαν 147 (44,8%) συμμετέχοντες. Τέλος, στο WEBTV καθόλου δήλωσαν 148 (45,1%) ερωτηθέντες και σχετικά με τις μηχανές αναζήτησης πολύ επέλεξαν 290 (88,4%).

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

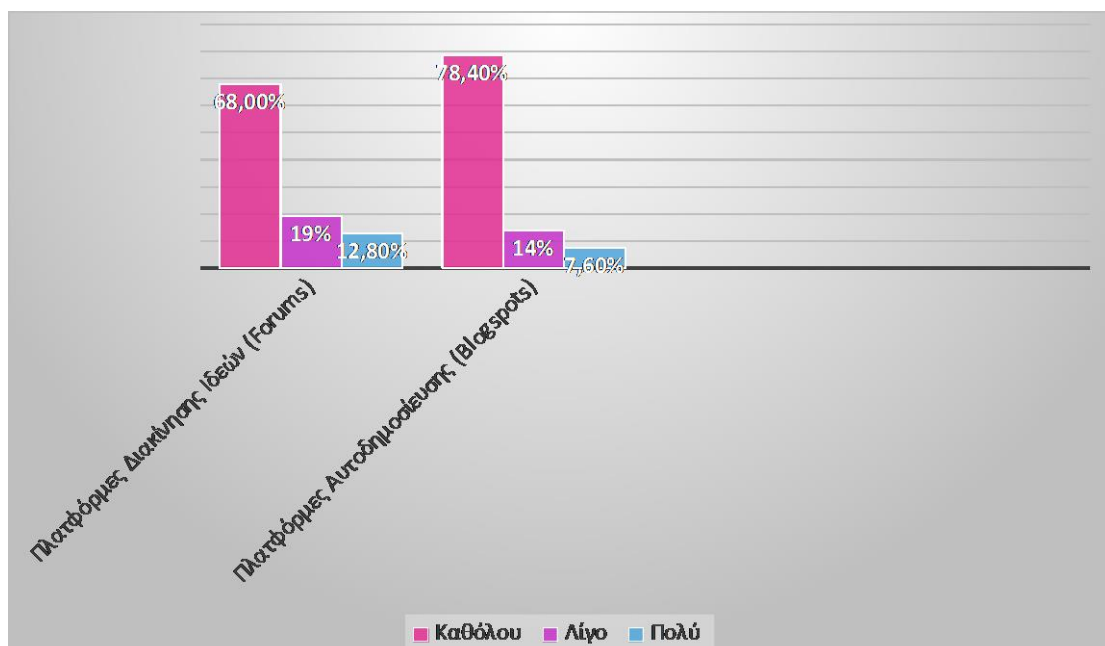
Σχήμα VI.6. Κατανομή δείγματος ανάλογα με τον βαθμό χρήσης διαδικτυακών υπηρεσιών

Πίνακας VII. 7. Κατανομή δείγματος ανάλογα με τον βαθμό χρήσης ιστότοπων για τη συμμετοχή σε πολιτικές συζητήσεις

	Καθόλου		Λίγο		Πολύ	
	N	%	N	%	N	%
ε. Πλατφόρμες διακίνησης ιδεών (FORA)	223	68,0%	63	19,2%	42	12,8%
ε.Πλατφόρμες αυτοδημοσίευσης (BLOGSPOTS)	257	78,4%	46	14,0%	25	7,6%

Αναφορικά με τη χρήση δημόσιων διαδικτυακών τόπων για τη συμμετοχή σε πολιτικές συζητήσεις, η πλειονότητα των συμμετεχόντων δήλωσαν ότι δεν χρησιμοποιούν καθόλου ούτε τις πλατφόρμες ιδεών αλλά ούτε και τις πλατφόρμες αυτοδημοσίευσης, με 223 (68%) και 257 (78,4%) άτομα αντίστοιχα. Ωστόσο, τις πλατφόρμες ιδεών δήλωσαν ότι τις χρησιμοποιούν λίγο 63 (19,2%) άτομα και τις πλατφόρμες αυτοδημοσίευσης δήλωσαν την επιλογή λίγο 46 (14%) ερωτηθέντες. Η ερώτηση βασίζεται στις νέες μορφές επικοινωνίας καθώς και αλληλεπίδρασης που

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων αναπτύσσονται μεταξύ των ανθρώπων και της τεχνολογίας. Στο συγκεκριμένο δείγμα δεν φαίνεται και τόση μεγάλη χρήση του χώρου αυτού του διαδικτύου, γεγονός που μπορεί να δείχνει μια έλλειψη ενδιαφέροντος της νεολαίας για την πολιτική και τις πολιτικές αποφάσεις πράγμα που θα πρέπει να διερευνηθεί μια που οι νέοι καλούνται να ψηφίσουν ή να πάρουν μέρος σε στα κοινά όπως να θέσουν υποψηφιότητες για την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Πρόκειται για την αποχή, την αποστασιοποίηση από την πολιτική για την οποία μιλά και ο Lefebvre στο έργο του η Παραγωγή του Χώρου.

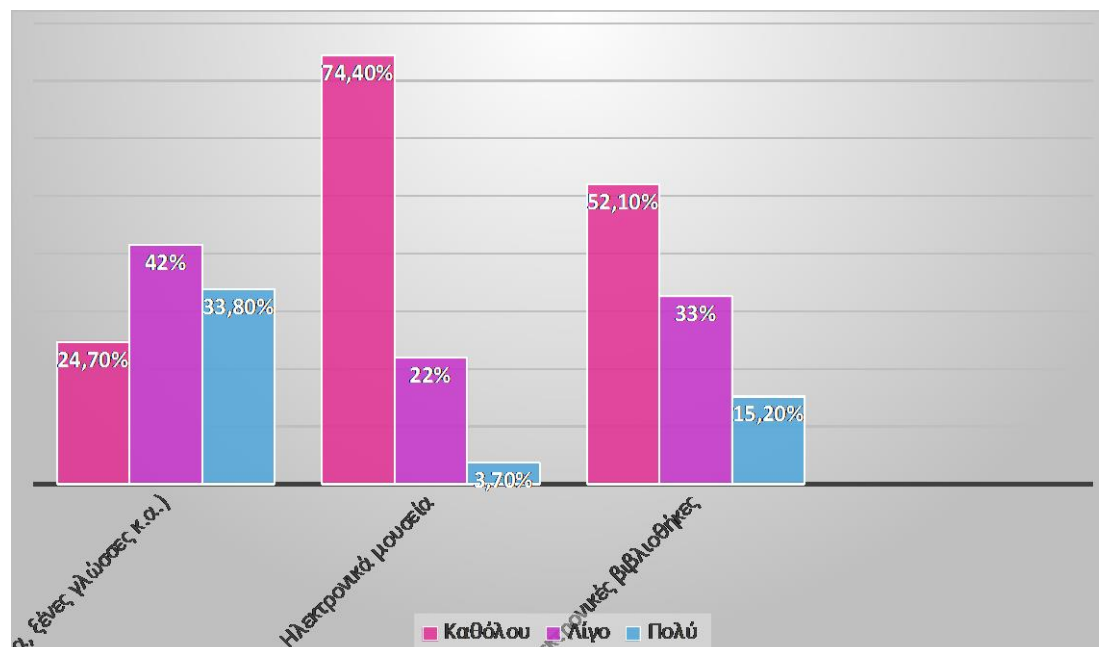
Σχήμα VII.7. Κατανομή δείγματος ανάλογα με τον βαθμό χρήσης ιστότοπων για τη συμμετοχή σε πολιτικές συζητήσεις

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

Πίνακας VIII.8. Κατανομή δείγματος ανάλογα με τον βαθμό χρήσης ιστότοπων για εκπαίδευση και δημιουργικότητα

	Καθόλου		Λίγο		Πολύ	
	N	%	N	%	N	%
στ. Εξ αποστάσεως μαθήματα (φροντιστήρια, ξένες γλώσσες κ.α.)	81	24,7%	136	41,5%	111	33,8%
στ. Ηλεκτρονικά μουσεία	244	74,4%	72	22,0%	12	3,7%
στ. Ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες	171	52,1%	107	32,6%	50	15,2%

Αναφορικά με τους δημόσιους χώρους του διαδικτύου που χρησιμοποιούνται για την εκπαίδευση και τη δημιουργικότητα, 136 (41,5%) ερωτηθέντες δήλωσαν την επιλογή λίγο στην υποκατηγορία εξ αποστάσεως μαθήματα (φροντιστήρια, ξένες γλώσσες κ.α.) Επίσης, 244 (74,4%) συμμετέχοντες δήλωσαν την επιλογή καθόλου στα ηλεκτρονικά μουσεία. Τέλος, σχετικά με τις ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες, 171 (52,1%) άτομα δήλωσαν την επιλογή καθόλου.

Σχήμα VIII 8. Κατανομή δείγματος ανάλογα με τον βαθμό χρήσης ιστότοπων για εκπαίδευση και δημιουργικότητα

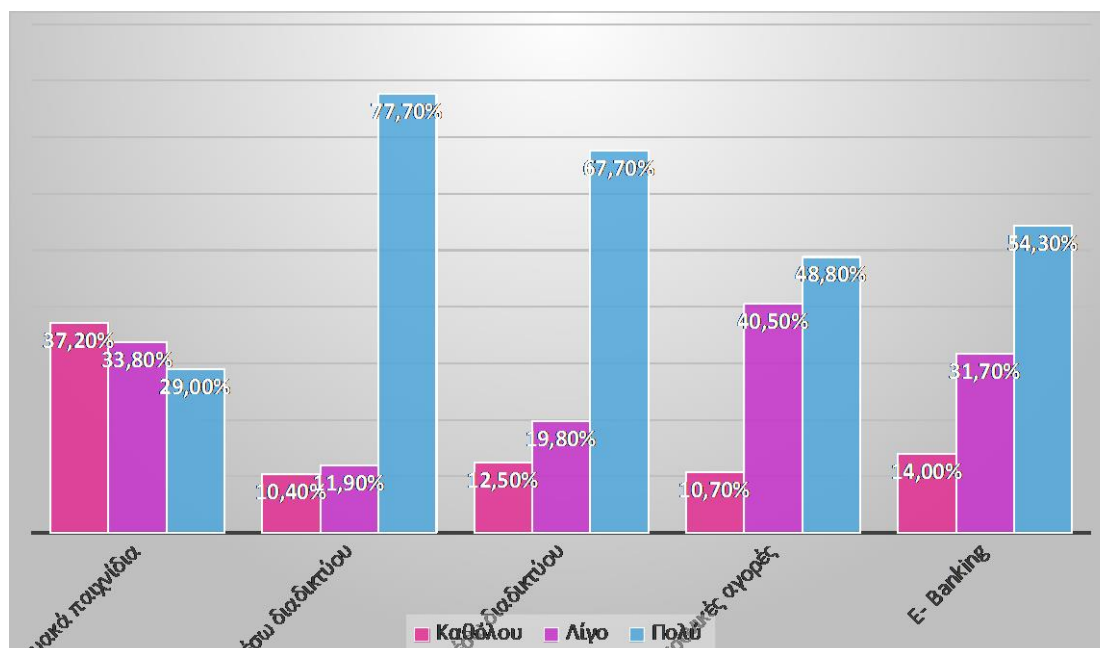
Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

Πίνακας ΙΧ. 9 Κατανομή δείγματος ανάλογα με τον βαθμό χρήσης ιστότοπων για ψυχαγωγία, αγορές και τραπεζικές συναλλαγές

	Καθόλου		Λίγο		Πολύ	
	N	%	N	%	N	%
ζ. Διαδικτυακά παιχνίδια	122	37,2 %	111	33,8%	95	29,0%
ζ. Μουσική μέσω διαδικτύου	34	10,4 %	39	11,9%	255	77,7%
ζ. Ταινίες μέσω διαδικτύου	41	12,5 %	65	19,8%	222	67,7%
ζ. Ηλεκτρονικές αγορές	35	10,7 %	133	40,5%	160	48,8%
ζ. E- Banking	46	14,0 %	104	31,7%	178	54,3%

Όσο αναφορά την επιλογή δημόσιων χώρων του διαδικτύου για τη ψυχαγωγία, αγορές και τραπεζικές συναλλαγές, 122 (37,2%) άτομα δήλωσαν καθόλου στα διαδικτυακά παιχνίδια. Επίσης μουσική και ταινίες μέσω του διαδικτύου δήλωσαν πολύ 255 (77,7%) και 222 (67,7%) άτομα αντίστοιχα. Επιπλέον, σχετικά με τις ηλεκτρονικές αγορές 160 (48,8%) ερωτηθέντες δήλωσαν πολύ. Τέλος, 178 (54,3%) συμμετέχοντες δήλωσαν πολύ και στις υπηρεσίες E-banking γεγονός που δείχνει μια εξοικείωση των νέων με αυτές τις πρακτικές. Ειδικά σε ό,τι αφορά στη μουσική και τις ταινίες.

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

Σχήμα ΙΧ. 9. Κατανομή δείγματος ανάλογα με τον βαθμό χρήσης ιστότοπων για ψυχαγωγία, αγορές και τραπεζικές συναλλαγές

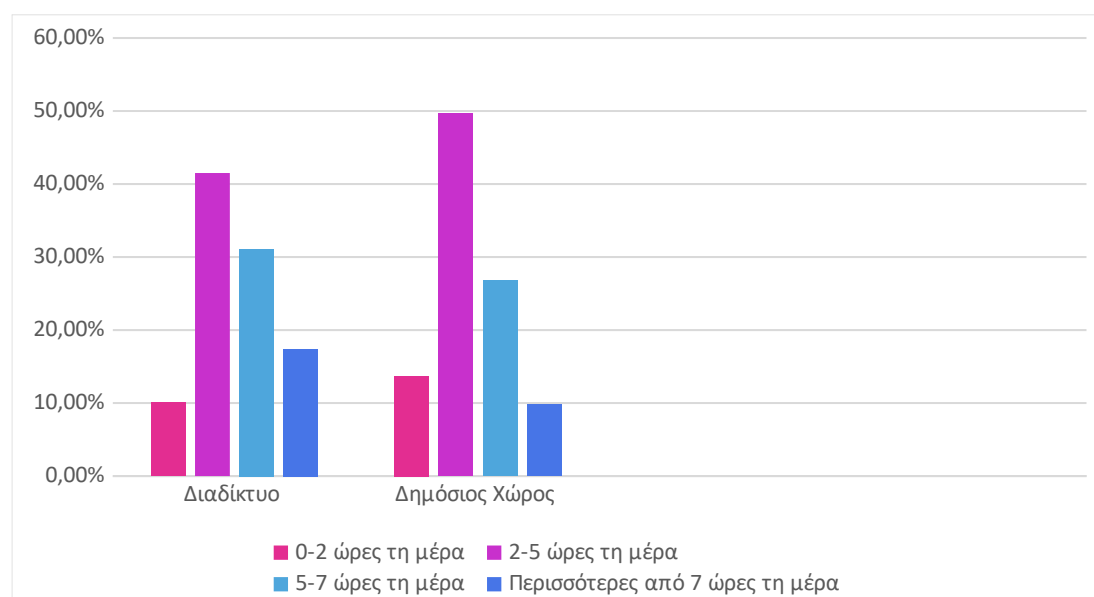
Πίνακας Χ. 10 Κατανομή δείγματος ανάλογα με τις ώρες που περνά στο διαδίκτυο και στους δημόσιους χώρους

	0 - 2 ώρες την ημέρα		2 - 5 ώρες την ημέρα		5 - 7 ώρες την ημέρα		Περισσότερες από 7 ώρες την ημέρα	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Διαδίκτυο	3	10,1	13	41,5	10	31,1	57	17,4
Δημόσιος χώρος	4	13,7	16	49,7	88	26,8	32	9,8

Αναφορικά με τον χρόνο που οι συμμετέχοντες περνούν στο διαδίκτυο 33 (10,1%) άτομα δήλωσαν έως 2 ώρες τη μέρα, 136 (41,5%) δήλωσαν από 2 έως 5, 102 (31,1%) από 5 έως 7, ενώ περισσότερες από 7 ώρες δήλωσαν 57 (17,4%) άτομα. Στον

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

αντίποδα, σχετικά με τον δημόσιο χώρο, 45 (13,7%) ερωτηθέντες δήλωσαν ότι περνούν έως 2 ώρες τη μέρα, 163 (49,7%) δήλωσαν από 2 έως 5, 88 (26,8%) δήλωσαν από 5 έως 7, ενώ περισσότερες από 7 ώρες δήλωσαν 32 (9,8%) συμμετέχοντες. Δεν είναι μεγάλο το ποσοστό των νέων που είναι εξαρτημένο από το διαδίκτυο καθώς ο μέσος όρος που περνούν στο διαδίκτυο είναι 2-5 ώρες την ημέρα και τόσες περίπου ώρες περνούν και στο Δημόσιο Χώρο μάλιστα το ποσοστό των νέων που περνά 2-5 ώρες τη μέρα στο Δ.Χ είναι μεγαλύτερο σε σχέση με το χρόνο του διαδικτύου.

Σχήμα X. 10 Κατανομή δείγματος ανάλογα με τις ώρες που περνά στο διαδίκτυο και στους δημόσιους χώρους

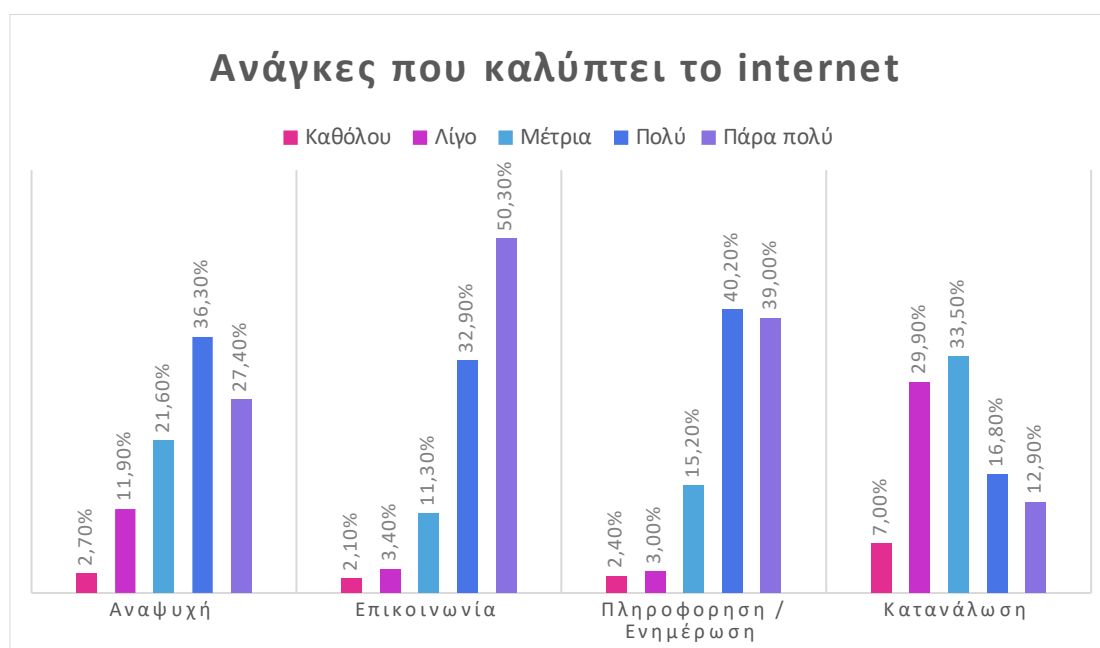
Πίνακας XI. 11 Κατανομή δείγματος σύμφωνα με τις ανάγκες που καλύπτει το internet

	Ποιες από τις παρακάτω ανάγκες σας καλύπτει το internet;									
	Καθόλου		Λίγο		Μέτρια		Πολύ		Πάρα πολύ	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Αναψυχή	9	2.7	39	11.9	71	21.6	11	36.3	90	27.4
		%		%		%		%		%

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

Επικοινωνία	7	2.1 %	11	3.4%	37	11.3 %	10	32.9 %	16	50.3 %
Πληροφόρηση/ ενημέρωση	8	2.4 %	10	3.0%	50	15.2 %	13	40.2 %	12	39.0 %
Κατανάλωση	23	7.0 %	98	29.9 %	110	33.5 %	55	16.8 %	42	12.8 %

Σύμφωνα με τον πίνακα παραπάνω, στην ερώτηση « Ποιες από τις παρακάτω ανάγκες σας καλύπτει το internet,» ως αναφορά τις απαντήσεις που έδωσαν για αναψυχή 90 (27,4%) απάντησαν πάρα πολύ. Όσο για την επικοινωνία οι περισσότερες απαντήσεις για τη σχετική ερώτηση είναι 165 (ποσοστό 50,3%) πάρα πολύ. Η πληροφόρηση και ενημέρωση συνέλεξε τις περισσότερες απαντήσεις 132 (40,2%) πολύ και όσο για την τελευταία μεταβλητή κατανάλωση το μεγαλύτερο πλήθος για την εν λόγω ερώτηση συγκέντρωσε 110 (33,5%) μέτρια.

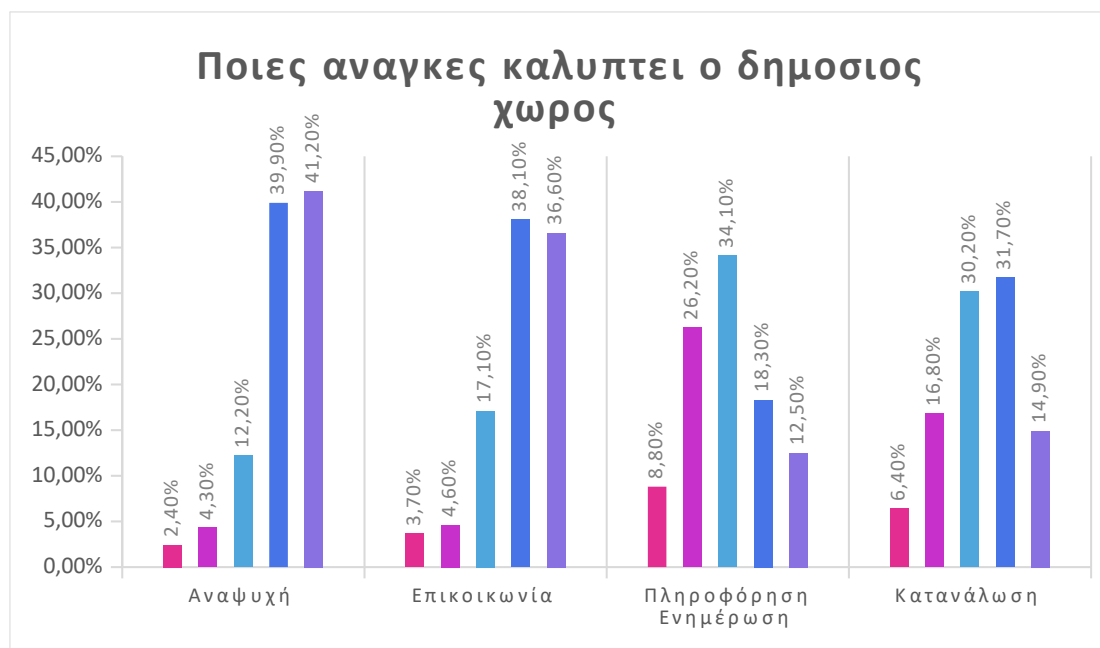
Σχήμα XI 11: Γράφημα για τις ανάγκες που καλύπτει το internet

Πίνακας XII 12. Κατανομή δείγματος σύμφωνα με τις ανάγκες που καλύπτει ο δημόσιος χώρος.

	Ποιες από τις παρακάτω ανάγκες σας καλύπτει ο δημόσιος χώρος;									
	Καθόλου		Λίγο		Μέτρια		Πολύ		Πάρα πολύ	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Αναψυχή	8	2.4%	14	4.3%	40	12.2%	13	39.9%	13	41.2%
Επικοινωνία	12	3.7%	15	4.6%	56	17.1%	12	38.1%	12	36.6%
Πληροφόρηση/ ενημέρωση	29	8.8%	86	26.2%	11	34.1%	60	18.3%	41	12.5%
Κατανάλωση	21	6.4%	55	16.8%	99	30.2%	10	31.7%	49	14.9%

Ο πίνακας παραπάνω αναφέρεται στην ερώτηση «Ποιες από τις παρακάτω ανάγκες σας καλύπτει ο δημόσιος χώρος» οι απαντήσεις που έδωσαν για την ερώτηση αναψυχή είναι 135 (41,2%) πάρα πολύ. Στην επικοινωνία οι περισσότερες απαντήσεις συλλέχθηκαν στο πολύ με 125 σε ποσοστό (38,1%) των απαντήσεων. Η πληροφόρηση/ενημέρωση συγκέντρωσε 86 απαντήσεις με ποσοστό (26,2%) στο λίγο και όσον αφορά στην κατανάλωση έχουμε 104 με ποσοστό 31.7% στην μεταβλητή πολύ.

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

Σχήμα XII 12: Γράφημα για το Ποιες ανάγκες καλύπτει ο Δημόσιος χώρος

Πίνακας XII. 13. Κατανομή δείγματος σύμφωνα με τα ελκυστικότερα χαρακτηριστικά του διαδικτύου.

		Πόσο σημαντικά θεωρείτε τα παρακάτω χαρακτηριστικά για την ελκυστικότητα του διαδικτύου									
		Καθόλου		Λίγο		Μέτρια		Πολύ		Πάρα πολύ	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Εύκολη & ανεμπόδιστη πρόσβαση	7	2.1 %	10	3.0%	31	9.5%	12	38.7 %	15	46.6%	
Ελκυστικότητα	7	2.1 %	21	6.4%	81	24.7 %	13	40.2 %	87	26.5%	
Ποικιλία δραστηριοτήτων	3	0.9 %	12	3.7%	42	12.8 %	12	39.0 %	14	43.6%	
Εύκολη κατανόηση	3	0.9 %	16	4.9%	59	18.0 %	12	39.0 %	12	37.2%	
Διαδραστικότητα	6	1.8 %	22	6.7%	57	17.4 %	14	43.6 %	10	30.5%	

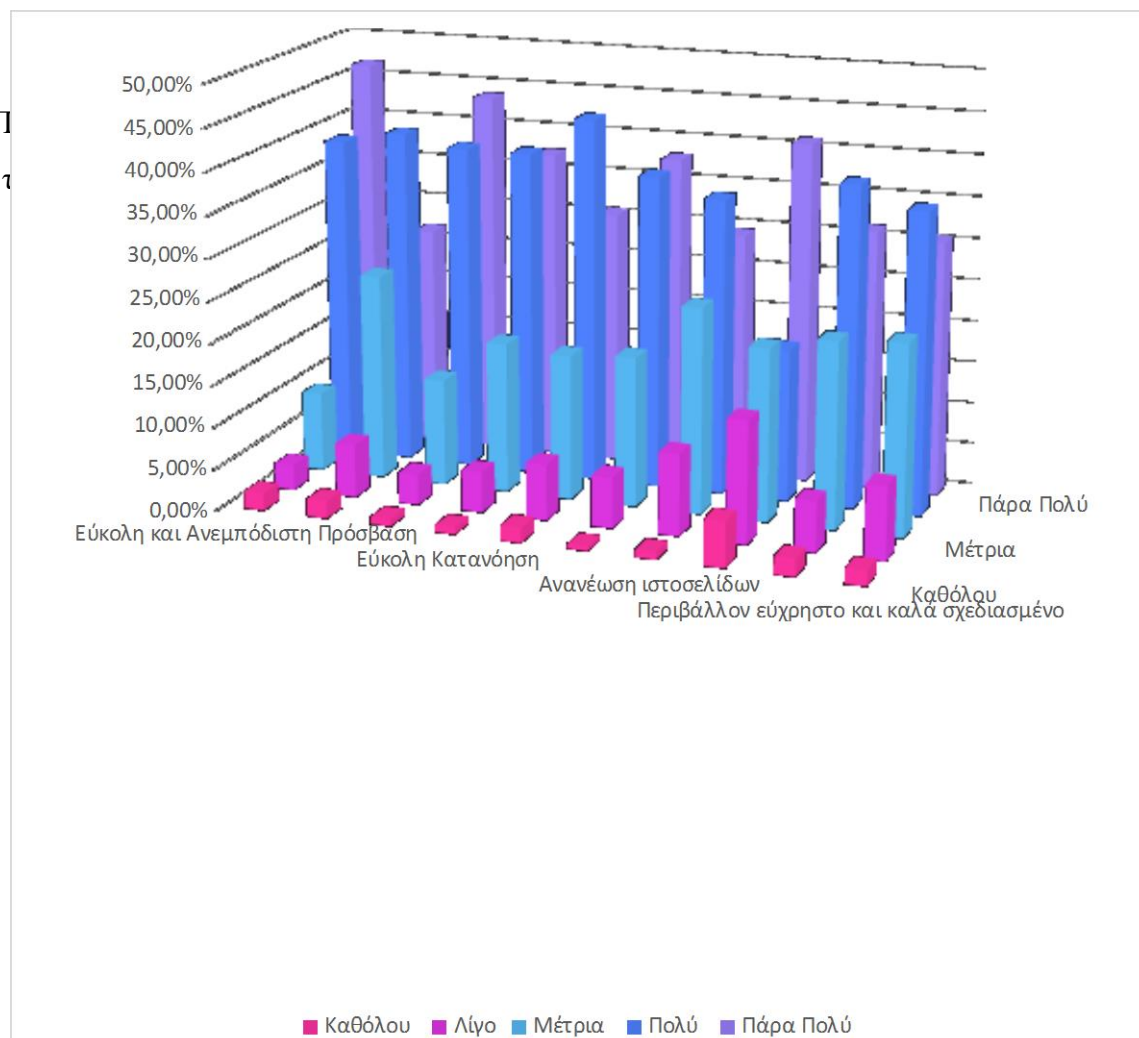
Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

Προσαρμοστικότητα											
α σύμφωνα με τις ανάγκες του χρήστη	2	0.6 %	20	6.1%	59	18.0 %	12	37.5 %	12	4	37.8%
Ανανέωση ιστοσελίδων	3	0.9 %	32	9.8%	81	24.7 %	11	35.4 %	96	6	29.3%
Ασφάλεια	18	5.5 %	48	14.6 %	68	20.7 %	60	18.3 %	13	4	40.9%
Οι εφαρμογές καλύπτουν τις ανάγκες μου	7	2.1 %	20	6.1%	73	22.3 %	12	38.4 %	10	2	31.1%
Το περιβάλλον (USER INTERFACE) είναι εύχρηστο και καλά σχεδιασμένο	6	1.8 %	29	8.8%	75	22.9 %	11	36.0 %	10	0	30.5%

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, στην πρόταση «Πόσο σημαντικά θεωρείτε τα παρακάτω χαρακτηριστικά για την ελκυστικότητα του διαδικτύου» το μεγαλύτερο πλήθος απαντήσεων σε κάθε μεταβλητή είναι οι εξής: στην εύκολη και ανεμπόδιστη πρόσβαση 153 (46.6) οι απαντήσεις στο πάρα πολύ, στην ελκυστικότητα 132 (40,2%) στο πολύ, στην ποικιλία δραστηριοτήτων συγκεντρώθηκαν 143 (43,6%) στο πάρα πολύ, στην εύκολη κατανόηση 128 (39,0%) στο πολύ, στην διαδραστικότητα 143 (43.4%) στο πολύ, στην προσαρμοστικότητα σύμφωνα με τις ανάγκες του χρήστη 124 (37.8%) στο πάρα πολύ, στην ανανέωση των ιστοσελίδων 116 (35.4%) στο πολύ στην ασφάλεια 134 (40.9%) στο πάρα πολύ, στις εφαρμογές που καλύπτουν τις ανάγκες μου 126 (38.4%) στο πολύ και τέλος το περιβάλλον (USER INTERFACE) είναι εύχρηστο και καλά σχεδιασμένο οι περισσότερες απαντήσεις 100 (30,5%) συγκεντρώθηκαν στο πάρα πολύ.

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

Σχήμα 6: «Περίληψη» ελκυστικότητας

Σχήμα XIII. 13. Κατανομή δείγματος σύμφωνα με τα ελκυστικότερα χαρακτηριστικά του δημόσιου χώρου.

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

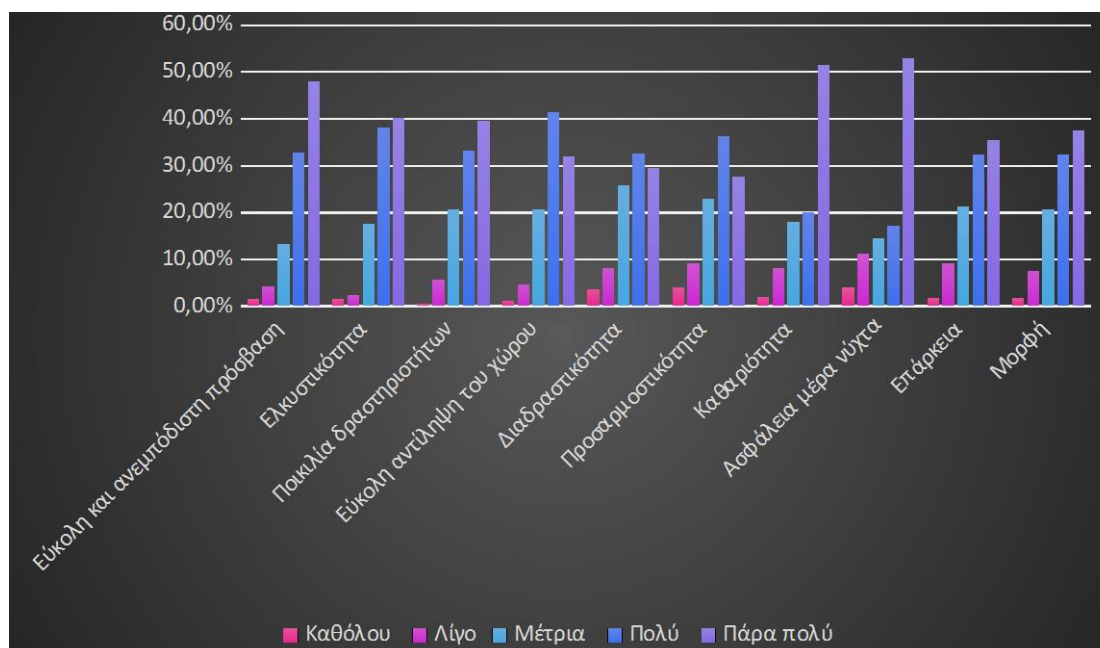
Πίνακας XIV. 14. Πόσο σημαντικά θεωρείται τα παρακάτω χαρακτηριστικά για την ελκυστικότητα του δημόσιου χώρου της πόλης.

		Πόσο σημαντικά θεωρείτε τα παρακάτω χαρακτηριστικά για ελκυστικότητα του δημοσίου χώρου τις πόλης									
		Καθόλου		Λίγο		Μέτρια		Πολύ		Πάρα πολύ	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Εύκολη και ανεμπόδιστη πρόσβαση		5	1.5%	14	4.3%	44	13.4%	10	32.9%	15	47.9%
Ελκυστικότητα		5	1.5%	8	2.4%	58	17.7%	12	38.1%	13	40.2%
Ποικιλία δραστηριοτήτων		2	0.6%	19	5.8%	68	20.7%	10	33.2%	13	39.6%
Εύκολη αντίληψη του χώρου		4	1.2%	15	4.6%	68	20.7%	13	41.5%	10	32.0%
Διαδραστικότητα		12	3.7%	27	8.2%	85	25.9%	10	32.6%	97	29.6%
Προσαρμοστικότητα σύμφωνα με τις ανάγκες του χρήστη		13	4.0%	30	9.1%	75	22.9%	11	36.3%	91	27.7%
Καθαριότητα		7	2.1%	27	8.2%	59	18.0%	66	20.1%	16	51.5%
Ασφάλεια (Μέρα & Νύχτα)		13	4.0%	37	11.3%	48	14.6%	56	17.1%	17	53.0%
Επάρκεια (οι εγκαταστάσεις και η έκταση του χώρου επαρκούν για της ανάγκες μου)		6	1.8%	30	9.1%	70	21.3%	10	32.3%	11	35.4%

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

Μορφή (ο χώρος είναι κατάλληλος για της λειτουργίες που καλείται να καλύψει)	6	1.8 %	25	7.6%	68	20.7 %	10	32.3 %	12	37.5 %
--	---	-------	----	------	----	--------	----	--------	----	--------

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, στην πρόταση «Πόσο σημαντικά θεωρείτε τα παρακάτω χαρακτηριστικά για ελκυστικότητα του δημοσίου χώρου της πόλης» το μεγαλύτερο πλήθος απαντήσεων σε κάθε μεταβλητή είναι οι εξής: στην εύκολη και ανεμπόδιστη πρόσβαση 157 (47,9%) οι απαντήσεις στο πάρα πολύ, στην ελκυστικότητα 132 (40,2%) στο πάρα πολύ, στην ποικιλία δραστηριοτήτων συγκεντρώθηκαν 130 (39,6%) στο πάρα πολύ, στην εύκολη αντίληψη του χώρου 136 (41.5%) στο πολύ, στην διαδραστικότητα 107 (32,6%) στο πολύ, στην προσαρμοστικότητα σύμφωνα με τις ανάγκες του χρήστη 119 (36,3%) στο πολύ, στην καθαριότητα 169 (51.5%) στο πάρα πολύ, στην ασφάλεια 174 (53,0%) στο πάρα πολύ, στην επάρκεια 116 (35,4%) στο πάρα πολύ και τέλος στη μορφή συγκεντρώθηκαν 123 (37,5%) στο πάρα πολύ.

Σχήμα XIV. 14 : Πόσο σημαντικά θεωρείτε τα παρακάτω χαρακτηριστικά για ελκυστικότητα του δημοσίου χώρου τις πόλης

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

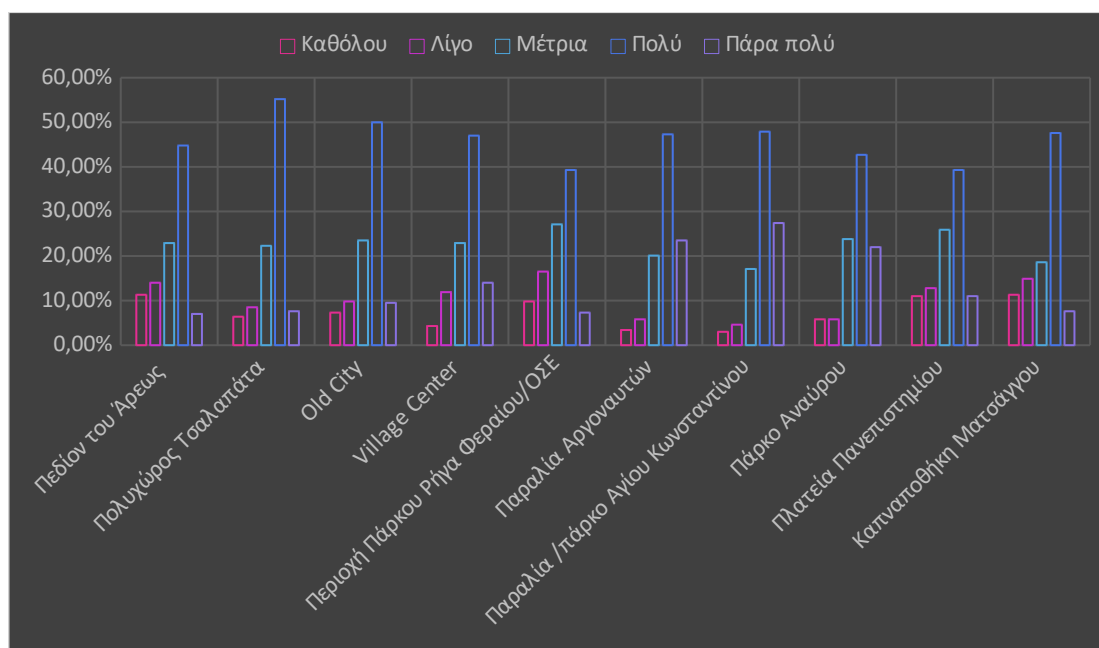
Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

Πίνακας XV. 15. Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τους παρακάτω δημόσιους χώρους της πόλης

		Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τους παρακάτω δημόσιους χώρους της πόλης									
		Καθόλου		Λίγο		Μέτρια		Πολύ		Πάρα πολύ	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Πεδίον του Άρεως	37	11.3%	46	14.0%	75	22.9%	14	44.8%	23	7.0%	
Πολυχώρος Τσαλαπάτα	21	6.4%	28	8.5%	73	22.3%	18	55.2%	25	7.6%	
Πολυχώρος Old City	24	7.3%	32	9.8%	77	23.5%	16	50.0%	31	9.5%	
Village Center	14	4.3%	39	11.9%	75	22.9%	15	47.0%	46	14.0%	
Περιοχή πάρκου Ρήγα Φεραίου / ΟΣΕ	32	9.8%	54	16.5%	89	27.1%	12	39.3%	24	7.3%	
Παραλία Αργοναυτών	11	3.4%	19	5.8%	66	20.1%	15	47.3%	77	23.5%	
Παραλία - πάρκο Αγίου Κωνσταντίνου	10	3.0%	15	4.6%	56	17.1%	15	47.9%	90	27.4%	
Πάρκο Άναυρου	19	5.8%	19	5.8%	78	23.8%	14	42.7%	72	22.0%	
Πλατεία Πανεπιστημίου	36	11.0%	42	12.8%	85	25.9%	12	39.3%	36	11.0%	
Καπναποθήκη Ματσάγγου	37	11.3%	49	14.9%	61	18.6%	15	47.6%	25	7.6%	

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

Αναφορικά με την ερώτηση πόσο ικανοποιημένοι είστε από τους δημόσιους χώρους της πόλης, 147 (44.8%) απάντησαν ότι προτιμούν πολύ το Πεδίο του Άρεως ενώ 23 (7.0%) πάρα πολύ. Επίσης, 73 (22.3%) δήλωσαν μέτρια προτίμηση για τον Πολυχώρο Τσαλαπάτα, ενώ για τον Πολυχώρο Old City 164 (50.0%) είναι πολύ ικανοποιημένοι. Επίσης, πάρα πολύ μεγάλη ικανοποίηση εξέφρασαν 31 (9.5%) άτομα για το Village Center 24 (7.3%) για την Περιοχή πάρκου Ρήγα Φεραίου / ΟΣΕ. Παράλληλα, σημειώθηκε πάρα πολύ μεγάλος βαθμός ικανοποίησης από 77 (23.5%) ερωτηθέντες για την παραλία Αργοναυτών καθώς επίσης τον ίδιο βαθμό ικανοποίησης δήλωσαν 90 (27.4%) για την παραλία - πάρκο Αγίου Κωνσταντίνου. Τέλος, 129 (39.2%) συμμετέχοντες ανέφεραν ότι είναι πολύ ικανοποιημένοι από την Πλατεία Πανεπιστημίου και 156 (47.6%) για την Καπναποθήκη Ματσάγγου

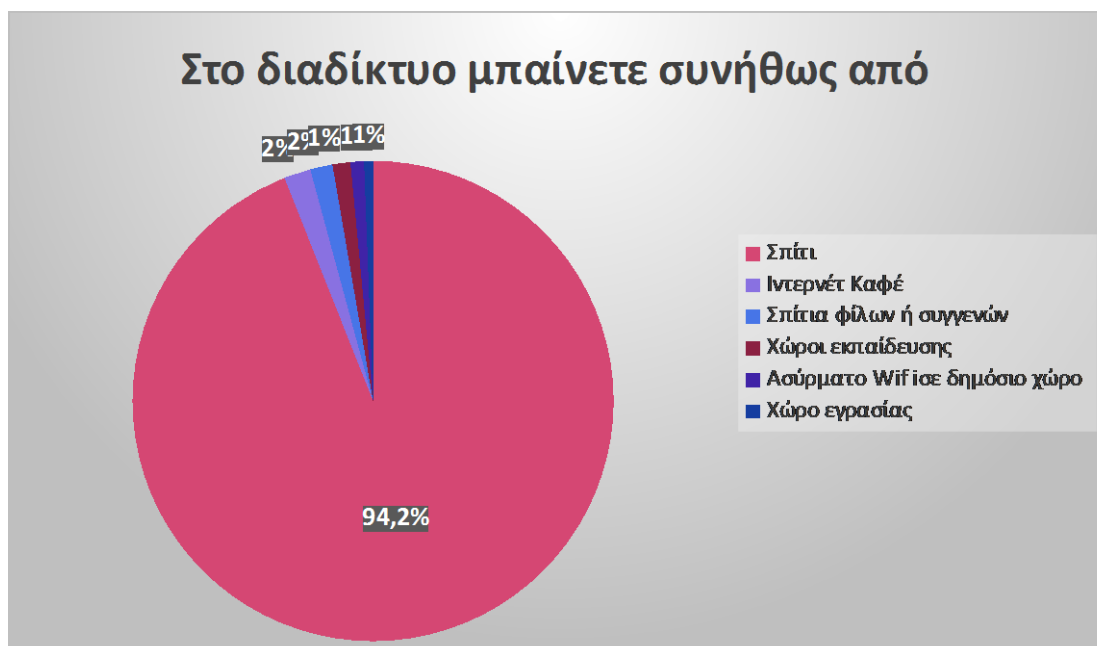
Σχήμα XV.15. Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τους παρακάτω δημόσιους χώρους της πόλης

Πίνακας XVI.16. Από πού μπαίνουν συνήθως στο διαδίκτυο ;

Σπίτι	309	94,2%
Ιντερνέτ καφέ	6	1,8%
Σπίτια φίλων ή συγγενών	5	1,5%
Χώροι εκπαίδευσης	4	1,2%

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

(Σχολεία Πανεπιστήμιο)		
Ασύρματο Wifi σε δημόσιο χώρο	3	0,9%
Χώρο εργασίας	2	0,6%

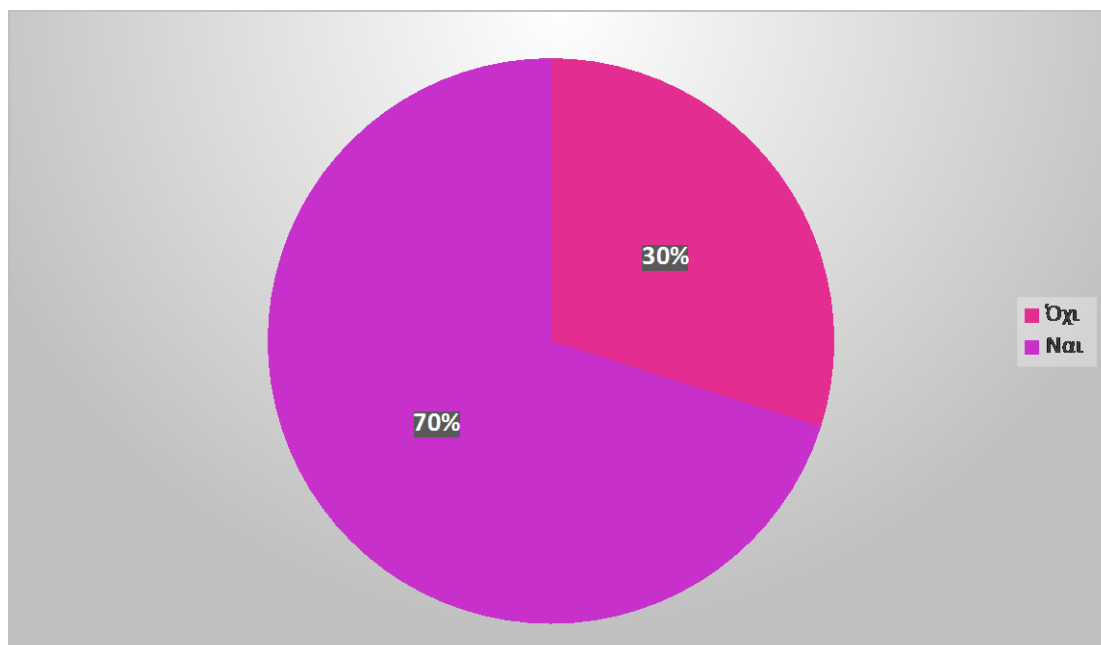
Σχήμα XVI. Κατανομή δείγματος ανάλογα με την είσοδο στο διαδίκτυο.

Πίνακας XVII.17. Κατανομή δείγματος ανάλογα με τη συμφωνία για τη συμβολή του διαδικτύου στην κοινωνικότητα

	Όχι		Ναι	
	N	%	N	%
Η χρήση του διαδικτύου έχει συμβάλλει στην ανάπτυξη της κοινωνικότητά σας;	98	29,9%	230	70,1%

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

Σχετικά με την ερώτηση εάν η χρήση του διαδικτύου έχει συμβάλει στην ανάπτυξη της κοινωνικότητάς, 98 (29,9%) άτομα απάντησαν όχι. Ωστόσο, η πλειονότητα των ατόμων (230) με ποσοστό 70,1%, απάντησε ναι.

Σχήμα XVII.17. Κατανομή δείγματος ανάλογα με τη συμφωνία για τη συμβολή του διαδικτύου στην κοινωνικότητα

Πίνακας XVIII.18. Κατανομή δείγματος ανάλογα με την άποψη για την ανάπτυξη κοινωνικών σχέσεων μέσω του διαδικτύου ή των δημόσιων χώρων

	Στο διαδίκτυο (facebook, forums, blogs, chatrooms κτλ)		Στο δημόσιο χώρο (πλατείες, πεζοδρομοί, δρομοί, καφετερίες, κινηματογραφους κτλ)	
	N	%	N	%
Πιστεύετε ότι οι κοινωνικές σχέσεις αναπτύσσονται περισσότερο	55	16,8%	273	83,2%

Όσο αναφορά στην ερώτηση, εάν οι συμμετέχοντες πιστεύουν ότι οι κοινωνικές σχέσεις αναπτύσσονται περισσότερο στο διαδίκτυο ή στον δημόσιο χώρο, η πλειονότητα των ατόμων (273) απάντησε το δεύτερο με ποσοστό 83,2%. Την επιλογή διαδίκτυο, δήλωσαν 55 (16,8%) άτομα.

Σχήμα XVIII.18 Κατανομή δείγματος ανάλογα με την άποψη για την ανάπτυξη κοινωνικών σχέσεων μέσω του διαδικτύου ή των δημόσιων χώρων

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

Επαγωγική ανάλυση

Παρουσίαση πινάκων

Πίνακας XIX.19. Έλεγχος *t*-test των παρακάτω μεταβλητών

Φύλο		N	M.T.	T.A.	t	Df	Sig. (2-tailed)																																																																																
α.Ανοιχτοί ή κλειστοί χώροι άθλησης	Γυναίκα	217	1.6	0.7	-5.606	326	0.000																																																																																
	Άνδρας	111	2.1	0.8				ε. Πλατφόρμες διακίνησης ιδεών (FORUMS)	Γυναίκα	217	1.4	0.6	-3.726	326	0.000	Άνδρας	111	1.7	0.8	ε.Πλατφόρμες αυτοδημοσίευσης (BLOGSPOTS)	Γυναίκα	217	1.2	0.5	-3.256	326	0.001	Άνδρας	111	1.4	0.7	ζ. Διαδικτυακά παιχνίδια	Γυναίκα	217	1.7	0.7	-7.311	326	0.000	Άνδρας	111	2.3	0.8	Αναψυχή	Γυναίκα	217	3.7	1.0	-2.091	326	0.037	Άνδρας	111	3.9	1.1	Πληροφόρηση/ ενημέρωση	Γυναίκα	217	2.9	1.1	-2.021	326	0.044	Άνδρας	111	3.2	1.2	Το περιβάλλον (USER INTERFACE) είναι εύχρηστο και καλά σχεδιασμένο	Γυναίκα	217	3.7	1.0	-3.056	326	0.002	Άνδρας	111	4.1	1.0	Πεδίον του Άρεως	Γυναίκα	217	3.1	1.1	-2.532	326	0.012
ε. Πλατφόρμες διακίνησης ιδεών (FORUMS)	Γυναίκα	217	1.4	0.6	-3.726	326	0.000																																																																																
	Άνδρας	111	1.7	0.8				ε.Πλατφόρμες αυτοδημοσίευσης (BLOGSPOTS)	Γυναίκα	217	1.2	0.5	-3.256	326	0.001	Άνδρας	111	1.4	0.7	ζ. Διαδικτυακά παιχνίδια	Γυναίκα	217	1.7	0.7	-7.311	326	0.000	Άνδρας	111	2.3	0.8	Αναψυχή	Γυναίκα	217	3.7	1.0	-2.091	326	0.037	Άνδρας	111	3.9	1.1	Πληροφόρηση/ ενημέρωση	Γυναίκα	217	2.9	1.1	-2.021	326	0.044	Άνδρας	111	3.2	1.2	Το περιβάλλον (USER INTERFACE) είναι εύχρηστο και καλά σχεδιασμένο	Γυναίκα	217	3.7	1.0	-3.056	326	0.002	Άνδρας	111	4.1	1.0	Πεδίον του Άρεως	Γυναίκα	217	3.1	1.1	-2.532	326	0.012	Άνδρας	111										
ε.Πλατφόρμες αυτοδημοσίευσης (BLOGSPOTS)	Γυναίκα	217	1.2	0.5	-3.256	326	0.001																																																																																
	Άνδρας	111	1.4	0.7				ζ. Διαδικτυακά παιχνίδια	Γυναίκα	217	1.7	0.7	-7.311	326	0.000	Άνδρας	111	2.3	0.8	Αναψυχή	Γυναίκα	217	3.7	1.0	-2.091	326	0.037	Άνδρας	111	3.9	1.1	Πληροφόρηση/ ενημέρωση	Γυναίκα	217	2.9	1.1	-2.021	326	0.044	Άνδρας	111	3.2	1.2	Το περιβάλλον (USER INTERFACE) είναι εύχρηστο και καλά σχεδιασμένο	Γυναίκα	217	3.7	1.0	-3.056	326	0.002	Άνδρας	111	4.1	1.0	Πεδίον του Άρεως	Γυναίκα	217	3.1	1.1	-2.532	326	0.012	Άνδρας	111																						
ζ. Διαδικτυακά παιχνίδια	Γυναίκα	217	1.7	0.7	-7.311	326	0.000																																																																																
	Άνδρας	111	2.3	0.8				Αναψυχή	Γυναίκα	217	3.7	1.0	-2.091	326	0.037	Άνδρας	111	3.9	1.1	Πληροφόρηση/ ενημέρωση	Γυναίκα	217	2.9	1.1	-2.021	326	0.044	Άνδρας	111	3.2	1.2	Το περιβάλλον (USER INTERFACE) είναι εύχρηστο και καλά σχεδιασμένο	Γυναίκα	217	3.7	1.0	-3.056	326	0.002	Άνδρας	111	4.1	1.0	Πεδίον του Άρεως	Γυναίκα	217	3.1	1.1	-2.532	326	0.012	Άνδρας	111																																		
Αναψυχή	Γυναίκα	217	3.7	1.0	-2.091	326	0.037																																																																																
	Άνδρας	111	3.9	1.1				Πληροφόρηση/ ενημέρωση	Γυναίκα	217	2.9	1.1	-2.021	326	0.044	Άνδρας	111	3.2	1.2	Το περιβάλλον (USER INTERFACE) είναι εύχρηστο και καλά σχεδιασμένο	Γυναίκα	217	3.7	1.0	-3.056	326	0.002	Άνδρας	111	4.1	1.0	Πεδίον του Άρεως	Γυναίκα	217	3.1	1.1	-2.532	326	0.012	Άνδρας	111																																														
Πληροφόρηση/ ενημέρωση	Γυναίκα	217	2.9	1.1	-2.021	326	0.044																																																																																
	Άνδρας	111	3.2	1.2				Το περιβάλλον (USER INTERFACE) είναι εύχρηστο και καλά σχεδιασμένο	Γυναίκα	217	3.7	1.0	-3.056	326	0.002	Άνδρας	111	4.1	1.0	Πεδίον του Άρεως	Γυναίκα	217	3.1	1.1	-2.532	326	0.012	Άνδρας	111																																																										
Το περιβάλλον (USER INTERFACE) είναι εύχρηστο και καλά σχεδιασμένο	Γυναίκα	217	3.7	1.0	-3.056	326	0.002																																																																																
	Άνδρας	111	4.1	1.0				Πεδίον του Άρεως	Γυναίκα	217	3.1	1.1	-2.532	326	0.012	Άνδρας	111																																																																						
Πεδίον του Άρεως	Γυναίκα	217	3.1	1.1	-2.532	326	0.012																																																																																
	Άνδρας	111																																																																																					

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

	Άνδρας	111	3.4	1.2			
Πολυχώρος OLD CITY	Γυναίκα	217	3.4	1.0	-1.990	326	0.047
	Άνδρας	111	3.6	1.1			
VILLAGE CENTER	Γυναίκα	217	3.5	1.0	-2.252	326	0.025
	Άνδρας	111	3.7	1.0			

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, παρατηρούμε ότι οι ερωτήσεις που δόθηκαν στην ερώτηση «Σε ποιο βαθμό χρησιμοποιείτε τους παρακάτω δημόσιους υπαίθριους χώρους ως στέκι της παρέας σας» διαφέρουν στατιστικά σημαντικά ανάμεσα στα δύο φύλα ($pvalue < 0.05$). Συγκεκριμένα, οι γυναίκες κατά μέσο όρο απάντησαν σε μεγαλύτερο βαθμό ότι προτιμούν ανοιχτούς ή κλειστούς χώρους άθλησης (1.61) σε σχέση με τους άνδρες (2.09). Επίσης, σημειώθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλα ($pvalue < 0.05$) στην ερώτηση «Ποιους από τους παρακάτω Δημόσιους Χώρους του Διαδικτύου χρησιμοποιείτε για Συμμετοχή σε Πολιτικές Συζητήσεις και σε ποιο βαθμό» με τους άνδρες να προτιμούν σε μεγαλύτερο βαθμό (1.65) τις πλατφόρμες διακίνησης ιδεών (FORUMS) σε σχέση με τις γυναίκες (1.35). Παράλληλα, παρουσιάστηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλα ($pvalue < 0.05$) στην ερώτηση σχετικά με τα διαδικτυακά παιχνίδια τους άνδρες (2.34) να τα προτιμούν σε μεγαλύτερο βαθμό σε σχέση με τις γυναίκες (1.70).

Επιπλέον, καταγράφονται στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλα ($pvalue < 0.05$) σχετικά με την αναψυχή με τους άνδρες (3.91) να σημειώνουν μεγαλύτερα επίπεδα σε σχέση με τις γυναίκες (3.65). Επίσης, υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλα ($pvalue = 0 < 0.05$) σχετικά με πληροφόρηση/ενήμερωση με τους άνδρες (3.17) να επιτυγχάνουν μεγαλύτερα επίπεδα σε σχέση με τις γυναίκες (2.9). Επιπλέον, παρατηρούνται στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλα ($pvalue < 0.05$) σχετικά με το περιβάλλον (USER INTERFACE) με τους άνδρες (4.08) να το θεωρούν πιο εύχρηστο και καλά σχεδιασμένο σε σχέση με τις γυναίκες (3.72). Επίσης, σημειώθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλα ($pvalue < 0.05$) σχετικά με την προτίμηση τους στο Πεδίο του Άρεως με τους άνδρες να σημειώνουν μεγαλύτερα επίπεδα προτίμησης (3.44) σε σχέση με τις γυναίκες (3.11). Επιπρόσθετα,

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων παρουσιάζονται στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλα ($p < 0.05$) σχετικά με την προτίμηση τους στο Πολυχώρο OLD CITY με τους άνδρες να επιτυγχάνουν μεγαλύτερα επίπεδα (3.60) σε σχέση με τις γυναίκες (3.36). Τέλος, παρατηρούνται στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλα ($p < 0.05$) σχετικά με το VILLAGE CENTER με τους άνδρες (3.72) να το προτιμούν σε μεγαλύτερο βαθμό από τις γυναίκες (3.46).

Πίνακας XX.20. Έλεγχος συσχέτισης ανάμεσα στην ηλικία και στις υπόλοιπες μεταβλητές

	α.Πεζόδρομος (π.χ Τάκη Οικονομάκη, Κουμουνδούρου, Αντωνοπούλου, στα Παλιά κ.α.)	α.Πάρκα / Χώροι πρασίνου (π.χ. Ρήγα Φεραίου, Αγίου Κωνσταντίνου , κ.α.)	δ. Δημόσιο WEBTV ς χώρος	Δημόσιο ς χώρος	Το περιβάλλον (USER INTERFACE) είναι εύχρηστο και καλά σχεδιασμένο	Πεδίον του Άρεως
Correlation						
Ηλικία	-.111*	-.117*	.124*	-.117*	.118*	.112*
Coefficient						
Sig. (2-tailed)	0.045	0.035	0.024	0.034	0.032	0.043
N	328	328	328	328	328	328

Αναφορικά με τον παραπάνω πίνακα παρατηρείται στατιστικά σημαντική συσχέτιση με αρνητική κατεύθυνση ανάμεσα στην ηλικία και στις απαντήσεις «Πεζόδρομος (π.χ Τάκη Οικονομάκη, Κουμουνδούρου, Αντωνοπούλου, στα Παλιά κ.α.)», «α.Πάρκα / Χώροι πρασίνου (π.χ. Ρήγα Φεραίου, Αγίου Κωνσταντίνου, κ.α.)» και «Δημόσιος χώρος». Με άλλα λόγια, αυτό σημαίνει ότι όσο μεγαλύτεροι σε ηλικία είναι οι συμμετέχοντες τόσο λιγότερο προτιμούν τους συγκεκριμένους χώρους. Αντίθετα, καταγράφεται στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση ανάμεσα στην ηλικία και στις

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων απαντήσεις «δ. WEBTV», «Το περιβάλλον (USER INTERFACE) είναι εύχρηστο και καλά σχεδιασμένο», «Πεδίον του Άρεως». Επομένως, όσο μεγαλύτερη ηλικία έχουν οι ερωτηθέντες τόσο μεγαλύτερη είναι η προτίμηση τους για το WEBTV και για το Πεδίον του Άρεως ενώ παράλληλα θεωρούν σε μεγάλο βαθμό ότι το περιβάλλον (USER INTERFACE) είναι εύχρηστο και καλά σχεδιασμένο.

5. 5 Συμπεράσματα της Στατιστικής Ανάλυσης

Σύμφωνα με τα ευρήματα της στατιστικής ανάλυσης, μπορούμε να διεξάγουμε χρήσιμα και σημαντικά συμπεράσματα για τον βαθμό προτίμησης που εκφράζεται ανάμεσα στους δημόσιους και κλειστούς χώρους καθώς και στις ώρες που καταναλώνουν οι συμμετέχοντες στο διαδίκτυο.

Αρχικά, διαπιστώσαμε ότι οι συμμετέχοντες συνηθίζουν να καταναλώνουν περίπου τις ίδιες ώρες ημερησίως τόσο στους εξωτερικούς χώρους όσο και στο διαδίκτυο. Ειδικότερα, σημειώθηκε ότι το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος περνά περίπου 2 έως 5 ώρες ημερησίως. Επίσης, αξίζει να σημειωθεί ότι αν και το μεγαλύτερο ποσοστό δήλωσε ότι το διαδίκτυο συμβάλει στην ανάπτυξη της κοινωνικότητάς τους, ωστόσο, θεωρούν ότι οι κοινωνικές σχέσεις αναπτύσσονται περισσότερο στον δημόσιο χώρο.

Στη συνέχεια καταγράφηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλα ως προς τις απαντήσεις που έδωσαν σχετικά με τις προτιμήσεις τους στους δημόσιους χώρους αλλά και στο διαδίκτυο. Ειδικότερα, διαπιστώθηκε ότι οι γυναίκες κατά μέσο όρο απάντησαν σε μεγαλύτερο βαθμό ότι προτιμούν ανοιχτούς ή κλειστούς χώρους άθλησης σε σχέση με τους άνδρες. Ενώ οι άνδρες εξέφρασαν μεγαλύτερη προτίμηση στο διαδίκτυο όσο αναφορά τη διασκέδαση και την ενημέρωσή τους. Ταυτόχρονα, αποτυπώθηκε ότι το Πεδίον του Άρεως, το Πολυχώρο OLD CITY και το VILLAGE CENTER επιλέγονται σε μεγαλύτερο βαθμό από τους άνδρες σε σχέση με τις γυναίκες.

Τέλος αξίζει να επισημανθεί ότι η ηλικία συσχετίστηκε στατιστικά σημαντικά με ορισμένες απαντήσεις. Συγκεκριμένα, διαπιστώθηκε ότι όσο μεγαλύτεροι σε ηλικία είναι οι συμμετέχοντες τόσο λιγότερο προτιμούν τον Πεζόδρομο για τη διασκέδαση τους. Επίσης, όσο μεγαλύτερη ηλικία έχουν οι ερωτηθέντες τόσο περισσότερο προτιμούν το WEBTV και για το Πεδίον του Άρεως ενώ ταυτόχρονα υποστηρίζουν ότι το περιβάλλον (USER INTERFACE) είναι εύχρηστο και καλά σχεδιασμένο.

Η αλήθεια είναι ότι το δείγμα των μαθητών είναι μικρό αλλά δυστυχώς οι συνθήκες δεν μας επέτρεψαν να έχουμε μια καλύτερη εικόνα συγκεντρώνοντας περισσότερα ερωτηματολόγια και φυσικά θα πρέπει να δούμε περισσότερο αναλυτικά

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

τι συνήθειες και τις πρακτικές των νεότερων γενεών ούτως ώστε να δούμε πώς μπορούν να αξιοποιηθούν οι απαντήσεις τους από την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Επίσης η αναλογία φοιτητών εργαζομένων είναι συντριπτική υπέρ των φοιτητών και θα ήταν πολύ ενδιαφέρον να δούμε τη σχέση τους με τα πολιτιστικά δρώμενα της πόλης και πώς αξιοποιούν τις παροχές των Δήμων σε σχέση με τα πολιτιστικά δρώμενα μια που λόγω και της κρίσης όλα αυτά συρρικνώθηκαν και πώς νοσηματοδοτούν πλέον οι ίδιοι αυτόν τον κόσμο που ολοένα αλλάζει. Ενώ σημαντικό θα ήταν αφενός να δούμε πόσο συχνά επισκέπτονται Μουσεία, Βιβλιοθήκες κ.ά δηλαδή κλειστούς δημόσιους χώρους σε σχέση με τις ώρες που παίρνουν στο ίντερνετ, και δεν αξιοποιούνται σε εικονικές αναζητήσεις βιβλιοθηκών ή συγγραμμάτων επί παραδείγματι που αφορούν στην επιστήμη τους, όπως έδειξε η έρευνα. Κι αυτό μια και πρόκειται κυρίως για φοιτητές και μαθητές άρα οι επισκέψεις αυτές θα έπρεπε να είναι μέσα στα ενδιαφέροντά τους. Και αφετέρου να δούμε κατά πόσο οι εργαζόμενοι νέοι έχουν τα ίδια ενδιαφέροντα πρώτα σε σχέση με τα κοινωνικά δίκτυα. Τι παρακολουθούν κυρίως στα κοινωνικά δίκτυα ή μέσω αυτών όπως η ανάγνωση των εφημερίδων, ούτως ώστε να γίνουν οι καπετάνιοι του πληρώματος αναδιαμορφώνοντας την εικόνα του αστικού χώρου και ανατρέποντας τα δίπολα που τον χαρακτηρίζουν. Καθώς η πρωτογενής εμπειρία των κοινωνικών δρώντων δεν εγκλείει την πλήρη γνώση του τι κάνουν, τι είναι, σε ποιο χώρο λειτουργούν και ως εκ τούτου οι παραστάσεις τους μπορεί συχνά να είναι πλασματικές και άρα μέρος της αλήθειας του κόσμου όπως μας κατέδειξε ο Bourdieu (1996)

Θεωρούμε ότι μια περαιτέρω ενδελεχής έρευνα θα αναδείξει και τα προβλήματα που απασχολούν τη σημερινή νεολαία σε σχέση με το Δημόσιο Χώρο είτε αυτός είναι υλικός είτε άυλος όπως είναι το Διαδίκτυο και πώς η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να αξιοποιήσει τα ευρήματα αυτά και αν θα προτιμούσαν να είναι μέρος των πολιτικών αποφάσεων ή ακόμη καλύτερα να είναι φορείς αυτών των αποφάσεων.

Ένα άλλο σημείο που υστερεί η έρευνα και αξίζει να το διερευνήσουμε είναι η ανάπτυξη του ερωτηματολογίου για το πώς οι έφηβοι αντιμετωπίζουν το Δημόσιο Χώρο μια και η κατηγορία 14-18 των ατόμων που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο είναι πολύ μικρή οπότε δεν έχουμε σαφή εικόνα. Επίσης το ερωτηματολόγιο

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

θεωρούμε ότι θα πρέπει να προστεθούν μια διάσταση που να αφορά την αντίληψη του χώρου από τους εφήβους όπως στο έργο του (Lynch, 1977), «Μεγαλώνοντας στις πόλεις», το οποίο διερευνούσε την αντίληψη του χώρου από τα παιδιά και το κατά πόσο η συμμετοχή τους στο σχεδιασμό θα βοηθούσε στη δημιουργία χώρων φιλικών προς αυτά σύμφωνα με τα κριτήρια τους, πράγμα που θα καταστήσει τους εφήβους συμμετοχικούς και ίσως ενδιαφερθούν περισσότερο να απαντήσουν στα ερωτηματολόγια αν τους πούμε ότι οι απόψεις τους θα ληφθούν σοβαρά υπόψιν στο σχεδιασμό. Και αυτό μπορούμε να το προτείνουμε και στην Τοπική Αυτοδιοίκηση η οποία θα δημιουργήσει μια πλατφόρμα όπου θα λαμβάνονται υπόψιν οι γνώμες των κατοίκων της πόλης όλων των ηλικιών. Αλγόριθμοι θα μπορούν να καθορίζουν διάφορες παραμέτρους για να καταστεί εφικτή η αλληλεπίδραση αλλά και να λαμβάνονται ισότιμα υπόψιν οι απόψεις των χρηστών του Δημόσιου χώρου. Απ' όσα γνωρίζουμε από το πρόγραμμα του Lynch η συμμετοχή των νέων στα ζητήματα της κοινότητας εκτός από τον θετικό αντίκτυπο που έχει στους ίδιους τους νέους έχει και προκλήσεις. Οι προκλήσεις αυτές συνίστανται στη δημιουργία μεθοδολογικών εργαλείων ικανών να καταλαβαίνουν την αντίληψη του εφήβου και να τον καθιστούν ενεργό και αξιόπιστο φορέα και μέλος της κοινότητας. Αυτά τα μεθοδολογικά εργαλεία πρέπει να είναι εύληπτα από τους εφήβους και να μιλούν τη γλώσσα τους. Έρευνες περιβαλλοντικής ψυχολογίας (Lewis, 1983) έδειξαν ότι τέτοια εργαλεία μπορεί να είναι οι χάρτες, οι ζωγραφιές, τα ημερολόγια, η αφήγηση ιστοριών και η φωτογράφιση. Ωστόσο δεν έχουμε καμιά αποδεκτή θεωρία μέχρι σήμερα για περιβαλλοντικά φιλικούς προς το παιδί χώρους. Ωστόσο θα μπορούσε ο Βόλος να αποτελέσει ένα εργαστήρι όπου με τη βοήθεια της τεχνολογίας που είναι προσιτή στους νέους να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για την ανάπτυξη μιας αποδεκτής θεωρίας εάν θέλουμε να βρεθούμε κάποτε στην πρωτοπορία του Σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Οι έρευνες οδηγούν στο ότι τα παιδιά και οι έφηβοι περνούν περισσότερο χρόνο στο Δημόσιο χώρο και προτιμούν για το παιχνίδι του ή τις συναντήσεις τους χώρους που προτιμούν να ανακαλύπτουν μόνοι τους που είναι ελεύθεροι και φυσικά περιπετειώδεις καθώς την τεχνολογική υπεροχή των πόλεων παρά την εμμονή των σχεδιαστών στους οργανωμένους χώρους πάρκα πλατείες, παιδικές χαρές κλπ.

Ο Moore ο οποίος ασπάστηκε τις θεωρίες του Lynch γράφει: «Ο Lynch υπενθυμίζει σε αρχιτέκτονες και σχεδιαστές ότι οι απρογραμμάτιστοι χώροι των

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων δρόμων, των αυλών δημόσιων κτιρίων, των αστικών κενών, των χωραφιών και του κέντρου της πόλης αποτελούν τους πρώτους σε προτίμηση χώρους των εφήβων. Απόδειξη αυτού αποτελεί το ότι συζητούν και αποτυπώνουν στους νοητικούς χάρτες μόνο αυτούς τους χώρους και όχι το σχολείο, τη σχεδιασμένη παιδική χαρά ή την αυλή του σπιτιού τους. Το συγκεκριμένο εύρημα επιβεβαιώνεται από πολλές ακόμη έρευνες για τις σχέσεις του παιδιού και του περιβάλλοντός του. Οι είσοδοι των κτιρίων, τα σκαλοπάτια, οι γωνίες, οι κρυψώνες, οι ακάλυπτοι, τα πίσω μέρη των αυλών και τα ανεπίσημα μέρη συνάντησης είναι χώροι μεγάλης σημασίας για τους εφήβους» (Moore, 1978).

Στην παρούσα έρευνα συλλέχτηκε δείγμα 328 ατόμων, από τους οποίους οι 217 ήταν γυναίκες. Επίσης, η πλειοψηφία του δείγματος ήταν φοιτητές ηλικίας από 19 έως 24 ετών. Στην εν λόγω μελέτη εξετάστηκαν οι απόψεις των συμμετεχόντων όσο αφορά τον βαθμό στον οποίο επιλέγουν δημόσιους υπαίθριους χώρους αλλά και τους κλειστούς χώρους για λόγους διασκέδασης. Παράλληλα διερευνήθηκαν οι απόψεις των ερωτηθέντων σχετικά με τον βαθμό κάλυψης των αναγκών τους από το διαδίκτυο καθώς επίσης ανιχνεύθηκαν τα κυρίαρχα χαρακτηριστικά που προσφέρουν ελκυστικότητα στο διαδίκτυο αλλά και στους δημόσιους χώρους.

Αναφορικά με τις απαντήσεις που έδωσαν οι συμμετέχοντες στις ερωτήσεις που σχετίζονταν με τους ανοιχτούς χώρους ως επιλογή διασκέδασης, διαπιστώνουμε ότι η πλειοψηφία του δείγματος δήλωσε ότι προτιμά σε πολύ μεγάλο βαθμό τον πεζόδρομο και τη θάλασσα. Αντίθετα, οι επιλογές που συγκέντρωσαν τις λιγότερες απαντήσεις ήταν τα Πάρκα/Χώροι πράσινου και οι ανοιχτοί ή κλειστοί χώροι άθλησης.

Επιπρόσθετα, σχετικά με τον βαθμό στον οποίο δήλωσαν ότι χρησιμοποιούν τους κλειστούς χώρους δημόσιας πρόσβασης ως στέκι της παρέας τους συμπεραίνουμε ότι οι καφετέριες συγκέντρωσαν τα υψηλότερα ποσοστά, ενώ στη συνέχεια ακολούθησαν τα μπαρ. Αντίθετα, τα χαμηλότερα ποσοστά καταγράφηκαν στα εστιατόρια και στα εμπορικά κέντρα.

Ταυτόχρονα, οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να δηλώσουν τον βαθμό στον οποίο χρησιμοποιούν τους κλειστούς χώρους για λόγους διασκέδασης με την παρέα τους. Συγκεκριμένα, υπογραμμίστηκε ότι Κυλικεία πανεπιστημίου συγκέντρωσαν τις

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων περισσότερες απαντήσεις. Στη συνέχεια ακολούθησαν οι κινηματογράφοι και τα θέατρα ενώ φαίνεται να μην προτιμούν καθόλου τα μουσεία και τις βιβλιοθήκες.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι οι συμμετέχοντες της παρούσας έρευνας δήλωσαν ότι ο βασικότερος λόγος για τον οποίο χρησιμοποιούν το διαδίκτυο είναι η κάλυψη των επικοινωνιακών αναγκών τους. Ενώ το μικρότερο ποσοστό συλλέχθηκε στην επιλογή αναψυχή. Αντίστοιχα, ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες να εκφράσουν τις απόψεις τους σχετικά με τις ανάγκες που μπορούν να καλυφθούν από τον δημόσιο χώρο. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η κατηγορία που συγκέντρωσε τις περισσότερες απαντήσεις ήταν η αναψυχή ενώ τα μικρότερα ποσοστά καταγράφηκαν στην κατηγορία πληροφόρηση/ενημέρωση.

Στη συνέχεια, προσδιορίστηκαν τα βασικότερα χαρακτηριστικά που προσδίδουν ελκυστικότητα στο διαδίκτυο. Ειδικότερα, το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος σημείωσε ότι η εύκολη και ανεμπόδιστη πρόσβαση είναι ένα από τα κυρίαρχα «χαρίσματα» του διαδικτύου. Στη συνέχεια, ακολούθησε η ποικιλία δραστηριοτήτων ενώ τα μικρότερα ποσοστά καταγράφηκαν στην κατηγορία «εύχρηστο και καλά σχεδιασμένο».

Αναφορικά με τον χρόνο που οι συμμετέχοντες περνούν στο διαδίκτυο, διαπιστώθηκε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό καταναλώνει περίπου 2 έως 5 ώρες ημερησίως ενώ ένα μικρό μέρος του δείγματος δήλωσε ότι περνά πάνω από 7 ώρες. Όμοια αποτελέσματα καταγράφονται και για τον δημόσιο χώρο, με τη πλειοψηφία του δείγματος να σημειώνει ότι περνά από 2 έως 5 την ημέρα και τη μειοψηφία περισσότερες από 7 ώρες.

Επίσης, αξίζει να σημειωθεί ότι το μεγαλύτερο τμήμα του δείγματος θεωρεί ότι η χρήση του διαδικτύου έχει συμβάλλει στην ανάπτυξη της κοινωνικότητάς τους ενώ ταυτόχρονα πιστεύουν ότι οι κοινωνικές σχέσεις αναπτύσσονται περισσότερο στον δημόσιο χώρο. Με βάση τα αποτελέσματα της στατιστικής ανάλυσης, παρατηρούμε ότι καταγράφηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάμεσα στις απαντήσεις που έδωσαν τα δύο φύλα. Συγκεκριμένα, οι γυναίκες κατά μέσο όρο απάντησαν σε μεγαλύτερο βαθμό ότι προτιμούν ανοιχτούς ή κλειστούς χώρους άθλησης σε σχέση με τους άνδρες. Επίσης, οι άνδρες φαίνεται να προτιμούν σε μεγαλύτερο βαθμό τις πλατφόρμες διακίνησης ιδεών (FORA) σε σχέση με τις γυναίκες. Θα ήταν ενδιαφέρον να ασχοληθούμε σε ένα μεταγενέστερο χρόνο με τη

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων μελέτη της κοινής γνώμης, της πολιτικής ενημέρωσης, της δημόσιας επικοινωνίας, των πολιτικών χρήσεων του διαδικτύου, του ρόλου της προπαγάνδας για να δούμε κατά πόσο οι άνθρωποι συμμετέχουν στο πολιτικό γίνεσθαι και πώς διαμορφώνουν άποψη για τα τεκταινόμενα σε πολιτικό επίπεδο, Καθώς ο χώρος του Πολιτικού γίνεσθαι αφορά σύνθετα και αλληλένδετα φαινόμενα, έννοιες αλλά και διαδικασίες και εξελίξεις του Πολιτικού που συμβαίνουν στο εγχώριο, διεθνές και ευρωπαϊκό περιβάλλον.

Παράλληλα, τα διαδικτυακά παιχνίδια και η αναψυχή επιλέγονται σε μεγαλύτερο βαθμό από τους άνδρες. Σίγουρα οι νέες τεχνολογίες δίνουν πολλές δυνατότητες στην επικοινωνία μεταξύ των ανθρώπων ή των οργανώσεων, για το συντονισμό τους ή την πρόσβασή τους σε απομακρυσμένους πόρους. Πράγματι όλοι μας είμαστε, σήμερα, περισσότερο από ποτέ όχι μόνο δέκτες αλλά και παραγωγοί πληροφοριών που μπορούν να φτάσουν σε ένα μεγαλύτερο ακροατήριο. Το γεγονός ότι στο διαδίκτυο έχουμε μια άυλη υπόσταση αίρει ορισμένες παραδοσιακές προκαταλήψεις. Έτσι αυτό που έχει λεχθεί αποκτά μεγαλύτερη βαρύτητα αν είσαι γυναίκα ή άντρας. Ένα είναι βέβαιο ότι δεν αίρονται όλοι οι φραγμοί επειδή έχουμε να κάνουμε με μια άυλη πραγματικότητα. Φραγμοί όπως η διαφορετικές γλώσσες, η διαφορετική κουλτούρα και νοοτροπία, οι οικονομικές δυνατότητες καθώς και οι έμφυλες σχέσεις δεν αίρονται πάντα. Παραδείγματος χάρη μια γυναίκα λόγω του κοινωνικού της ρόλου διαθέτει λιγότερο χρόνο μπροστά στην οθόνη του υπολογιστή και ίσως η πρόθεσή της να συμμετάσχει στο πολιτικό παιχνίδι να είναι μικρότερη. Άρα λοιπόν υπάρχουν ισχυροί παράγοντας που περιορίζουν περισσότερο τη γυναίκα απ' ό,τι τον άνδρα κι αυτό διαφαίνεται και από την έρευνά μας. Ακόμη ενδιαφέρον θα ήταν να δούμε σε μια περαιτέρω έρευνα τις εμφανείς πλέον τάσεις λογοκρισίας στο διαδίκτυο και τι αυτό συνεπάγεται για τους χρήστες.

Επίσης, καταγράφηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλα σχετικά με πληροφόρηση/ενημέρωση με τους άνδρες να επιτυγχάνουν μεγαλύτερα επίπεδα σε σχέση με τις γυναίκες. Επιπλέον, παρατηρήθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλα αναφορικά με το περιβάλλον (USER INTERFACE) με τους άνδρες να το θεωρούν πιο εύχρηστο και καλά σχεδιασμένο σε σχέση με τις γυναίκες. Σημαντική λοιπόν είναι η έμφυλη διάσταση αυτής της χρήσης του διαδικτύου, έτσι ώστε να κατανοήσουμε πλήρως την αμφίδρομη σχέση μεταξύ των νέων τεχνολογιών και της κοινωνίας. (Castells 1996, 1997a, 1997b). Κι ας μην

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

ξεχνάμε ότι στην έρευνα μας το target group αποτελείτο κυρίως από νέους που είναι σχετικά εξοικειωμένοι με το μέσον. Ταυτόχρονα, το Πεδίον του Άρεως, το Πολυχώρο OLD CITY και το VILLAGE CENTER επιλέγονται σε μεγαλύτερο βαθμό από τους άνδρες σε σχέση με τις γυναίκες του δείγματος.

Τέλος, καταγράφηκαν στατιστικά σημαντικές συσχετίσεις ανάμεσα στις απαντήσεις που εκφράστηκαν και στην ηλικία των ερωτηθέντων. Ειδικότερα διαπιστώθηκε ότι όσο μεγαλύτεροι σε ηλικία είναι οι συμμετέχοντες τόσο λιγότερο προτιμούν τους χώρους: Πεζόδρομος (π.χ Τάκη Οικονομάκη, Κουμουνδούρου, Αντωνοπούλου, στα Παλιά). Παράλληλα, καταγράφηκε στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση ανάμεσα στην ηλικία και στις απαντήσεις «WEBTV», «Το περιβάλλον (USER INTERFACE) είναι εύχρηστο και καλά σχεδιασμένο», «Πεδίον του Άρεως». Με άλλα λόγια, συμπεραίνουμε ότι όσο μεγαλύτερη ηλικία έχουν οι ερωτηθέντες τόσο μεγαλύτερη είναι η προτίμηση τους για το WEBTV και για το Πεδίον του Άρεως ενώ παράλληλα θεωρούν σε μεγάλο βαθμό ότι το περιβάλλον (USER INTERFACE) εύχρηστο και καλά σχεδιασμένο.

6. ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Εάν αυξηθεί η φύτευση θα συμβάλλουμε στην κάλυψη της έλλειψης πρασίνου, τόσο σε επίπεδο γειτονιάς, όσο και σε επίπεδο πόλης, η οποία επισημαίνεται στη μελέτη «Αναθεώρησης και Επέκτασης του Γ.Π.Σ. Βόλου 2009-2011» του γραφείου Δοξιάδη. Συγκεκριμένα, αναφέρεται ότι σε επίπεδο γειτονιάς, η άνιση κατανομή των κοινόχρηστων χώρων εξισορροπείται από το πλεόνασμα που παρουσιάζεται σε άλλες γειτονιές και από την ύπαρξη μεγάλης έκτασης πρασίνου στην παραλία, χωρίς και δεν υπάρχει πρόταση για αύξηση της όμως όπως είδαμε σύμφωνα με τα Ευρωπαϊκά Δεδομένα η πόλη υστερεί σε χώρους πράσινου και οι νέοι της δεν έχουν χάσει την κουλτούρα των πράσινων χώρων οι οποίοι αν μη τι άλλο συμβάλλουν και στην καλύτερη ψυχολογική κατάσταση τους, ειδικά τώρα μετά την πανδημία που αναγκάστηκαν να μείνουν για καιρό κλεισμένοι σε στενά διαμερίσματα. Και να συνδυαστεί και με το θέμα της κλιματικής αλλαγής οι χώροι πράσινου επιβάλλεται να αυξηθούν

Στην πόλη του Βόλου δεν υπάρχουν σχεδόν καθόλου οι μικροί ελεύθεροι χώροι πράσινου στη διεθνή βιβλιογραφία ονομάζονται rocket parks («πάρκα τσέπης»). Θεωρούμε ότι ο αστικός σχεδιασμός θα πρέπει να λάβει υπόψιν τη διεθνή βιβλιογραφία που αφορά στους μικρούς αυτούς χώρους και να διαμορφωθούν αυτά τα πάρκα τσέπης έτσι όπως έγινε στην Αθήνα ή στη Θεσσαλονίκη και με παρεμβάσεις του ανθρώπινου παράγοντα δημιουργήθηκαν μικρές οάσεις μέσα στην πόλη που συχνά τις φροντίζουν συλλογικότητες. Κατά αυτόν τον τρόπο οι άνθρωποι παίρνουν συλλογικά αποφάσεις για το πώς θα διαμορφωθεί η ποιότητα ζωής και το μέλλον τους. Με τη συνεργασία του ΤΕΕ αλλά και το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας θα πρέπει να επανέλθει το θέμα της ανεπάρκειας δημόσιων χώρων και της έλλειψης πρασίνου ενώ οι κάτοικοι θα πρέπει να συμμετέχουν στο σχεδιασμό του χώρου που ζουν και να ενεργοποιηθούν οι αδόμητοι χώροι της πόλης.

Όπως επισημαίνει ο Jan Gehl, οι κοινωνικές ομάδες σε μικρή κλίμακα είναι ικανές να συμβάλουν με άμεση συμμετοχή στη βελτίωση του συνοικιακού περιβάλλοντος, «(...) οι κάτοικοι σε αυτές τις μικρότερες ενότητες είναι ικανοί να αυτοοργανωθούν σε ομαδικές δραστηριότητες ταχύτερα και αποτελεσματικότερα και να επιλύσουν κοινά προβλήματα. Η υποδιαίρεση των κτηριακών συνόλων σε μικρότερες

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων και σαφέστερα καθορισμένες ενότητες διευκολύνει τις μελέτες βελτίωσης των υφιστάμενων περιοχών, όπου το κρίσιμο πρόβλημα σχετίζεται με την κλίμακά τους και με τη μη προσδιορισμένη λειτουργία των κοινόχρηστων χώρων τους» (Gehl, 2013: 61-69).

Σημαντικό ρόλο στην αύξηση του Δημόσιου πράσινου χώρου θα φέρει η αναμόρφωση του Πάρκου του Πεδίου του Άρεως το οποίο θα εξευγενίσει και τη γύρω περιοχή γιατί τώρα στην ουσία είναι υποβαθμισμένη λόγω του ότι η τεχνική λίμνη εγκαταλείφθηκε από το Δήμο και στα στάσιμα νερά δημιουργήθηκαν συνθήκες βούρκου. Ενώ θα αποτελεί και μια όαση συναντήσεων για τους νέους που σπουδάζουν στο Πεδίο του Άρεως όπου βρίσκεται ένα μέρος των εγκαταστάσεων του Πανεπιστημίου στοιχείο που θα προσδώσει προστιθέμενη αξία στην ψυχολογία τους εφόσον γνωρίζουμε από μελέτες ότι τα πράσινα περιβάλλοντα, πόσο μάλλον το περιβάλλον εκεί όπου συνδυάζεται με θαλασσινό παραλιακό μέτωπο τέρπουν την ψυχή. Άλλωστε από τα ερωτηματολόγια μας είναι γνωστή η προτίμηση των νέων το υγρό φυσικό στοιχείο για τις συναναστροφές τους, μια και το παραλιακό μέτωπο του Αγίου Κωνσταντίνου συγκέντρωσε πολλές από τις προτιμήσεις τους. Εξάλλου ο Σημαιοφορίδης (1988) γράφει ότι το αστικό θαλάσσιο μέτωπο παρουσιάζεται ως πιλοτικό χωρικό πεδίο όπου μπορεί να επιχειρηθεί σημαντική αλλαγή και ότι επανασχεδιασμός (ανάπλαση) του θαλάσσιου μετώπου των ελληνικών πόλεων παρουσιάζεται ως πρόκληση και όραμα: πρόκληση γιατί θα αντιμετωπιστούν θέματα περιφερειακής ανάπτυξης αλλά και θα συντελέσει στην ανάπτυξη του αστικού τουρισμού. Και όραμα γιατί η θάλασσα εγκλείεται σε ιστορική παράδοση της σχέσης του Έλληνα με τη θάλασσα και προσδίδει στις πόλεις μια ιδιαίτερη φυσιογνωμία.

Οπουδήποτε και να κοιτάξουμε, η ανθρωπότητα αγωνίζεται να συμφιλιωθεί με τα πολύπλοκα συστήματα, και να τα κατανοήσει. Η οικονομία, ένα από τα πρωτεύοντα ανθρώπινα κατασκευάσματα, εξελίσσεται, όπως και τα οικοσυστήματα, με πολύπλοκους τρόπους. Έτσι λοιπόν και ο αστικός σχεδιασμός του Δημόσιου χώρου θεωρούμε ότι πρέπει να λάβει υπόψιν πολλά θέματα για την εξέλιξη του στο σύγχρονο περιβάλλον και να γίνει πιο φιλικός στον ανθρώπινο παράγοντα. Αρκετοί μελετητές συνδέουν την αειφορία με τα ανοιχτά πολύπλοκα συστήματα Kleiny (2004), Healey (2007) και Espinosa et al. (2008), ορισμένοι μάλιστα όπως ο Swart et al. (2004) και Farrell (2004) ταυτίζουν την αειφορία με την πολυπλοκότητα: «Η επιστήμη της αειφορίας μελετά τις αλληλοδράσεις, συμπεριφορές και αναδυόμενες

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων ιδιότητες πολύπλοκων, αυτό-οργανωμένων κοινωνικών και φυσικών συστημάτων με στόχο να παρέχει στους φορείς λήψης αποφάσεων συμβουλές για τα αποτελέσματα των παρεμβάσεών τους» (Swart et al. 2004)¹⁴ και «Η επιστήμη της αειφορίας έχει αναπτυχθεί ως ένα νέο μέσο για την αντιμετώπιση της παγκόσμιας αλλαγής και την κατανόηση του τρόπου με τον οποίο λειτουργούν τα πολύπλοκα συστήματα. Εξετάζει τις δυναμικές αλληλοδράσεις και τις συμπεριφορές των φυσικών και κοινωνικών πολύπλοκων συστημάτων και αποτελεί μια σύνθεση της έρευνας των βιολογικών, κοινωνικών, γεωφυσικών και τεχνολογικών συστημάτων» (Farrell et al. 2004). Επομένως θα πρέπει να λαμβάνονται όλα αυτά υπόψιν όσον αφορά τον αστικό σχεδιασμό μια που στην ουσία η αειφόρος ανάπτυξη δεν είναι τίποτε άλλο από μια απάντηση στο ζήτημα του αστικού σχεδιασμού. Μια και αποτελεί σημαντικό παράγοντα ανάπτυξης ιδιαίτερα για τις μητροπόλεις και για τις μικρές πόλεις της περιφέρειας (Σημαιοφορίδης 1988)

14 Sustainability science is seen as fundamentally a problem of representing the interactions, behaviors and emergent properties of combined natural and social systems, and providing decision makers with better advice about the effects of various forms of behavior or intervention” (Swart et al. 2004).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Αραβαντινός, Α., και Κοσμάκη, Π.. (1988). Υπαίθριοι Χώροι στην Πόλη : Θέματα Ανάλυσης και Πολεοδομική οργάνωση Αστικών ελεύθερων Χώρων και Πράσινου. Αθήνα : Συμεών.

Άρεντ, Χ. (1986). Η Ανθρώπινη Κατάσταση. Αθήνα: Γνώση.

Bourdieu P., 1996 Νόστιμον ήμαρ. Αθήνα: Καρδαμίτσα, 1996

Γοσποδίνη, Α., (2000). Ο ανταγωνισμός των Ευρωπαϊκών πόλεων κι οι νέες Χρήσεις του αστικού σχεδιασμού : Μια πρόκληση για τις Ελληνικές πόλεις, στο «Δεκαεπτά Κείμενα για το σχεδιασμό, τις πόλεις και την ανάπτυξη», Συλλογικός τόμος, Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας.

Γοσποδίνη, Α. και Ζάχος, Δ.. (2015). Public Space in Cities and CyberSpace. Architettura and Natura, Workshop, San Venanzo.

Δενδρινός, Σ. 2011. Τα όρια του δημόσιου χώρου. Στα πρακτικά του συνεδρίου Δημόσιος χώρος...αναζητείται". 20-22 Οκτωβρίου 2011. Ολύμπιον. Θεσσαλονίκη. ΤΕΕ/ΤΚΜ. 149-152.

Espinosa A., Harnden R., Walker J., 2008. A complexity approach to sustainability – Stafford Beer Revisited. European Journal of Operational Research, vol. 187:2, pp. 636-651.

CEC (1992). Urbanisation and the function of cities in the European Community. Regional Development Studies 4, Commision of the European Comunities, Brussels.

Farrell B., Twining-Ward L., (2004). "Reconceptualising tourism". Annals of Tourism Research, vol. 31:2, pp. 274–295.

Healey P., 2007. Rethinking key Dimensions of Strategic Spatial Planning. In "Fuzzy Planning: The Role of Actors in a Fuzzy Governance Environment". England: Ashgate Publishing Limited

European Parliament (2014), Mapping Smart City in the EU, European Union, Brussels.

- Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων
- Gehl, J. 2013. Η ζωή ανάμεσα στα κτήρια, χρησιμοποιώντας το δημόσιο χώρο. μτφ.: Κατσαβουνίδου, Γ. Ταράνη Π. Πανεπιστημιακές εκδόσεις Θεσσαλίας. Βόλος.
- Kleiny J. T., 2004. Prospects for transidisciplinarity. *Futures*, vol. 36, pp. 515-526.
- Mislove, A.E.. (2009). Online social networks: measurement, analysis and applications to distributed information systems. Diss, Rice University.
- Σημαιοφορίδης, Γ.. (1998). *Η Ελληνική πόλη και οι νέες αστικές συνθήκες*. Μετάφραση στα Ιταλικά ως «La citta Greca e le nuove condizioni urbane» στο Πρόγραμμα Ηρακλς πολης. Οι προκλήσεις της ελληνικής πόλης, (επιμ) Infussy. F.. Σημαιοφορίδης, Γ. Αθήνα : Linora, σς 141-154.
- Safran, C. (2010). Social Media in Education. Institute of Information Systems and Computer Media, Graz University of Technology.
- Στεφάνου Ι., (2007) Η αστική ανάπλαση ως ευκαιρία για την ανάδειξη της φυσιογνωμίας της πόλης Ημερίδα: Διαχείριση περιβάλλοντος για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, (TEE, 12 Μαρτίου, 2007: Αθήνα) Διαθέσιμο στο:
- http://library.tee.gr/digital/m2201/m2201_stefanou.pdf (10/03/2015)
- Σπυρίδων Σπύρος (2010) Ο ρόλος της αστικής αναγέννησης στο μέλλον της αστικής ανάπτυξης στην Ευρώπη. Γνωμοδότηση της Επιτροπής Περιφερειών. 85^η σύνοδος ολομέλειας 9-10 Ιουνίου 2010, Βρυξέλλες Διαθέσιμο στο: [https://webapi.cor.europa.eu/documentsanonymous/CDR98-2010_FIN_AC_EL.doc/content ..](https://webapi.cor.europa.eu/documentsanonymous/CDR98-2010_FIN_AC_EL.doc/content..) (10/04/2015)
- De Souza e Silva, Adriana Araujo (2004). From multiuser environments as (virtual) spaces to (hybrid) spaces as multiuser environments—Nomadic technology devices and hybrid communication places. Dissertation (PhD in Communications and Culture) Federal University of Rio de Janeiro—UFRJ, School Communications, CFCH, Rio de Janeiro. Διαθέσιμο στο διαδίκτυο:
- http://www.souzaesilva.com/research/phd/SouzaeSilva_Dissertation.0510.pdf
- Lefebvre H. [1974/1991]. The production of space, 1991 (trans., Donald Nicholson-Smith) Oxford: Basil Blackwell.

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

Park, R., 1915, «The City: Suggestions for the Investigation of Human Behavior in the Urban Environment» στο *American Journal of Sociology* 20 (1915): 577-612 αναδημοσιεύεται Park, R. και E. Burgess (επιμ.), 1925, *The City*, Chicago: The University of Chicago Press, σσ. 1-46.

Stanley, B. W., Stark, B. L., Johnston, K. L., & Smith, M. E. (2012). «Urban open spaces in historical perspective: A transdisciplinary typology and analysis. *Urban Geography*», 33(8): 1089–1117.

Stuber, F. (1979). «Collective spaces in their historical urban complex», *Monumentum*, xviii-xix: 15-23, ηλεκτρονικά διαθέσιμο στο: <https://goo.gl/sQAxZ4>

Swart R.J. et al., 2004. “The problem of the future: sustainability science and scenario analysis”. *Global Environmental Change*, vol. 14, pp. 137–146.

Simmel, G.. (1955). *The web of Group Affiliations*. The Free Press, New York

Τεγόπουλος - Φυτράκης Μείζον ελληνικό λεξικό : ορθογραφικό, ερμηνευτικό, ετυμολογικό, συνωνύμων, αντιθέτων, αρκτικολέξων, κυρίων ονομάτων. Αθήνα : Τεγόπουλος Φυτράκης, version 5.1 - 1990-2000.

Χαστάογλου, Β. 2007. Βόλος: Το πορτραίτο της πόλης, από το 19ο αιώνα έως σήμερα, ΔΗ.Κ.Ι., Βόλος.

Χρυσομαλλίδου Ν., Θεοδοσίου Θ., Τσικαλουδάκη Κ. «Αειφόρος ανάπτυξη ελεύθερων χώρων σε αστικό περιβάλλον». Ημερίδα ΤΕΕ, Θεσσαλονίκη, 24 Μαΐου 2002

ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΥΠΑΙΘΡΙΟΣ ΧΩΡΟΣ

Amin, A., Thrift, N., 2002. *Cities: Reimagining the Urban*. Polity Press, Cambridge.

Anderson, B., 1991. *Imagined Communities*. Verso, London and New York.

Aurigi, A. and Graham, S., 1997. Virtual cities, social polarisation, and the crisis in urban public space. *Journal of Urban Technology*, 4 (1), p.19-52.

Carmona M., 2010a. Contemporary public space, part two: Classification. *Journal of Urban Design*, 15 (2), p.157-173.

Carmona, M., 2010b. Contemporary public space: Critique and classification, part one: Critique. *Journal of Urban Design*, 15 (1), 123-148.

Carmona, M., Heath, T., Oc, T. και Tiesdell, S., 2003. *Public spaces, urban spaces: The dimensions of urban design*. Oxford: Architectural Press.

Castells, M., 1991. *The Informational City: Information Technology, Economic Restructuring, and the Urban-Regional Process*, Oxford and Cambridge MA: Blackwell.

Dameri, R.P. and Ricciardi, F. (2015), "Smart city intellectual capital: an emerging view of territorial systems innovation management", *Journal of Intellectual Capital*, Vol. 16 No. 4, pp. 860-887.

Eger, J. 2003b. 'Smart communities: becoming smart is not so much about developing technology as about engaging the body politic to reinvent governance in the digital age'. *Urban Land*, 60(1): 50–55.

Finlay, A., 2009. *Global Information Society Watch 2009: Focus on access to online information and knowledge—advancing human rights and democracy*. [online] Available at: <<http://idl-bnc.idrc.ca/dspace/bitstream/10625/46495/1/133014.pdf>> [Accessed 7 December 2012].

Fraser, N., 1990. Rethinking the public sphere: A contribution to the critique of actually existing democracy. *Social Text*, (25/26), p.56-80.

Gehl, J., 2011. *Life between buildings: Using public space*. Washington: Island Press.

Gospodini, A., 2001. Urban design, urban space morphology, urban tourism; An emerging new paradigm concerning their relationship. *European Planning Studies*, 9 (7), p.925-934.

Gospodini, A., 2008. 'New Technologies Opposing Urban Sustainability', στο A. Gospodini, C. A. Brebbia, E. Tiezzi (eds), *The Sustainable City: Urban Regeneration and Sustainability*, UK: WIT Press, pp. 1-11

Gospodini, A., 2009. 'Urban Design', in R. Hutchison, (ed) *Encyclopedia of Urban Studies*, Sage Publications: ISBN: 1412914329 | 1080 pages

McPherson E.G., Simpson J.R., Peper P.J. and Xiao Q., 1999. *Tree Guidelines for San Joaquin Valley Communities*. USDA For. Service, Pacific Southwest Research Station.

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

Mitchell, D., 1995. The end of public space: People's park, definitions of the public and democracy. *Annals of the Association of American Geographers*, 85 (1), p.108-133.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ

- Aurigi, A. (2016). Making the digital city: the early shaping of urban Internet space. London, [England] ; New York : Routledge, 2016
- Castells, M. (1996). The Information Age: Economy, Society and Culture. The Rise of the Network Society. Oxford: Blackwell.
- Castells, M (1997a). The power of identity. Oxford: Blackwell
- Castells, M (1997b). The End of the Millennium. Oxford: Blackwell.
- Dicken, P., Kelley, K., Olds, K., Yeung, H.W.-c., 2001. Chains and networks, territories and scales: towards a relational framework for analysing the global economy. *Global Networks* 1 (2), 89–112.
- Dodge, M., Kitchin, R., 2001. Mapping Cyberspace. Routledge, London.
- Foth, Marcus & Sanders, Paul (2005). *Social Networks in Inner-City Apartment Complexes and the Implications for the Residential Architecture of Public Space*. Universita' degli Studi di Milano
- Introna, L.D., Nissenbaum, H., 2000. Shaping the web: why the politics of search engines matters. *The Information Society* 16, 169–185.
- Kowalik, K. (2021). Social media as a distribution of emotions, not participation. Polish exploratory study in the EU smart city communication context., *Cities*, vol 108.
- Lincoln, RA., & Gregory, A. (2015). *Lost in space: Young people, bus networks and rights to the city*. 218. Abstract from: The fifth EUGEO Congress on the Geography of Europe, Budapest, Hungary. <https://www.eugeo2015.com/presentations/presentation/695>
- Morahan-Martin, J. and Schumacher, P., 2003. Loneliness and social uses of the Internet. *Computers in Human Behavior*. 19 (6), p.659-671.
- Nissen, S., 2008. Urban transformation: From public and private space to spaces of hybrid character. *Czech Sociological Review*, 44 (6), p.1129-1149.
- Papacharissi, Z., 2002. The virtual sphere: The internet as a public sphere. *New Media and Society*, 4 (1), p.9-27.
- Robins K. & F. Webster (1995). *Times of the Technoculture: From the Information Society to the Virtual Life*. London: Routledge.
- Scammell, M., 2000. The Internet and civic engagement: The age of the citizen-consumer. *Political Communication*, 17 (4), p.351-355.
- Whitty, M.T. and Carr, A.N., 2003. Cyberspace as potential space: Considering the web as a playground to cyber-flirt. *Human Relations*, 56 (7), p.861-891.

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

Aradi, R., Thoren, K.H., Fjortoft, I., 2016. The urban landscape as affordance for adolescents' everyday physical activity. *Landsc. Res.* 41, 569–584.

Baran, P.K., Smith, W.R., Moore, R.C., Floyd, M.F., Bocarro, J.N., Cosco, N.G., Danninger, T.M., 2014. Park use among youth and adults: examination of individual, social, and urban form factors. *Environ. Behav.* 46, 768–800.

Bedimo-Rung, A.L., Mowen, A.J., Cohen, D.A., 2005. The significance of parks to physical activity and public health: a conceptual model. *Am. J. Prev. Med.* 28, 159–168.

Chatterton, P. and Hollands, R. 2002. Theorising urban playscapes: producing, regulating, and consuming youthful nightlife city spaces. *Urban Studies*, 39(1): 95–116.

Chatterton, P. and Hollands, R. 2003. *Urban Nightscapes: Youth Cultures, Pleasure Spaces and Corporate Power*, London: Routledge.

Cortés-Cediel, M., Cantador, I., Bolívar, R., Pedro M. (2019). Analyzing citizen participation and engagement in European smart cities. *Social Science Computer Review*, p.0894439319877478–089443931987747.

Jansena, B.J., Spinkb, A., Saracevi, T., 2000. Real life, real users, and real needs: a study and analysis of user queries on the web. *Information Processing and Management* 36, 207–227.

Lynch, K. 1977. *Growing up in Cities*. Massachusetts : The M.I.T. Press, 1977

Moore, G. 1978. Growing up in cities: Kevin Lynch's studies of the spatial environment of adolescents in Cracow, Melbourne, Mexico City, Salta, Toluca and Warszawa. *American Institute of Architects Journal*. 1978, Τόμ. 67, 12.

Moore, G. 1984. *Rethinking spaces for children's play*. Sydney : Place, 1984.

Lindberg and Schipperijn, (2015) M. Lindberg, J. Schipperijn., Active use of urban park facilities - expectations versus reality., *Urban For. Urban Green.*, 14 (2015), pp. 909-918

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

Loukaitou, A., Sideris, A. (2010) What brings children to the park? Analysis and measurement of the variables affecting children's use of parks, *J. Am. Plan. Assoc.*, 76 (2010), pp. 89-10

Shapiro, J. M. (2008). "Smart cities: quality of life, productivity, and the growth effects of human capital," *The Review of Economics and Statistics*, 88 (2), 324-335.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Andrews, R. and Van de Walle, S. (2013), "New public management and citizens' perceptions of local service efficiency, responsiveness, equity and effectiveness", *Public Management Review*, Vol. 15 No. 5, pp. 762-783.

Bertot, J. C., Jaeger, P. T., & Grimes, J. M. (2010). Using ICTs to create a culture of transparency: E-government and social media as openness and anti-corruption tools for societies. *Government Information Quarterly*, 27(3), 264–271.

Bolivar, M.P.R. (2018), Governance models and outcomes to foster public value creation in smart cities, *Scienze Regionali*, 17 (1) (2018), 57–80.

Bonsón, E., Royo, S., & Ratkaia, M. (2017). Facebook practices in Western European municipalities: An empirical analysis of activity and citizens' engagement. *Administration & Society*, 49(3), 320–347.

Bonsón, E., Torres, L., Royo, S., & Flores, F. (2012). Local e-government 2.0: Social media and corporate transparency in municipalities. *Government Information Quarterly*, 29(2), 123–132

Castells, M., (1993). European Cities, the Informational Society, and the global Economy, in *Journal of Economic and Social Geography*, Ixxxiv, 4.

Coe, A., Paquet, G. and Roy, J. (2001). "E-governance and smart communities: a social learning challenge", *Social Science Computer Review*, 19 (1), 80-93.

Hollands, R. G. (2008). "Will the real smart city please stand up?", *City*, 12 (3), 303-320.

Κατευθύνσεις σχεδιασμού του Δημόσιου Χώρου. Συγκριτική ανάλυση του Δημόσιου χώρου στις πόλεις και το Διαδίκτυο με γνώμονα την ψυχολογία των Νέων

Komninos, N. (2002). *Intelligent cities: innovation, knowledge systems and digital spaces*. London: Spon Press.

Mahizhnan, A. (1999). “Smart cities: the Singapore case”, *Cities*, 16(1), 13-18

Caragliu, A., Del Bo, C., & Nijkamp, P. (2011). Smart cities in Europe. *Journal of Urban Technology*, 18(2), 65–82

Cocchia, A. (2014), “Smart and digital city: a systematic literature review”, in Dameri, R.P. and Sabroux, C. (Eds), *Smart City: How to Create Public and Economic Value with High Technology in Urban Space*, Springer International Publishing, Switzerland, pp. 13-43.

Dameri, R.P. (2014), “Comparing smart and digital city: initiatives and strategies in Amsterdam and Genoa. Are they digital and/or smart?”, in Dameri, R.P. and Sabroux, C. (Eds), *Smart City: How to Create Public and Economic Value with High Technology in Urban Space*, Springer International Publishing, Switzerland, pp. 45-88.